

Proleter

Devrim ve Sosyalizm için

DEVRİMCİ DURUŞ

Kurtuluş Devriminde, Sosyalizmde

Aylık siyasal dergi

Aralık 2007 Sayı: 60

Fiyatı: 1,5 YTL (KDV dahil)

Aylardır yaygarası kopartılan “sınırötesi operasyon” resmi olarak başladı. Resmi olarak diyoruz, çünkü “sıcak takip” adı altında birçok kez sınırdan 5 ila 10 km girildiği biliniyor. Ayrıca bu sınırlarda Türk ordusunun 1500 kişilik askeri gücü tuttuğu, Körfez savaşından bu yana elde ettiği bu imtiyazı korumaya devam ettiği de bilinen bir diğer gerçek.

Bütün bunlara rağmen PKK’nin eylemlerini bitiremeyişi, bir bütün olarak Kürt sorununu çözemeyişi, Irak sınırının elverişsizliğiyle ya da Irak’taki Kürt yönetiminin PKK’ye desteğiyle açıklamak, düpedüz yalan ve demagojidir. Bugüne dek -hem de Kürt işbirlikçileri Talabani ve Barzani’nin desteğiyle- 25 kez “sınırötesi operasyon” yapıldığı halde bir başarı sağlanamamıştır. Bunu kendileri bile itiraf etmek zorunda kalmışlardır. Dolayısıyla yükseltilen şoven-milliyetçi dalga ve “sınırötesi operasyon” çılgınlıklarıyla Türk egemenlerinin asıl amacı, bölgede sarsılan konumlarını koruma, pazarlık gücünü elinde tutabilmedir. ABD’nin Irak işgaliyle birlikte taşların yerinden oynadığı, “Büyük Kürdistan” haritasının dolaştığı Ortadoğu’nun yeni paylaşım sürecinde, elindekileri yitirmemek, hatta fırsatını yakalarsa bundan kazançlı çıkmaktır. Irak sınırının yeniden çizilmesi gerektiği üzerine seslerinin yükselmesi, bunu Baykal’ın da dillendirmesi, boşuna değildir. Irak’ta sıkışan ABD ile bunun pazarlığını yapılmakta, bu sıkışmayı değerlendirip alanı genişletmeye çalışmaktadırlar.

5 Kasım’da gerçekleşen Bush-Erdoğan görüşmesinde pazarlığın, Irak’taki Kürt yönetimini tanıma karşılığında yapıldığı deşifre edilmiştir. ABD’nin Ortadoğu’da kendini en güvende hissettiği yer, İsrail’den sonra Kürt federe bölgesidir. Irak’taki direnişi bitiremediği koşulda, Irak’ın üçe bölünmesi ve ABD’nin Kürt bölgesine yerleşmesi kaçınılmaz olacaktır.

Sayfa 2’de sürüyor

İşçiler birlik Halklar kardeş olmalı!

İşçiler birlik HALKLAR KARDEŞ OLMALI!

ABD'nin Ortadoğu'da varlığını koruyabilmesi, İran ve Suriye üzerinde basınç kurabilmesi ve bu ülkelere dönük saldırıları gerçekleştirebilmesi, Kürt federe devletinin üzerinden yapılacaktır. Yani ABD açısından Kürt bölgesi, stratejik bir önem kazanmış durumdadır. Bölgede, Ortadoğu'nun en büyük havaalanı kurulmakta, ABD üsleri inşa edilmektedir.

ABD açısından bu kadar önemli hale gelen Kürt federe devletine Türkiye'nin zorluk çıkarması, ABD'nin bölgedeki çıkarlarına ters düştüğü için, kabullenmeyeceği bir durumdur. Bu yüzden ABD, Türkiye'nin Kürt işbirlikçileriyle iyi geçinmeleri karşılığında "sınırötesi operasyon"a vize vermiştir. O günden sonra da Barzani-Talabani düşmanlığı, yerini, "peşmerge işi sıkı tutuyor", "bölgede kuş uçurtulmuyor", "bizi yeni anlamaya başladılar" söylemlerine bırakmıştır. Şimdi ABD'nin onayı ile bir "sınırötesi" daha gerçekleşmektedir. Yine Kürt köyleri bombalanmakta, Kürt halkı katledilmektedir.

Türkiye, son aylarda bilinçli bir şekilde tırmandırdığı gerilim ile gerek ABD'den gerekse AB emperyalistlerinden bazı isteklerini almış görünüyor. AB'den PKK'yi kınayan mesajlar artmış, son olarak Almanya gözaltına aldığı PKK militanlarını teslim etmeye başlamıştır. Bu konuda da ABD ve AB'nin ortak hareket ettiği anlaşılmaktadır. Öte yandan PKK'yi İran ve Suriye planları içinde kullanmak isteyen ABD, PKK'nin Türkiye'deki gücünü sınırlayıp bu ülkelere yönlendirme çabasındadır. PKK'nin PJAK'laşması bunun içindir.

Bunlar madalyonun bir yüzüdür tabi ki. Diğer yüzünde ise, halkların direnişi, işçi ve emekçi hareketinin eylemleri vardır ki, emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin planlarını alt-üst eden, evdeki hesaplarının çarşıya uydurmayan da budur.

***

Son aylarda yükseltilen savaş çığırtkanlığının arkasındaki gerçek niyetler ortaya çıkmış bulunuyor. Keza onların sözde emperyalizm karşıtlığının ne denli sahtekarca olduğu bir kez daha gözler önüne serildi. "Ulusal çıkar" dedikleri şeyin, kendi çıkarları olduğu, bunun için halkları birbirine düşürmekten, kan ve gözyaşı akıtmaktan geri durmadıkları çıplak bir biçimde görüldü. Kendi aralarındaki it dalaşına rağmen, aslolanın ezilen halkları baskı altına almak, işçi ve emekçileri sömürmek olduğu, bu konuda birbirleriyle yarıştıkları, bir kez daha teyit edildi.

Meclisten tezkere çıkartıp sonra da tüm yetkinin Genelkurmay'da olduğunu duyuran AKP hükümeti, topu Genelkurmay'a atarak rahatladı ve bu süreçten başarıyla sıyrılmasını bildi. Bu güvenle yeniden işçi ve emekçileri daha yoğun

sömürme, varolan sınırlı hakları da gaspetme saldırısına girişti.

Yaratılan şoven dalga ile Kürt halkına karşı linç kampanyası başlatılanlar, şimdi işçi ve emekçilere karşı yeni bir saldırı hazırlığı içindeler. Yeniden gündeme getirilen "Sosyal Güvenlik Yasası" ile, mezarda emeklilik dayatılmakta, herkesten parası kadar hastalanması istenmekte, emeklinin üç kuruş maaşına göz dikilmektedir. İşçi ve emekçilerden yükselen tepkiyle geri çekilen bu yasa, daha ağırlaşmış haliyle karşımızdadır.

Şoven dalganın yükselttiği dönemde unutturulmak istenen Telekom grevi de bu süreçte bitirildi. Grev yapan işçileri "vatan hainliği" ile suçlamaya kadar giden egemenler, satılmış sendika ağalarıyla adeta "al gülüm-ver gülüm" oynayarak Telekom grevine son verdiler. Telekom şahsında, hak arama mücadelesi veren tüm işçi ve emekçilere gözdağı verildi, grev hakkının kağıt üzerinde kaldığı, gerçek anlamda bir grevin ancak fiili mücadeleyle dövüşe dövüşe yapılacağı ve zaferin ancak bu şekilde mümkün olacağı görüldü.

***

Egemen sınıflar, gericisi, "laik"i, "ulusal"cısı "küreselci"si ile, ezilen halklara, işçi ve emekçilere saldırının dozunu iyice arttırmış durumdadır. Son gelişmeler bir kez daha gösterdi ki, egemenlerin bilinçli bir şekilde tırmandırdığı "laik-dinci", "Kürt-Türk" gibi yapay çelişkiler, kitlelerin gözüne serpilene kum, atılan sis bombasıdır. Kazanmanın yolu; Kürdü Türkü, alevisi sünnesi ile işçi ve emekçilerin birliğinden, kendi çıkarları için birlikte örgütlenip savaşmasından geçiyor. Ozanın dediği gibi "kendi davası için dövüşmeyen/dövüşür düşmanın davası için"

Maraş katliamının yıldönümünü yaşadığımız bugünlerde, o süreçten çıkarılması gereken biricik ders; yapay saflaşmalara izin vermemek, faşizme karşı ortak direnişi örgütlemek olmalıdır. Ancak bu şekilde topyekün saldırıya geçen egemenlere karşı, işimizi, ekmeğimizi, onurumuzu koruyabilir, hak ve özgürlüklerimizi genişletebiliriz.

O k u r l a r a . . .

Merhaba,

Yeni yıla yeni umutlarla giriyoruz. Oldukça zorlu günler yaşıyoruz, devletin saldırıları her cepheden yoğunlaşıyor. Ama geçen yıla damgasını vuran kimi gelişmeler, gelecek yıla daha büyük umutlarla bakmamıza neden oluyor.

Geride bıraktığımız yıl, kitle hareketinin sancılı patlamaları, güçlü çıkışları ile geçti. En önemlilerini Hrant Dink'in cenazesine yüzbinlerce insanın katılması, 1 Mayıs'ta onbinlerce insanın Taksim'e çıkma kararlılığı, Telekom grevi ile birlikte son yıllarda giderek yerleşen "greve çıkmama-grevden kaçma" tutumunun kırılmış olması olarak sıralayabiliriz. Bu eylemlerin her biri, kitlelerin düzene olan öfke birikimlerinin ne kadar güçlü olduğunu, büyük kitle hareketlerinin nesnel zeminin fazlasıyla olgunlaştığını gösteriyor.

Diğer taraftan, ülkemizde Kürt-Türk düşmanlığı kışkırtılıyor; Türk devletinin Kürt bölgesine ilişkin planları saldırganlaşıyor; yeni emperyalist savaşın yeni hazırlıkları hızlanıyor. Bütün bunlara karşı yeni yılda daha güçlü bir mücadele hattı örmek gerekiyor.

Eksiklik ise önderlik sorununda kendisini gösteriyor. Yaşanan her bir eylem, önderlik eksikliği yüzünden yarım kalmış, bir adım ileriye taşınamamıştır. Aşılması gereken yön budur. Yeni yılda asıl üzerinde duracağımız yön de bu olmalıdır. Önümüzde duran en önemli görev budur!

En güzel yıllar, uğruna savaşanların olsun!

60. sayıda

3	Savaşa ve faşizme karşı mücadeleyi yükseltelim
5	Sokakta infazlar, hak gaspları, faşist saldırılar
	İrkçiliğe ve şovenizme karşı Ankara'da miting
6	Grev bayrağı daha yukarı
7	İşçi haberleri
8	Telekom'un kazanmasının yolu
10	Telekom röportajları
12	Ambar işçisinin direnme kararlılığı
	6 Kasım'da YÖK protestosu
13	İrkçı saldırganlığa karşı Avrupa'da eylemler
14	Hrant Dink kitleliliği, Telekom gücü, Taksim kararlılığıyla
16	Altının sarı ölümü değil, Kazdağ'ının yeşil altını
18	Fransız işçileri haykırdı: En Greve!
	Almanya tarihinin en uzun demiryolu grevi
19	İsrail-Filistin sorununda çözümsüzlük
20	Gürcistan'da da "devrim" bitti
21	19 Aralık-Cezaevi katliamı ve büyük direniş
22	Geleceğimizin köprüsü Tarihimiz
23	Savaşla kışkırtılan milliyetçilik ve ulusal sorun

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdür: Ersin Hamurcu Adres: Kemalpaşa mah. Atatürk Bulvarı Bedrettin İnönü İş Merkezi No:114-41 Eminönü/İSTANBUL

Tel: (0212) 527 48 28 Faks: (0212) 527 48 29, e-mail: devrimcidurus@hotmail.com

Baskı: Berdan MATBAACILIK Tel: (0212) 613 12 11

YEDİVEREN KÖKLERİ BASIM YAYIM KÜLTÜR SANAT MAT.SAN.DİŞ TİC.LTD.ŞTİ.

SAYI: 60, Aralık 2007 1,5 YTL. (KDV Dahildir)

22 Temmuz seçimleri sonrasında bir süre durulan “sınırötesi operasyon” hezeyanları, son aylarda en üst sınıra ulaştı. Artan asker cenazeleri, şoven-milliyetçi dalganın şahlanması için kullanıldı, Kürt düşmanlığı ve savaş çığırtkanlığı atbaşı gitti. Bir iç savaşa yol açacak boyutta, Kürt olan herkese saldırı başlatıldı, linç kampanyası yürütüldü.

Ülkenin dört bir yanında yeni ve daha yaygın bir bayrak furyası başlatıldı. Neredeyse bayrak asmayan ev ve dükkan kalmadı. Asmayanlar, çeşitli baskılara maruz kalarak asmaya zorlandı. Başta DTP olmak üzere Kürt kurumları, faşist-şoven gruplarca basıldı, içindeki eşyalar kırılıp döküldü. Kimi yerlerde bu baskınlar devrimci kurumları da içine aldı. Kürt esnaflara dönük baskılar arttı, dükkanları yağmalananlar oldu. Tüm toplumun üzerinde şoven-milliyetçi bir baskı oluşturuldu. Buna ortak olma-

peryalizme ve işbirlikçilerine karşı savaşıdır. İşçi-emekçi askerlerin silahlarını diğer halkların işçi ve emekçilerine değil, kendi egemenlerine çevirmesidir. “Cephede kardeşleşme” yaratarak hep birlikte kendilerini ezen, sömüren ve birbirlerine düşüren emperyalistlere, işbirlikçilerine dönmesi, “silahlı bir omzundan diğerine alma”sıdır. Dolayısıyla devrimci iç savaş, emperyalistlerin yaratmak istediği ulusal-dinsel iç savaşların aksine, halkların kardeşliği ve birliğine dayanır. Bir başka ulusu, dini veya mezhebi değil, emperyalistleri ve işbirlikçilerini hedef alır. Hangi ulus ya da mezhepten olursa olsun, işçi ve emekçilerin birliğini ve çıkarlarını savunur. Ayrışmayı; ulusal-mezhepsel değil, sınıfsal olarak ortaya koyar. Savaşımlı da sınıfsal eksende yükseltir.

O yüzden emperyalizmin sömürge alanlarını genişletmek için çıkardığı “iç savaş”larla, devrimci “iç savaşları” birbirine

emperyalistleri, diğer yandan “renkli devrimlerle” kendine alan açmaya çalışan ABD başta olmak üzere, emperyalist paylaşım, bölgede en şiddetli biçimde yaşanmaktadır. Keza Yugoslavya’nın enkazı üzerinden hâlen süregelen, küçük devletlere parçalama süreci devam etmektedir. Son olarak Irak işgali ile birlikte yükselen direnişi, ulusal-dinsel-mezhepsel ayrımlar ile zayıflatma, üç parçaya bölme çabaları sürmektedir.

Devrimci iç savaş ile emperyalistlerin kışkırttığı iç savaşların, nedenleri gibi sonuçları da farklı olmaktadır. Her tür sömürü ve zorbalığa karşı gelişen devrimci “iç savaş”lar, halklar arasında birlik ve dayanışmayı güçlendirirken; ulusal-dinsel iç savaşlar, onları parçalamaya, zayıf düşürmeye, emperyalistlere ve işbirlikçilerine kolay lokma olmaya götürmektedir. O yüzden ki, komünist ve devrimciler, ulusal-dinsel-mezhepsel çatışmaları “yapay saflaşma” adeder; bunun emperyalistlerin işine yarayacağını söyler ve karşısında yer alır. Buna karşılık, her ulus, din ve mezhepten işçi ve emekçilerin, emperyalistlere ve işbirlikçilerine karşı mücadelesini destekler, bu yöndeki saflaşmayı derinleştirir ve bunu devrimci “iç savaşa” dönüştürmeye çalışır. Gerçek kurtuluşun ancak işçi-emekçi iktidarı ile sosyalizm ile olacağını bilir ve kitleleri buna kanallı eder.

* * *

Devrimci iç savaşla, emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin kışkırttığı iç savaş arasındaki farkları bilmek, kitleleri bu yönde bilinçlendirmek işin bir yanındır. Bir diğer yanı ise, son aylarda iyice tırmanan halklar arasındaki düşmanlığa, faşist-şoven saldırılara net bir tutum almak, buna karşı mücadeleyi geliştirmektir.

Şoven saldırıların şaha kalktığı dönemlerde, gerici ve faşistlerin ilk hedefi, Kürt parti ve kurumları olmaktadır. Bunu bileerek, bulunduğumuz tüm alanlarda bu kurumlara dönük bir saldırı olasılığının önünü baştan almak gerekmektedir. Bunun bir yönü, halklar arasında birlik ve kardeşliğin önemi, emperyalizmin ve işbirlikçilerinin planları üzerine ajitasyon-propaganda faaliyetlerine hız vermek; diğeri ise, bu kurumları her tür faşist-şoven saldırıya karşı birlikte korumayı örgütlemek, böylesi anlarda bunu yaşama geçirebilmektir. PKK’nin ve ona bağlı kurumların çizgisine yönelik eleştirilerimiz, reformist-teslimiyetçi yaklaşımlarına tepkilerimiz, hatta halklar arasında düşmanlığın körüklenmesinde onların eylem çizgisinin payı vb. hiçbir şey, böyle zamanlarda birleşik mücadelenin önüne çıkarılmamalı, ona gerekçe yapılmamalıdır.

Faşist-şoven saldırılara karşı, Kürt-Türk devrimci ve demokratlarının ortak duruşunu sağlamak, emperyalizmin ve işbirlikçilerinin halklar arasında yaratmak istedikleri düşmanlığa ve karşı-devrimci “iç savaş” olasılığına karşı, en etkili panzehirdir. PKK’nin bilinçli bir şekilde Kürt halkını

Savaşa ve faşizme karşı MÜCADELEYİ YÜKSELTELİM!

Elimize posta kanalıyla ulaşan

TİKB(B) merkezi yayın organı
“İhtilalci Komünist”in Eylül-Ekim 2007
tarihli 61. sayısının başyazısını güncel
öneminden dolayı kısaltarak
yayınlıyoruz.

Emperyalizmin sömürge alanlarını genişletmek için çıkardığı “iç savaş”larla, devrimci “iç savaşlar” birbirinin zıddıdır. “Balkanlaştırma” olarak da adlandırılan, emperyalizmin bir bölgede hegemonyasını kurmak için yarattığı iç savaşlar; halkların birbirini kırması ve irili-ufaklı devletçiklerin doğması ile sonuçlanır. Birbirine düşman sınırdaş devletlerin olduğu bu bölgelerde emperyalistler “hakem” pozlarında girerek, bu güçsüz devletleri daha rahat biçimde sömürge sistemleri içine alırlar. Oysa devrimci iç savaş, halkların birliğine dayandığı için, proleter enternasyonalizmi ve halkların gönüllü birlikteliğini geliştirir.

yan “düşman” ilan edildi ve “düşman”ca muamele yapmak meşrulaştı.

Son birkaç aydır yükseltilen bu dalga, Başbakan Erdoğan’ın ABD ziyaretinden bu yana adım adım inişe geçmiş bulunuyor. Bu tırmanışın yaratacağı tehlikeyi ve bunun kendi çıkarlarına vereceği zararı iyi bilen egemenler, kontrolü elden bırakmamaya çalışmış, bir aşamadan sonra da halkı soğukkanlı olmaya çağırılmışlardı. Tırmandırmayı da, düşürmeyi de kendi ellerinde tutmaya özen gösterdiler. Fakat Türk-Kürt ayrımı ve bunun yarattığı yapay saflaşma, tarihinin gördüğü en üst düzeye ulaştı. Öyle ki egemen kesimlerin sözcüleri bile bir “iç savaş” tehlikesinden bahsetmeye başladılar.

* * *

Böyle bir saflaşma ve bu şekliyle çıkacak bir “iç savaş”, elbette komünist ve devrimcilerin doğru bulmayacağı, karşısında yer alacakları bir savaştır. Ulusal-dinsel veya mezhepsel iç savaşları, her dönem kışkırtan emperyalistler ve işbirlikçileri olmuştur. Halklar arasına düşmanlık ve kin tohumları ekmek, onları bu şekilde bölüp parçalamak, emperyalistlere daha rahat yönetme ve sömürme olanağı sağlar çünkü. O yüzden de emperyalizmin klasik politikası; “böl-parçala yönet”tir.

Leninist “emperyalist savaşı iç savaşa çevir” sloganı ise çok farklıdır. Burada kasdedilen “iç savaş” işçi ve emekçilerin, em-

karıştırmamak gerekir. Bunlar birbirinin zıddıdır. “Balkanlaştırma” olarak da adlandırılan, emperyalizmin bir bölgede hegemonyasını kurmak için yarattığı iç savaşlar; halkların birbirini kırması ve irili-ufaklı devletçiklerin doğması ile sonuçlanır. Birbirine düşman sınırdaş devletlerin olduğu bu bölgelerde emperyalistler “arabulucu” ya da “hakem” pozlarında girerek, bu güçsüz devletleri daha rahat biçimde sömürge sistemleri içine alırlar. Oysa devrimci iç savaş, halkların birliğine dayandığı için, proleter enternasyonalizmi ve halkların gönüllü birlikteliğini geliştirir. Karşılıklı güvene ve eşitliğe dayanan büyük ve güçlü halk cumhuriyetleri ortaya çıkar. I. emperyalist savaş sonrasında devrimci bir iç savaşla kurulan Sovyetler Birliği’nde; II. emperyalist savaş sonrasında, emperyalist işgale karşı devrimci bir direniş gerçekleştiren Balkan ülkelerinde yaşandığı gibi... Ne zaman ki bu ülkelerde “geri dönüş”ler yaşanmış, halk iktidarı yozlaşmış ve gericileşmiştir; işte o zaman ulusal-dinsel ayrımlar yeniden hortlamıştır. Bu durumdan yararlanan emperyalistler ise, yıllarca tek bir devlet çatısı altında yaşayan halkları birbirine düşürerek ve küçük parçalara bölerek hegemonyalarını yeniden kurabilmiştir. Yıkılan Sovyetler Birliği’nin ardından irili-ufaklı onlarca devlet ortaya çıkmıştır örneğin. Bir yandan “arka bahçesini” sağlama almak isteyen Rus

devrimcilerden uzaklaştırma çabasına karşı da en etkili duruştur. Sözlü olarak ne kadar Türk-Kürt kardeşliği, ortak düşman, birleşik mücadele dense de, bunun test edileceği yer, mücadele alanlarıdır. Kürt halkının zor günlerinde yanında olmak, gerçekleri bizzat pratiğin içinde gösterebilmektir.

Son yıllarda kendini devrimci addedip “ulusal sol” denizine yelken açanlar çoğalmıştır. HKP’sinden TKP’sine, emperyalizme karşı olmak adına, egemen kliklerden birilerine yedeklenen, ya da onların manyetik alanına giren hareketler artmaktadır. Zaten İP gibi, “Türksolu” gibi şovenist çizgide MHP ile yarışan iplikleri pazara çıkmış akımların lafını bile etmiyoruz. Bunlar, bırakalım devrimciliği “solcu” bile adedilmemeli, bu kimlikle anılmalarına izin verilmemelidir. Gerçek kimlikleri, sosyal-şoven, sosyal-faşist olan bu akımları, gerçek isimleriyle yaymak en doğrusudur. Devrimci hareketin dışladığı bu hareketler, ne yazık ki kitleler içinde halen az da olsa taban bulabilmektedirler. Özellikle gençlik içinde yükselen şoven dalgayı da arkalarına alarak gelişmeye çalışmakta, zehirlerini bunlar üzerine boca etmektedirler. Böylesi dönemlerde sosyal-şovenizme karşı mücadele çok yönlü olarak yürütülmeli, bunların devrimcilikle hiçbir ilişkisi olmadığı geniş kitlelere anlatılmalıdır. Bu, kitlelerin şovenizmle zehirlenmesine karşı olduğu kadar, devrimciliğin yanlış tanıtılmasına karşı da mücadeledir. Aynı şekilde Kürt halkı ile Türkiye devrimci hareketi arasında yaratılan mesafenin kalkması yönüyle de günümüzün başat görevidir.

Faşizme ve şovenizme karşı mücadele (‘sosyal’lerini de kapsayarak) ideolojik-siyasal boyutlarıyla olduğu kadar, pratik bir tutumu da içermelidir. Kürt halkına ve kurumlarına karşı saldırıları, birleşik bir tarzda göğüslemek, bunun yol, yöntem ve araçlarını yaratmak, ilk elde yapılması gerektirir. Bulduğumuz her alanda merkezi veya yerel her düzeyde, tüm devrimci yapılara çağrımız bu yönde olmuştur, olmaktadır. Amacımız, savaşa ve faşizme; emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı olan tüm güçlerin birliğini sağlamak ve ortak bir duruş yaratmaktır. Bu yöndeki çabalarımız sürmelidir. Bununla birlikte bağımsız olarak da tavrımızı net bir biçimde gösterebilmeliyiz. Bir yandan ajitasyon-propaganda faaliyetlerimiz artmalı, bir yandan da önerdiğimiz pratik duruşları, kendi güçlerimizle yaşama geçirmeyi, bunun ilk örneklerini yaratmayı başarmalıyız. Örneğin; savaş çığırtkanlığının ve şoven saldırıların yükseldiği dönemde, her birim buna karşı duvar yazılamaları yapabilir, kahve konuşmaları, ev toplantıları düzenleyebilir. Dahası, faşist-şoven gösterilere izin vermeyecek bir plan ve hazırlık yapılmalıdır. Bu gösteriler bize rağmen gerçekleştiğinde, onu büyütmeden dağıtmaya çalışmalı, başta Kürtler olmak üzere devrimci-demokrat kişi veya kurumlara yöneldiğinde ise, onların önüne barikat örüp püskürtebilmelidir. Bunlara önceden ne kadar hazırlıklı olunursa, yaşama geçirmede o kadar az sıkıntı çekilir.

Yayın organlarında yazdıklarımız ve diğer devrimci yapılara yaptığımız çağrılar, bağımsız eylemlerimizle ortaya konabildiği oranda, etkili olacak ve giderek büyüyen bir güce dönüşecektir. Çalışmalarımızın sürdüğü her alanda yoldaşlarımıza düşen görev budur.

* * *

Son dönemde şaha kalkan faşist-şoven saldırılar ve savaş çığırtkanlığı şimdilik geriye çekilmiş görünmektedir. Fakat bunun bir daha yaşanmayacağını sanmak, büyük bir gaflet olur. Ortadoğu’da emperyalist paylaşım

Sloganımız, savaşa ve faşizme karşı birleşik mücadeledir. Düşmanlarımız; emperyalistler ve işbirlikçileridir. Sosyal-şovenler gibi ne sadece emperyalizmi (ki sadece ABD’yi öne çıkarıp kendileri farklı emperyalistlere sırtlarını dayamışlardır) ne de çeşitli reformistlerin yaptıkları gibi emperyalizmden kopuk kimi işbirlikçi klikleri hedefe çakan bir yaklaşım, bizim yaklaşımımız olamaz. Savaşa ve faşizme, emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı olan tüm güçleri, hangi ulus-din veya mezhepten olursa olsun, birleştirmek ve savaştırmak; komünistlere ve gerçek devrimcilere düşen biricik görevdir.

savaşı sürdürükçe, Türk egemenlerinin savaş histerisi de, şoven saldırganlığı da bitmeyecektir. Kimi zaman yükselen, kimi zaman alçalan, fakat bu nesnel koşullar değişmediği sürece hep varlığını koruyacak olan politik bir tutumdur bu. Onun içindir ki, bugünkü durulma, kimseyi gevşetmemeli, tehlikenin geçtiği sanılmamalıdır.

Sosyal-şoven kesimlerle arasına sınır çekmesine rağmen Türkiye devrimci hareketi, son saldırılar karşısında bir kez daha hazırlıksız yakalanmış ve atıl kalmıştır. Onun en büyük handikapı, bu rüzgarın geçici olduğunu düşünmesi ve dinmesini beklemesidir. Her şoven yükselişin ardından yaşanan alçalma ile haklı çıktıklarını sanmakta, dönemi atlattıklarını varsaymaktadırlar. Oysa bu hem yanıltıcı, hem tehlikelidir. Yanıltıcıdır; çünkü bir sonraki dalga -hele ki karşıduruşlar bu kadar cılız iken- çok daha yüksek gelecektir. Tehlikelidir; çünkü Türk ve Kürt halkı arasındaki açığı genişletmekte, düşmanlık artmakta, devrimci hareket bu gelişmeler karşısında adeta seyirci durumunda kalmaktadır. O yüzden devrimci hareket, böylesi dönemlerde geliştirdiği “bekle gör” tavrından bir an evvel sıyrılmalı ve bugünden olası yeni bir dalgaya karşı örgüt ve mücadele biçimleri belirleyerek, hazırlık ve donanımını ona göre yapılmalıdır... Kendi adımıza da bu süreçte olması gerekenleri yaptığımızı söyleyemeyiz. Görevimiz, diğer devrimci yapılara çağrı yapmakla sınırlı değildir. Politik öngörülerimizin doğruluğu geçen sürede kanıtlanmıştır, fakat aslolan pratikte konulan tavidir. Gerek yaygın ap faaliyetleri, kitleleri bilinçlendirme çabaları, gerekse yerinde ve zamanında konulacak eylemler, politikalarımızın yaşam bulmasının en etkili yoludur. Bulduğumuz her alanda Kürt halkıyla yakınlaşmayı doğuracak olan da bu pratik duruş olacaktır.

Daha önce de belirttiğimiz gibi; sloganımız savaşa ve faşizme karşı birleşik mücadeledir. Düşmanlarımız; emperyalistler ve işbirlikçileridir. Sosyal-şovenler gibi ne sadece emperyalizmi (ki sadece ABD’yi öne çıkarıp kendileri farklı emperyalistlere sırtlarını dayamışlardır) ne de çeşitli reformistlerin yaptıkları gibi emperyalizmden kopuk kimi işbirlikçi klikleri hedefe çakan bir yak-

laşım, bizim yaklaşımımız olamaz. Savaşa ve faşizme, emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı olan tüm güçleri, hangi ulus-din veya mezhepten olursa olsun, birleştirmek ve savaştırmak; komünistlere ve gerçek devrimcilere düşen biricik görevdir. Bu görevi yerine getirmek için tüm gücümüzle seferber olmalı, son sürecin derslerini doğru bir şekilde çıkarmalı ve eksiklerimizi hızla tamamlamalıyız. Gerçek devrimcilerin zor dönemlerde ortaya çıktığını unutmadan... Gerçek dostluğun zor günlerde oluştuğunu akıldan çıkarmadan... Ve tarihimizin böyle anlarla dolu olduğunu, bizi biz yapan özelliğin bu olduğunu bilerek, buna yeni halkalar ekleyerek...

“Rüzgara karşı yürüyüşümüz” ancak bu şekilde güçlenerek sürecektir...

* * *

Son sürecin asıl yönünü faşist-şoven dalga oluşturdu. Aynı dönemde başlayan Telekom grevi ise, bu dalganın gölgesinde kaldı. Oysa uzun yıllardır Türkiye’de bu büyüklükte bir grev gerçekleşmemişti. Hatta kamu işyerlerinde 12 Eylül sonrasında gerçekleşen ilk grevdi. 25 bin gibi geniş bir işçi kitlesini ve tüm ülkeyi kapsıyordu. Böylesine önemli bir grev, savaş ve şovenizm hezeyanları arasında kayboldu. Haber-İş Sendikası Genel Başkanı, “böyle bir dönemde greve gitmiş olmaktan üzüntü duyduklarını” belirterek, şoven dalganın içinde yer aldıklarını ortaya koydu. Bağlı bulundukları konfederasyon olan Türk-İş ise, hiçbir işçi gaspında göstermediği çabukluk ile toplantılar gerçekleştirdi ve 1 Mayıs’ta işçilere yasaklı olan Taksim’de yürüyüş yaptı. Kısacası, konfederasyonu ve sendika genel merkeziyle, devletin şoven kampanyasının içinde yer aldılar, işçileri de bu kampanyaya dahil etmeye çalıştılar.

Telekom grevine bir diğer saldırı, artan sabotajlar oldu. Burjuva medya, bu sabotajları grevci işçilerin yaptığını yayararak, Telekom grevine karşı halkı kışkırtmaya çalıştı. Oysa grev, gerçek anlamda devam ettiği sürece zaten çeşitli sıkıntılara yol açacak, bu da burjuvazi üzerindeki basıncı arttıracaktı.

Telekom işçisi, gerek yükseltelen şoven dalgaya, gerekse üzerlerine atılan sabotaj eylemlerine rağmen büyük bir sabırla grevini sürdürdü. Her ne kadar grev pankartlarının yanına Türk bayrağı da eklense, grevlerine sahip çıktılar. Buna karşın grevin diğer işçi-emekçi kesimlerde yankı bulması ve onların bir biçimde desteğini alması sağlanamadı. Elbette bunda birinci derecede rol oynayan sarı ve reformist sendika ağalarıydı.

Ancak genel olarak devrimci hareketin greve ilgisi de zayıf kaldı. Gerek ap faaliyetleri yönüyle, gerekse çeşitli destek ve dayanışma biçimlerini geliştirmek yönüyle oldukça sınırlı şeyler yapıldı. Kendi adımıza da dayanışma ziyaretlerinin ötesine çıkamadığımızı söylemeliyiz. Kaldı ki bu ziyaretler bile daha sık ve daha geniş kesimleri katarak gerçekleştirilebilirdi.

Önümüzdeki günlerde devlet Telekom grevini bitirmeye çalışacaktır. Bizler, Telekom grevinin zaferle bitmesi ve işçi sınıfının diğer bölüklerine de örnek olabilmesi için, destek ve dayanışma çabalarımızı büyütmeliyiz... Başta Telekom grevi olmak üzere işçi ve emekçilerin direnişlerini, savaşa ve faşizme karşı mücadelenin önemli bir parçası olarak ele almalı, onlar üzerindeki şoven etkiyi kırmanın bir aracı haline getirmeliyiz. Yapay saflaşmadan, sınıf eksensiz saflaşmaya geçişin en önemli ayağını, bu yöndeki gelişmeler ve bizlerin bu gelişmeleri devrimci yönde etkileme-yönlendirme gücümüz oluşturacaktır.

Sokakta infazlar, hak gaspları, cezaevlerinde baskılar...

Faşist saldırılar sürüyor

Kasım ayı içinde cezaevlerinde, sokakta, işkenceler ve ölümler devam etti. Her türlü yasal güvenceyi arkasına alarak hareket eden askerler ve polisler, saldırılarını pervasızca sürdürüyor.

İstanbul Avcılar'da parkta arkadaşıyla sohbet eden, Feyzullah Efe, yanına gelen polislerin saldırısına uğradı. Parkta tekme tokat dayak yiyen Feyzullah Efe, göğsüne aldığı tekme sonucunda kalp krizi geçirdi ve hastanede yaşamını yitirdi. Polis açıklamasında "polise mukavemet ettikleri" iddia ediliyordu.

İki gün sonra bu kez İzmir'de Baran Tursun, aracıyla giderken, "dur" ihtarına uymadığı gerekçesiyle başından vurularak öldürüldü. Yapılan açıklamada polislerin havaya uyarı ateşi açtığı söylenmesine rağmen, kurşunun beyne nasıl girmiş olduğuna cevap verilemedi.

Festus Okey'le başlayan gözaltında ve sokakta ölümlerin artması üzerine, göstermelik olarak polislerden biri tutuklandı. Yine olay yerine müfettişler gönderilerek araştırma yapılacağı söylendi. Bu arada her zaman olduğu gibi delillerin karartılması için zaman kazanmaya çalıştılar.

Şehrin merkezi yerlerinde ise kimlik kontrolleri yoğunlaşarak sürüyor. Her sokak başında bekleyen polisler, şüphelendiklerini durduruyor ve aslında sokağa çıkma hakkını gasp ediyor. Direnen olursa, saldırıyor, dövüyorlar. Özellikle Kürt olduklarından şüphelendiklerine daha kötü muamelede bulunuyorlar. İnsanların da buna karşı herhangi bir tepki vermemesini istiyorlar. "Biz polisiz, biz kanunuz" diyorlar. Şoven saldırganlığı devam ettiren devlet, sokakta gördüğünü "terör örgütü üyesi" diye gözaltına almaya devam ediyor.

Bu ay içinde devrimci kurum baskınlar da devam etti. İzmir'de ESP, Atılım, Tekstil-Sen kurumlarına yapılan baskınlarda gözaltına alınanlardan 12 kişi örgüt üyesi oldukları gerekçesiyle tutuklandılar. Ayrıca, DTP hakkında, PKK'nın bir organı gibi çalıştığı gerekçesiyle kapatma davası açılması için savcılık iddianame hazırladı. DTP milletvekilleri hakkında, 8 askerın teslim alınması sırasında PKK'nın propagandasını yaptıkları gerekçesiyle dokunulmazlıklarının kaldırılması isteğiyle fezleke verildi meclise.

"Düşünce Suçu"nu işleyenlerin sayısında da son üç ayda artış meydana geldi. 301. maddeden yargılananların sayısı arttı. BİA'nın yaptığı açıklamada, Temmuz-Ağustos-Eylül ayları içinde 125 kişinin ve 6 yayın organının bu maddeye bağlı sebeplerden dolayı yargılandığı belirtildi. Kızıl Bayrak dergisinin son üç sayısı örgüt propagandası yapmak, mahkemenin verdiği kararları eleştirmek gerekçeleriyle toplatıldı. Özgür Halk Dergisi de toplatılarak bir ay kapatma aldı. Toplatma kararlarını alan polisler, Kadıköy'de Mephisto kitapevine baskın düzenleyerek, toplatılan gazete ve dergilere el koyarken, kitapevine girişleri ve çıkışları kapattı. Kitapevinin sahibi gözaltına alınarak dört saat boyunca sorgulandı.

F Tipleri'nde de her türlü bahane ile tutsaklar üzerindeki baskılar devam ediyor. Son olarak pet şişe bahanesiyle Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde aramalarını yoğunlaştıran idare, tutsakların genelgeden doğan haklarını da gasp etmeye devam ediyor. Haftalık 10 saat olması gereken tutsakların kendi aralarında görüşme hakları, ya hiç uygulanmıyor, ya da kırılarak uygulanıyor. Ayrıca görüş, mektup yasağı gibi disiplin cezaları keyfi bir şekilde uygulanırken, tutsaklara devrimci dergiler ve yayınlar verilmiyor.

Son bir aylık bilanço'ya kısaca bir göz atıldığında bile, değil bir düzelme, artan bir pervasızlıkla kitlelerin sindirilmeye çalışıldığı görülüyor. Siyasi ve ekonomik baskılarını, sokakta kolluk güçleri eliyle ortamı terörize ederek devam ettiriyorlar. Bir yandan sivil faşistleri devreye sokuyorlar, bir yandan faşist kanunlarını. Tepkiler arttığında ise, göstermelik özür dilemeler veya tutuklamalarla kitleleri uyutmaya, oyalamaya çalışmaktadırlar. Bu saldırılara karşı ortak bir mücadele geliştirebildiği ölçüde kazanım elde edilebilecektir.

Nurtepe'de "Halkların Kardeşliği" Eylemi

5 Kasım'da Nurtepe'de devlet tarafından yükseltelen şoven ve ırkçı dalgaya karşı meşaleli bir yürüyüş yapıldı. PDD'nin de destek verdiği yürüyüşü, ESP, TÖP, HKM, SODAP ve SDP düzenledi. Nurtepe'de Öykü Kafe önünde toplanan 70 kişilik kitle, "Yaşasın Halkların Kardeşliği", "Biji Bratiya Gelan", "Kurtuluş Yok Tek Başına Ya Hep Beraber Ya Hiçbirimiz", "Yaşasın İşçilerin Birliği Halkların Kardeşliği", "Faşizme Karşı Omuz Omuza" sloganlarını attı. Yolu trafiğe keserek yürüyen kitle, Arkadaş Cafe önünde yaptığı basın açıklamasıyla eylemini bitirdi.

İrkçılığa ve Şovenizme Karşı Ankara'da Kitlesele Miting

3 Kasım'da Ankara'da TTB, TMMOB ve KESK tarafından "Demokratik Türkiye İçin Özgür Bir Anayasa" talebiyle bir miting düzenlendi. Mitingin tarihi çok öncesinden anayasa için belirlenmesine rağmen, son bir ayda yükseltelen şovenist ve ırkçı dalgaya karşı tepki, mitingin içeriğine damgasını vurdu. Katılım da bu tepki doğrultusunda arttı.

3 Kasım'da Hipodrom'da toplanan 25 bin kişilik kitle, kortejler oluşturarak Sıhhiye

Meydanı'na doğru yürüyüşe geçti. Türkiye'nin dört bir yanından gelen işçiler ve emekçiler, "Yaşasın Halkların Kardeşliği" vurgusunu öne çıkarttılar. Kürt illerinden gelen sendika şubelerinde, yaşanan baskılar, yükseltelen şoven dalgaya karşı atılan sloganlar ağırlıktaydı. TMMOB eyleme kitlesele katılırken, TTB'nin katılımı temsili düzeyde kaldı. Mitingi düzenleyen kurumlar ve sendikalar dışındaki sendikaların katılımı ise hemen hemen yok denecek kadar azdı. Sendikaların dışında aralarında Proleter Devrimci Duruş'un da yer aldığı BDSP, ESP, DHP, Partizan, Toplumsal Özgürlükler Platformu, Halk Kültür Merkezleri, Halkevleri, EMEP, ÖDP, SDP, TKP, HADEP vb. kurumlar, partiler ve kitle örgütleri katılım gösterdi.

Yürüyüş boyunca "Yaşasın Halkların Kardeşliği", "Biji Bratiya Gelan", "Kurtuluş Yok Tek Başına Ya Hep Beraber Ya Hiçbirimiz", "Faşizme Karşı Omuz Omuza", "Yaşasın İşçilerin Birliği Halkların Kardeşliği", "Katil ABD Ortadoğu'dan Defol" sloganları atıldı. Mitinge Proleter Devrimci Duruş pankartıyla katılan Proleter Devrimci Duruş Okurları ise, "Kurtuluş Devrimde Sosyalizmde", "Yaşasın Devrim ve Sosyalizm", "Kahrolsun Faşist Diktatörlük", "Faşizmi Döktüğü Kanda Boğacağız", "Kahrolsun Emperyalizm Yaşasın Mücadelemiz", "Kahrolsun Emperyalist Savaş", "Savaşa Değil Eğitime Bütçe", "Savaşa Değil Sağlığa Bütçe", "Katil ABD Ortadoğu'dan Defol" sloganlarını attı.

Kitle miting alanına geldiğinde, kürsüde yapılan konuşmalarda daha çok "barış", "demokrasi" vb. reformist argümanlarla süslenmiş söylemler öne çıkarıldı. Konuşmalar sık sık "Yaşasın Halkların Kardeşliği", "Biji Bratiya Gelan", "Kurtuluş Yok Tek Başına Ya Hep Beraber Ya Hiçbirimiz" sloganlarıyla kesildi. Miting Sevinç Eratalay ve İlkay Akkaya'nın söylediği türkü ve marşlarla miting bitti.

Mitingin, kitlelerin şoven ve ırkçı söylemlerle sokaklara döküldüğü bir dönemin ardına denk gelmesi, katılımı ve tepkiyi belirleyen bir etken haline geldi. İçeriğinin aylar öncesinden anayasa olarak belirlenmesine rağmen, mitinge katılanların hedefinde, şovenist dalga ve devlet vardı. Sloganlara yansıyan da bu oldu. Kürt halkı özelinde uygulanan baskılar, linç ve provokasyonlara güçlü ve anlamlı bir yanıt olması bakımından kitlelerin duyarlılığı önemliydi.

Bilinen bir gerçek var ki, sokaklarda estirilen ırkçı-şoven dalga ancak sokakta geriletilecektir. Bu yüzden yapılan her eylemin, kardeşleşmeyi yükseltmesi ve saldırıları geri püskürtmesi bakımından önemi büyüktür. Bu tür eylemler yaygınlaştırılmalı, faşizmin saldırıları boşa çıkartılmalıdır.

Şoven saldırılara karşı Gülsuyu'nda eylem

25 Kasım Pazar günü saat 13:00 da Gülsusu Sondurak'ta toplanan kitle, Kürt halkına yapılan saldırılara ve son dönemde yapılan zamlara karşı bir basın açıklaması yaptı. Yürüyüşe geçen kitle, sloganlarla Okul durağına geldiğinde, kitlenin önü devletin kolluk güçleri tarafından kesildi. 20 dakika bekleyen kitleye, daha sonra Heykel'e inmek yerine basın açıklamasını okul durağında yapma önerisi getirildi. Bizim dışımızda herkesin yürümemeye karar kılmasıyla açıklama, Okul durağında yapıldı. Basın metninin okunması ve "kürdün gelinini" türküsünün söylenmesiyle eylem sona erdi. Eylemde sık sık "Kürdistan faşizme mezar olacak", "Disa disa serhıldan Azadiya Kürdistan" "Yaşasın devrimci dayanışma", "Yaşasın halkların kardeşliği" sloganları atıldı.

2007 grev yılı oldu GREV BAYRAĞI DAHA YUKARI!

Bir yılı daha geride bırakıyoruz. Geride bırakacağımız 2007 yılı, sınıflar mücadelesinde önemli gelişmelerle geçti.

Dünyanın her yerinde işçi sınıfı kendisine dayatılan düşük ücretlere, hak gasplarına, ağır çalışma koşullarına ve baskılara karşı grev eylemleriyle, sokak çatışmalarıyla karşılık verdi, veriyor. 2007 yılının bu son ayında Fransa, Almanya, Hollanda, Macaristan ve Japonya'da yaşanan grev ve sokak çatışmaları bunun göstergesi. Bu tabloya ülkemizde ki Telekom işçilerinin grevini de eklemek gerekir.

Ülkemiz açısından 2007 yılına damgasını vuran; Havayolları ile gündeme girip Telekom'da hayata geçen grevler oldu. Buna, 30 yıl sonra ilk kez 1 Mayıs'ın Taksim meydanında kutlanmasının zaferini eklemek gerek. Yanısıra tersane işçilerinin iş cinayetlerine karşı iş bırakarak gerçekleştirdikleri kitlesel sokak eylemleri, sendikalaşma faaliyetlerinden dolayı işten atılan işçilerin başlattığı fabrika önü direnişler, kimi fabrika ve işletmelerde ücretlerinin verilmemesine karşı kısa süreli iş bırakma eylemleri, emekçi memurların sokak eylemleri vb. belli başlı gelişmelerdi.

Burjuvazinin artan saldırıları

Savaşa eklenmeye çalışan burjuvazi, sınıfa dönük saldırılarını bu yıl daha da artırdı. Bir yandan faşist baskıları, bir yandan da işgücü sömürsünü yoğunlaştırdılar. Esnek üretim yasasının sağladığı avantajı da arkasına alan patronlar, 2007 yılında esnek üretim biçimlerine daha fazla başvurdular. Bugün neredeyse tüm fabrika ve işletmelerde esnek çalışma biçimleri uygulanıyor.

Fiilen uygulanan esnek çalışma biçimleri TİS süreçlerinde de sınıfın karşısına koz olarak sürülüyor. Örneğin Kamu'da devlet, esnek çalışma kozunu ileri sürerek -sendika ağalarının da işbirliği ile- geri bir sözleşme imzalandı. Burjuvazi, gerek kamu sektörlerinde gerekse özel sektörlerde esnek çalışmayı hak gasplarının önemli bir silahı haline getirdi.

Taşeronlaştırma saldırısı da atbaşı gidiyor. Taşeron sisteminin girmediği fabrika, işletme kalmadı. Sistem, taşeronun taşeronu şeklinde uygulanıyor. Taşeronlaştırma sisteminin bu denli yaygın uygulanması, ucuz işgücü sömürsünün yanısıra, sendikalaştırmayı getirmektedir. Taşeronlaştırma sistemiyle sendikasız, sigortasız ağır çalışma koşulları ve düşük ücretle çalışma koşulları dayatıldığı gibi, TİS süreçlerinde işçi sınıfının gücünü zayıflatmakta, (Telekom örneğinde olduğu gibi) grev kırıcılığı yapılmaktadır.

Özelleştirme saldırısı da dur durak bilmeden devam ediyor. 2006'nın son aylarında özelleştirme startı verilen 2007'nin ilk aylarında devam eden Tekel fabrikalarının özelleştirilmesi, Tekel işçilerinin iş-

Yaşanan direniş ve grevlerde de iç örgütlülükteki zayıflıklar kendisini göstermekte, bir çoğunun yenilmesinde, en önemli etken olmaktır. Özellikle taban komitelerinden yoksunluk, ciddi bir handikaptır. Direniş dönemlerinde ortaya çıkan çeşitli örgütlülükler de sarı sendikaların uzantıları olmaktan çıkamamaktadır. Oysa bu komiteler, tabanda birliği ve örgütlülüğü sağlamanın en önemli araçlarıdır.

gale varan direnişleriyle şimdilik ertelendi. Defalarca gündemin ilk sıralarına oturan Petkim'in özelleştirilmesi ise, yine gündemde. Petkim, her özelleştirme görücüsüne çıkarıldığında, işçilerin direnişi buna çit vermedi. Son olarak "Özelleştirme Yüksek Kurulu" Petkim'i satın alan şirket lehine karar çıkardı. Petkim işçilerini yine çetin bir mücadele bekliyor.

"Sağlıkta reform" adı altında sunulan genel sağlık sigortası, işçi-emekçiler tarafından yoğun tepkilerle karşılanmıştı. Bu tasarının kimi maddeleri Cumhurbaşkanı A. Necdet Sezer tarafından anayasa mahkemesine gönderilmişti. İşçi ve emekçilerin yoğun tepkisi ve Cumhurbaşkanı Sezer'in veto etmesi ile AKP hükümeti, tasarımı parça parça meclise sundu. Son olarak "Genel Sağlık Sigortası" paketi üzerinde yeniden çalıştıklarını yakında parlamentoya getireceklerini açıkladılar. Genel Sağlık Sigortası (GSS), yeni iş yasasından sonra sınıfa dönük en kapsamlı saldırıdır. Uygulamaya sokulan paketin bir kısmı bile, sosyal güvenlik uygulamalarına önemli gasplar getirdi.

Siyasi ve ideolojik saldırılar

Ekonomik kıskaçla beraber siyasi baskılar da arttı. İşçi sınıfı, en ufak bir hak arayışında bile polisin jopuna, gözaltılara maruz kaldı. Örgütlenmenin önündeki 2821-2822 sayılı grev ve lokavt faşist yasası yetmezmiş gibi, hazırlanan yeni anayasa taslağında yasal engeller daha da çoğaltıldı. Bilindiği gibi yeni anayasa çalışmaları sürüyor. AKP hükümetinin hazırladığı yeni anayasa taslağında işçi sınıfının örgütlenme ve sendikalaşmasının önüne öyle yasal engeller konmuş ki, "örgütlenemezsin, sendikalaşamazsın" deniyor. Yine anayasada hak olarak tanınan grev, bir dolu "ama"larla engelleniyor. Aslında grev hakkı yoktur deniyor.

Burjuvazi, "sınırotesi operasyon" yaygarasıyla işgale hazırlanırken, kendisine kitle tabanı yaratmak için yoğun bir ideolojik bombardıman furysı başlattı. Sendika ağalarını da devreye sokarak işçi sınıfını şoven milliyetçi fikirlerle zihirlemeye çalıştı, çalışıyor. Önce, dinci-laik yapay saflaşması yaratarak işçi ve emekçileri bu yapay saflaşmada taraf etmeye çalıştılar. Yılın son aylarında ise, savaş ve şovenizm rüzgarı estirildi, Kürt-Türk düşmanlığı körüklendi. Sendika ağaları bu konuda da işbirlikçi bir pratik sergilemekten geri durmadılar. Türk-iş ağaları kendi konfederasyonuna bağlı olan ve 40 günü aşkın süre-

dir grev yapan Telekom işçileri için kılını kıpırdatmazken, şoven milliyetçi dalga için, işçileri eyleme geçirdi.

"Her şey ülke için", "aynı gemideyiz" demagojileri, bugün farklı bir zemine, faşist-şoven söylemlere bırakmış durumda.

"Ülke elden gidiyor", "terör saldırıları arttı" vb. şeklindeki dillendirilerek, yazılı ve görsel basın, bu noktada etkin kullanılarak, işçi ve emekçileri ulusal-dinsel farklılıklarla bölmeye, kendi sorunlarından uzaklaştırmaya çalışıyorlar.

2007'ye grevler damgasını vurdu

2007 yılına damgasını vuran, (1 Mayıs dışında tutarsak) en etkili mücadele biçimi, grevler oldu. Telekom işçilerinin grevi kazanımla bitiremeye de, sınıfın yıllar sonra grev silahının tetiğine basması, unutturulmaya çalışılan bu etkili silahın yeniden mücadele arenasına taşınması, oldukça anlamlı ve önemlidir.

Telekom işçilerinden önce havayolları da grev sürecine girmişti. Ve grevi, sınıfın gündemine sokan, esasen havayolları işçileri oldu. Grevin konuşulması bile, burjuvazinin paçalarını tutuşturdu. Alakalı alakasız tüm sektörler, havayollarında grevin başlamaması için devreye girdiler. THY patronları, her türlü baskı ve tehdidi devreye soktu. Hatta işçileri grev oylamasına götürdü. Devlet baskısı da paralelinde sürdü. Sonuçta hükümetin devreye girmesiyle uzlaşma sağlandı. Ama Hava-iş sendikasının grev ilan etmesi bile, burjuvazinin ne kadar korktuğunu gösterdi.

Telekom işçilerinin de greve gitmemeleri için patronlar ve devlet, her tür baskıyı denediler. Yanısıra medya aracılığıyla karalama kampanyası başlattılar. Çıkan arızaları, yapılan hırsızlık olaylarını, grevci işçilerin üzerine atıp "sabotaj yaptılar" şeklinde propaganda ettiler. Her gün gözaltılar ve tutuklamalarla işçileri yıldırmaya, grevi bitirmeye çalıştılar. Diğer yandan taşeron işçileri grev kırıcısı şeklinde kullanarak, üretimi sürdürdüler.

Grev, sınıf mücadelesinin en önemli silahlarından biridir. Bu silah gereği gibi kullanılırsa, zafer kaçınılmazdır. Fakat Telekom grevi kendi içinde bir çok zaafı, eksikliği taşıdığı için, istenildiği gibi bitmemiştir. Bunda en büyük pay, sendika ağalarının, sendika bürokrasisinin, grevi kötü bir şeymiş gibi göstermesi, hatta yapılmaması gereken bir eylem biçimiymiş gibi lanse etmesidir. Hava-iş yöneticileri de, Haber-iş yöneticileri de "grev yapmayı istemiyoruz, bizi grev yapmaya mecbur bırakmayın, grev ülke ekonomisine zarar verir" şeklinde açıklamalar yapmıştır. Bakın Telekom işçilerinin ve Haber-iş yöneticilerinin açıklamalarına "biz emek düşmanı değiliz, biz vatanımızı seviyoruz, işyerimizi seviyoruz" vb... Grevin bir hak

olduğunun, etkin bir silah olduğunun bilincinden yoksunlar. Burjuvazi, Telekom işçilerinin bu zayıf yanını yakalamış, her arıza ve hırsızlık olayını işçilere yüklemeye, onları suçlu gibi göstermeye çalışmıştır. Bu saldırılar karşısında Telekom işçileri ve sendika, grevin meşruluğunu ve taleplerini haykırmak yerine, savunmaya geçmişlerdir.

Telekom grevinin bir diğer handikapı, işçileri erken zafer beklentisine girmesidir. 2-3 hafta içinde grevin, telefon, internet, basın vb her tarafı etkileyeceğini düşünmüşler ve bunun burjuvaziyi dize getireceğini ummuşlardır. Fakat beklenen etki olmaz, çünkü çıkan arızaları taşeron işçileri gidermektedir. Grev kırıcılarına karşı savunma komiteleri oluşturmak, başta aileleri olmak üzere çevrelerini harekete geçirmek, kitlesel sokak eylemleri, işyeri işgalleri ile grevi büyütmek başarılammıştır.

Direnişler sürüyor

2006 işgal ve direniş yılı olmuştu. 2007 yılında işgal eylemi pek fazla yaşanmadı, fakat fabrika önü direnişler, üstelik aylara yayılarak devam ediyor.

Mesela Novamed direnişi 1. yılını arkada bıraktı. Sendikalaştıkları için işten atılan ve ezici çoğunluğunu kadınların oluşturduğu Novamed işçileri, patronun ve devletin tüm baskılarına rağmen, fabrika önündeki direnişini kararlılıkla sürdürüyor. Direniş, Antalya sınırlarını çoktan aşmış, sınıfın ve emekçilerin belli kesimlerinin ilgisini üzerinde toplamayı başarmıştır. İstanbul'da kimi kadın kuruluşları Novamed işçileriyle dayanışma platformu oluşturmuş, eylem ve etkinlikler yapmışlardır.

Yine aylara yayılan bir diğer direniş örneği de, Diyarbakır'da Akyıl Tekstil işçilerinin direnişidir. İzmir'de Akdeniz Selçuk Ambar işçileri, sendikalaşma faaliyetinden dolayı direnişi sürdüren başka bir sektördür.

2007 yılının en önemli gelişmelerden biri de, Tersane işçilerinin iş cinayetlerine karşı iş bırakma eylemleridir. Tersanelerde de daha önceleri de çok kereler iş cinayetleri yaşandı. Bunlara karşı eylemler de yapıldı. Hiçbiri bu denli ses getirmemişti. Peşpeşe yaşanan iş cinayetleri, işçilerin sabrını taşırdı ve daha kitlesel, daha etkili eylemler yapıldı. Bu eylemlerin sonucunda, Çalışma Bakanı, tersanelere gelmek zorunda kaldı.

Son olarak, bu yılın hem işçi ve emekçiler, hem de devrim cephesinden en önemli

kazanımı olan 1 Mayıs'ı geçirmeliyiz. 2007 1 Mayısı, son yılların en görkemli ve militan 1 Mayısı oldu. Yıllardır girilmeyen Taksim'e girildi. Devletin tüm önlem ve tehditlerine, jop ve gaz bombalarına rağmen, onbinler Taksim hedefinden geri dönmedi. Taksime'e çıkıldı. Yıllar önce kaybedilen 1 Mayıs alanı, tekrar kazanıldı. Bu kazanım, sınıf mücadelesine çok önemli bir değer katmıştır. Militan duruşun, kararlılığın, hedefte ısrarın neler getirdiğini göstermiştir.

2008'de daha örgütlü, daha militan

Sınıfın ortaya koyduğu eylemlerin, saldırıları püskürtecek çapta olmadığı ortadadır. Örgütlülük ve önderlik sorunu, ciddi bir sorun olarak durmaktadır. Komünist ve devrimcilerin sınıfla bağlarının zayıflığı devam etmektedir.

Yaşanan direniş ve grevlerde de iç örgütlülükteki zayıflıklar kendisini göstermekte, bir çoğunun yenilmesinde, en önemli etken olmaktadır. Özellikle taban komitelerinden yoksunluk, ciddi bir handikaptır. Direniş dönemlerinde ortaya çıkan çeşitli örgütlülükler de sarı sendikaların uzantıları olmaktan çıkamamaktadır. Oysa bu komiteler, tabanda birliği ve

örgütlülüğü sağlamanın en önemli araçlarıdır. Bunlar sendikacıların inisiyatifinden çıkıp yüzünü tabana dönmeli, gücünü tabandan almalıdır. İşyeri komiteleri, direnişten direnişe kurulan değil, sürekliliği olan, kurumsallaşan komiteler olmalıdır. Ancak bu kurumsallık, tabanda örgütlü gücü sağlar, kazanmayı getirir.

Direnişte olan işçiler, genellikle dayanışma eksikliğinden yakınmaktadırlar. Dayanışmalar, sembolik düzeyde kalmakta, sendika şube başkanları ve temsilcilerle sınırlı tutulmaktadır. Sınıf dayanışması sendikacılara bırakılmaz. Esasen işçileri dayanışmaya katmadıkça, bu tür dayanışma örneklerinin yaptırım gücü de olmaz.

2006 direniş ve işgaller yılı olmuştu. 2007 yılı da grevlerin ve direnişlerin öne çıktığı bir yıl oldu. Yıllar sonra sınıfın gündemine grevin girmesi oldukça anlamlıdır. Fakat grev ve direnişlerin başarıya ulaşması; iç örgütlülüğün sağlam örülmesinden, taban komitelerinin işlevli, inisiyatifli davranmalarından, dayanışmanın, ziyaretlerden çıkıp eylemli dayanışmaya dönüşmesinden geçmektedir.

İşçi sınıfı, 2008 yılında eksikliklerini aşarak, mücadelesine kapitalist sistemi çakmalı, devrim ve sosyalizm bayrağını yükseltmelidir.

“Asgari Geçim İndirimi” Değil Bindirim

AKP hükümeti yeni bir saldırı paketini daha hayata geçirmeye çalışıyor. Fiş toplayarak vergi iadesi alan işçi ve emekçiler, artık fiş toplamayacak. Bu sistemin yerine yılbaşında yürürlüğe girmesi beklenen “Asgari Geçim İndirimi” adı verilen yeni sisteme geçilecek. Bu sistemde ayda brüt olarak bin YTL kazanan ve eşi çalışmayan iki çocuklu bir ücretlinin eline maaşının dışında aylık net 64.5 YTL geçecek. Alınan maaş ne olursa olsun yararlanılacak asgari ücret indirimi aynı düzeyde olacak.

“Asgari Geçim İndirimi” sisteminde sözde çalışanın maaşı değil, medeni durumu ve çocuk sayısı baz alınıyor. Buna göre bekar bir asgari ücretli, maaşının dışında yıllık 516 YTL 37.5 kuruş alacak. Çalışan asgari ücretli, evli ve eşi çalışmayan iki çocuk sahibi ise, aynı koşullarda çocuksuz olana göre yıllık 155 YTL daha fazla alacak deniyor.

Yeni sistemi öyle allayıp pullayıp sunuyorlar ki, sanırsınız çalışanların yaşam düzeyi, refah düzeyi yükselecek. Ayda 64.5 YTL ile nasıl yaşam düzeyi yükseliyorsa? Bir de eski sisteme göre daha avantajlı olduğunu, tüm fişleri toplayan kişinin alacağı paradan 105 YTL daha fazla alacağı söylenerek, büyük bir nimetmiş gibi sunuluyor. Peki '07'nin vergi iadesi ne olacak? Hiçbir yetkili bu konuda bir açıklama yapmıyor. Belli ki, burada biriken milyarlar gasp edilmiş olacak. Dolayısıyla yeni sistemin; indirim değil, bindirim olduğu ortada.

Dimes'te Direniş Sürüyor

Dimes Meyve Suyu Tokat ve İzmir fabrikalarında, Tek Gıda-İş Sendikasında örgütlendikleri için işten atılan işçilerin direnişi sürüyor. İşçiler ve sendika yöneticileri, fabrika önünde yaptıkları eylemlerle patronu sendikayı tanımaya ve atılan işçileri geri almaya çağırdılar.

Tek Gıda-İş Tokat Şube Başkanı fabrika önünde yaptığı açıklamada, “İşten çıkarılan arkadaşlarımız yeniden işbaşı yapınca kadar ve toplu iş sözleşmeli düzen tesis edilinceye kadar direnişimiz devam edecek” dedi. Tek Gıda-İş Bölge Başkan Yardımcısı ise, Dimes patronunun CHP milletvekili olduğunu belirterek “İşçilerin anayasal ve sosyal haklarını tanımayan bir patron, kendisini nasıl sosyal demokrat olarak tanımlayabilir” dedi. Eyleme çeşitli sendika şubeleri ve partiler destek verdi. Öte yandan İzmir'de 5 işçinin işten atılmasından sonra, Kemalpaşa'daki fabrikadan da 12 işçi daha işten atıldı. Fabrika önünde yapılan eylemde konuşan Tek Gıda-İş Ege Bölge Sekreteri, “İşçilerin sendikalaşma mücadelesinin işveren tarafından baskı, tehdit ve işten çıkarmalarla engellenmeye çalışıldığını” söyledikten sonra, “İşten atılanlar işine geri dönene kadar sendika kabul edilene kadar mücadelemiz sürecektir” dedi.

PETKİM İşçisi Eylemde

PETKİM işçisi Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun PETKİM'in özelleştirilmesi onaylamasını yaptıkları eylemle protesto ettiler.

Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) kararının açıklanmasından ardından Aliağa PETKİM'de eylem yapan işçiler, kararın kendileri için sürpriz olmadığını, özelleştirmeye karşı mücadele edeceklerini belirttiler.

Servisten inerek Aliağa PETKİM kavşağında toplanan binin üzerinde işçi, düzenli kortejler oluşturarak A kapısına yürüdü. Yürüyüş boyunca “KİT'leri Satanlar Vatan Haini”, “PETKİM Halkındır, Halkın Kalacak”, “Yaşasın Örgütlü Mücadelemiz”, “AKP Halka Hesap Verecek” sloganlarını attılar. Eylemde bir açıklama yapan Petrol-İş Aliağa Şube Başkanı ise, “İMF'nin özelleştirme politikalarını sıkı sıkıya uygulayan AKP, ülkemizin en stratejik kurumlarını talan etmeye, yabancılara peşkeş çekmeye devam etmektedir. Bu saldırılara karşı mücadelemizi kararlılıkla sürdüreceğiz” dedi.

Telekom'un kazanmasının yolu...

Telekom grevi, dergimiz yayına hazırlandığı sırada bitirildi. İlk gelen haberlere göre, maaşlar, ikramiyeler gibi parasal konularda bir uzlaşmaya varılmış ve belli düzeylerde bir artış sağlanmış. Bu da grevin ve grevcilerin kazandığı gibi bir yanılsama yaratıyor. Ancak Telekom grevi, ücretler için yapılan bir grev değildi. Görüşmeler sırasında TİS için ortaya konulan 120 maddeden 85'inde zaten anlaşma sağlanmıştı. Anlaşma sağlanamayan maddeler sosyal ve idari maddelerdi. Esnek çalışmayı dayatan maddeler, sendikasıztırmayı teşvik eden çalışma koşulları nedeniyle sorun ortaya çıkmış, grev bunun üzerinden gelişmişti.

Grevin bitirilmesi haberleri içinde en çarpıcı görüntü, sendika başkanının, Telekom patronunun ağzına yemek vermesi sırasında yaşanan 'samimi' havaydı. Patronlar ve sendikacılar bir çorbacıda çorba içiyor ve "ülkemiz kazandı" diyerek kutlama yapıyorlar. Haberlerde grevin maliyeti, işçilerin ne kadar zam alacağı konuşuluyor. İşçilerin sendikasıztırılması ve esnek çalışma dayatması konusunda hangi karara varıldığı konusunda ise tek bir kelime bile söylenmiyor. Salt bu tablo bile, grevde kimin kazandığını, kimin kaybettiğini net olarak ortaya koyuyor.

"İşçi sınıfının kaderini belirleyecek bir grev"

Grevin başladığı ilk günlerde, Telekom işçileri oldukça umutlu ve coşkuluydular. Konuşan tüm işçiler bu grevin işçi sınıfının kaderini belirleyecek bir grev olduğunu söylüyorlardı. Dergimizde çıkan röportajlarda da bu konu öne çıkan yanı oluşturuyordu.

İşçiler, grevlerinin neden bu kadar önemli olduğunu üç temel nedene dayandırıyorlardı. '80 sonrasında (yani yaklaşık 30 yıldan sonra) kamuda yaşanan ilk grev olması, ülke çapında yapılması ve yaşamın her alanında izi ve etkisi olan bir işkolunda yaşanıyor olması. Bütün bunlardan dolayı, haklı olarak grevlerinin gelecek açısından büyük bir önem taşıdığını söylüyorlardı. Gerçekten de Telekom grevinin kazanması, bundan sonra yaşanacak grevlerin de kazanmasını doğrudan etkileyecekti. Telekom'un verdiği moral güç, bundan sonra greve çıkacak olanların cesaretini ve kazanma azmini güçlendirecekti.

Ancak tam da bu nedenle, Telekom grevinin çok daha özel bir titizlikle ele alınması gerekiyordu. Çünkü burjuvazi de bunun farkındaydı. Ve Telekom'un kazanmaması için her şeyi yapacaktı.

"Grev savaşı" kelimesinin anlamı da burada yatmaktadır. Grev bir savaştır. İşçi sınıfının elindeki en etkili silah, sınıf savaşının en önemli parçasıdır. Burjuvazi ile proletarya arasındaki çarpışmanın en önemli cephelerinden biridir. Ve her savaş gibi, gerçekte bir 'beraberlik' ve 'uzlaşma' yaşanmaz. Ya da "ülkemiz kazandı" gibi hamasi (ve sınıf uzlaşmacısı) söylemlerle gerçek yüzü gizlenemez. Görünürde bu açıklamalarla grev bitirilse, anlaşmalar bu söylemlerle imzalanırsa bile, her savaş gibi, bir kazananı bir de kaybedeni vardır. İşçi sınıfının kazandığı bir grevi, burjuvazi kaybetmiş demektir. Tersten, işçi sınıfı greve çıkmasına neden olan konularda burjuvaziye geri adım attırma-

Bir grevin en önemli yanlarından biri, grev kırıcılara karşı mücadelenin yükseltilmesidir. Grev kırıcılar, grevin başarıya ulaşmasının önündeki en büyük engeldir çünkü. Kimi alanlarda yer yer grev kırıcıların engellendiği oldu. Ama çıkan bütün önemli sorunlarda, devlet desteği ve polis korumasını arkasına alan taşeronlar, sorunu gidermek için serbestçe çalıştı, kopan kabloları bağladı, arızaları çözdü. Dahası, kimi yerlerde grevdeki işçiler, polis, vali gibi devlet güçleri tarafından çalışmaya zorlandı, zorla çalıştırıldı.

mışsa, grevin kaybedeni işçi sınıfıdır.

Telekom'un gerçekten çok önemli bir grev olması ve onun kazanmasının bundan sonra yapılacak bütün grevler için referans niteliği, moral ve coşku kaynağı olması nedeniyle, burjuvazi de grevi çok ciddiye aldı; kazanmaması için gereken her şeyi yaptı. Ama greve önderlik eden sendika, yeterince hazırlık yapmamıştı.

Erken zafer beklentisi

Grevin yaşamın tüm alanlarını etkileyeceğini düşünen işçiler, bundan dolayı zaferin de kolay ve erken geleceğini düşündüler. Burjuvazinin çaresiz kalacağını ve hemen geri adım atacağını sandılar. Burjuvazinin bütün gücünü ve silahlarını ortaya sürerek kazanmaya çalışacağını düşünmediler. Bu nedenle yeterli hazırlıktan yoksun bir biçimde savaşa giriştiler; düşmanı küçümstedikleri için de savaşı kaybettiler.

Öncelikle, grev umulduğu gibi yaşamın bütün alanlarını felç eden bir etki yaratmadı. Çeşitli alanlarda ve işyerlerinde dönemsel aksamalar oldu sadece. Her şeyden önce grev kırıcılarına karşı etkili bir mücadele yürütülemedi. Burjuvazi doğrudan kendi çıkarına olan alanlarda aksamaya hiçbir biçimde izin vermedi, burada grevden dolayı ortaya çıkan sorunları hemen giderdi. Burjuvazinin işleri, ciddi bir zarar görmeden yürümeye devam etti.

Anlaşmanın imzalandığı gün yaşanan bir gelişme, bu tabloyu çarpıcı bir biçimde ortaya koymaktadır. Borsaya internet bağlantısı sağlayan fiber optik kablolar, bir kepçe operatörü tarafından yanlışlıkla kopartılınca, grev kırıcılar seferber edilip yarım gün içinde kablolar tamir edildi ve borsa öğleden sonra çalışmaya başladı. Telekom grevinin yaşamı felç edecek bir hale gelmesinin nasıl engellendiği bir kere daha ortaya çıktı.

Oysa bir grevin en önemli yanlarından biri, grev kırıcılara karşı mücadelenin yükseltilmesidir. Grev kırıcılar, grevin başarıya ulaşmasının önündeki en büyük engeldir çünkü. Kimi alanlarda yer yer grev kırıcıların engellendiği oldu. Ama çıkan bütün önemli sorunlarda, devlet desteği ve polis korumasını arkasına alan taşeronlar, sorunu gidermek için serbestçe çalıştı, kopan kabloları bağladı, arızaları çözdü. Grev sürerken grev kırıcıların çalışmaya devam etmesi, grev boyunca meşrulaşan bir durum oldu. Dahası, kimi yerlerde grevdeki işçiler, polis, vali gibi devlet güçleri tarafından çalışmaya zorlandı, zorla çalıştırıldı. Üstelik, grev kırıcılığına karşı direndikleri için toplam 78 işçi gözaltına alındı, bunların 12'si tutuklandı.

Yapılması gereken, grev kırıcılığına karşı daha kararlı bir mücadele yürütmektir. Tüm ülke çapında süren

bir grevde, yerel olarak bazı birimlerin direniyor olması yeterli değildir. Sendika, bu sorunu daha ilk günden gündemine almalı, merkezi bir tutum belirlemeli, bu konuda kararlar oluşturmali ve tüm birimlerde bu kararın uygulanması için gereken mekanizmaları devreye sokmalıydı. Grev kırıcılık, grevin başat sorunlarından biri ve kazanmak için aşılması gereken en önemli eşik ise, sendika da bunun ciddiyetiyle merkezi bir tutum belirlemeliydi. Kimi zaman ko-

nuşup ikna etme yöntemiyle, kimi zaman zor kullanarak; ama grev kırıcıların çalışmasını kesin olarak engellemek, böylece grevin etkisinin yaşam içinde hissedilmesini sağlamak gerekiyordu; bu yapılmadı.

Devletin psikolojik saldırısı: Kesilen kablolar

Grevciler erken zafer havası içinde sonuç beklerken, burjuvazi beklemedi. Bu direnişin kazanması işçi sınıfı açısından ne kadar önemliyse, yenilgiye uğraması da burjuvazi açısından o kadar önemliydi. Bu nedenle burjuvazi direnişi kırmak için en şiddetli dozdan saldırıya geçti.

Burjuvazinin saldırısı, greve müdahalesi denilince, genellikle fiziksel saldırı akla gelir. Grev ve direniş fotoğraflarının ayrılmaz bir parçası da asker ve jandarma görüntüleridir zaten. Ancak saldırının tek ve en etkili biçimi, fiziksel saldırı değildir her zaman. Kimi zamanlarda, psikolojik saldırılar çok daha etkili olur.

Burjuvazi, bu grevde de en etkili psikolojik saldırı yöntemini kullandı. Kamuoyunu kendi yanına çekmek için işçileri hedefe çaktı. İşçilerin sabotajlar yaptığını ve fiber optik kabloları kestiğini iddia ederek propagandasını bunun üzerine oturttu. Grevci işçilerin arasından maddi durumu çok kötü, borca batmış ya da acil paraya ihtiyacı olan birilerini yüksek miktarda paralar karşılığında ikna ederek bu tür sabotajlar yaptırması çok zor bir şey değildi zaten. Telekom işçisi için ise, kesilen sadece fiber optik kablolar değil, direnişin moral kanalları, kitle bağlarıydı.

Burjuvazi, sabotajlar konusunda bu propagandayı yürütürken, bir taşla iki kuş vurmak istiyordu. Bir taraftan kitleleri kendi yanına çekecek, greve tepki duymalarını sağlayacak; diğer taraftan ise, mağdur olan tüketimin tazminat talebinde bulunmasını engelleyecekti.

İşçilerin sabotaj yaptığı yönündeki propaganda öylesine büyüdü ki, gerçekten de kitleler bundan etkilenmeye, aksayan işlerinden dolayı Telekom işçilerine tepki duymaya, direnişin karşısına geçmeye başladılar. Telekom işçisi, burjuvazi tarafından "vatan haini" ilan edildi. İşçiler ise buna karşılık kendilerinin "vatan haini" olmadığını, sabotajları kendilerinin düzenlediğini kanıtlamaya çalıştılar. Daha fazla tepki çekmek için, daha geriden bir çizgi izlediler.

İş öyle bir noktaya getirildi ki, adeta işçiler greve başladıkları zaman herşeyden ellerini çekerek evlerine kapanmaya, hiç seslerini çıkarmadan beklemeye, patronun icazetini, kendilerine acımasını dilenmeye zorlandılar. Grev gibi bir "savaşım"ın içinde, işçilerin savunma pozisyonunda kalmalarını istediler. İşçiler

ise bu tabloyu tersine çeviren, bir pratik sergileyemedi; savunmacılıktan saldırı pozisyonuna geçemediler; haklarını elde etmek için aktif bir direniş yürütemediler.

Ve böylece devletin zor aygıtını devreye sokmasına ve fiili bir saldırı gerçekleştirmesine çok fazla gerek kalmadan (tutuklanan işçileri ve grev kırıcılarına müdahale sırasında yaşanan çatışmaları bunun dışında bırakıyoruz) salt demagojik yöntemlerle burjuvazi grevin inişiyatifi büyük oranda ele geçirmiş oldu.

Kitle çalışmasının önemi

Kitlelerin doğrudan etkilendiği sektörlerde grevin başarıya ulaşması için en önemli unsur, kitleleri kazanabilmektir. Kitleler ikna edildiği zaman, grevin gönüllü destekçisi olur, grevden dolayı yaşadıkları mağduriyeti geri plana iterler. Telekom grevinde ise, kitleleri kazanan burjuvazi oldu.

Kitle çalışmasının çok çeşitli biçimleri vardır. Merkezi yerlerde basın açıklamaları yapılabilir; her Telekom şubesi bir propaganda merkezine çevrilebilir; kitlesel yürüyüşler düzenlenebilir; sendika merkezinin hazırladığı bildiri ve broşürler kitlesel eylemlerle merkezi yerlerde dağıtılabilir; semtler için özel bir çalışma programı oluşturulabilir; semtlerdeki derneklerde, kahvelerde toplantılar, pazaryerlerinde, kalabalık duraklarda, işçilerin yoğun geçiş noktalarında konuşmalar gerçekleştirilebilir; çeşitli kurumlara ziyaretler düzenlenebilir, bu kurumların kitlesel grev ziyaretleri gerçekleştirmesi organize edilebilir, vb. Ve bütün bu etkinliklerde, kitlelere, Telekom işçisinin bu grevi neden gerçekleştirdiği anlatılır, grevin talepleri ve bu taleplerin ne anlama geldiği, nasıl bir önem taşıdığı konuşulur, burjuvazinin demagojik saldırıları teşhir edilir, greve destek verilmesi istenir. Asıl önemlisi, daha direnişe başlarken, kitle çalışmasının nasıl yürütüleceğine ilişkin bir plan hazırlanır, grevin başlaması ile birlikte bu plan hızla uygulamaya konulur. Daha ilk günden, beklenti ve belirsizlik içinde kendiğinden bir grev değil, planlı, hazırlıklı ve saldırı üstünlüğünü kullanan bir savaş yürütülür. Bu fark, direnişin her aşamasına damgasını vurur.

Kitle desteğini alamadığı, hatta burjuva propagandadan etkilenen kitlenin tepkisini aldığı için yenilgiye uğrayan grev sayısı az değildir. '90'lı yılların başında yaşanan İstanbul Büyükşehir Belediye işçilerinin grevi, hala akıllarda olan en çarpıcı grevlerden biridir. Grevden dolayı kısa zamanda yükselen çöp dağlarının yarattığı rahatsızlık, devletin "çöpçüler profesörden daha fazla maaş istiyor" demagojisinin kitleler üzerinde etkili olması birleşince, grev çok hızlı bir biçimde yenilgiye uğramıştı.

Tersten, '91 yılında yaşanan Zonguldak işçilerinin Ankara yürüyüşü, yine aynı yıllardaki İstanbul Paşabahçe Cam Fabrikası direnişinin kazanmasında en önemli unsur, direnişe geniş kitlelerin desteğini alabilmesiydi.

Ancak Telekom işçisinin grevinde kitle desteği iyi bir biçimde örgütlenemedi, kitlelerin aktif desteği alınamadı. Direnişin 30'lu, 40'lı günlerine gelindiğinde bile, daha hala somut güçlü bir kitle çalışması yapılmamıştı. Sendikacılar, konuşmalarında net bir eylem takvimini değil, yapmayı düşündüklerini anlatmaya devam ediyorlardı. Telekom işçisinin kitleden kopmasının en önemli nedeni buydu.

Direnişe destek ise, devrimci-demokrat kurumların, aydın ve sanatçıların sınırlı grev ziyaretleri ve eylemlerinin ötesine geçemedi. Elbette ki, bu da yeterli olmadı.

Sendikal önderlik zayıflığı

Aslında direniş içinde yeterince örgütlenemeyen tek şey kitle desteği değildi. Bundan daha önemlisi, işçilerin direnişi de yeterince iyi bir biçimde örgütlenemedi. Telekom içinde devrimci çalışmanın sınırlı olması ve sendikal önderliğin çok zayıf bir performans göstermesi, grevin zayıf karnını oluşturdu. İşçilerin grev öncesinde iyi bir hazırlıkla donatılmasından, grev sırasında her türden demagojiye karşı bilinçlendirilmesine, devletin çeşitli saldırısına karşı sağlamlaştırılmasına, grevin aşamalarına ilişkin eğitilmesinden, grev faaliyetinin farklı cephelerinin örgütlenmesine kadar, hemen her cephede boşluklar, kendini direniş boyunca gösterdi.

İşçiler direnişe başlarken coşkulu ve kararlıydı. Ancak kazanabilmek için bu başlangıç coşkusunun ve kararlılığının ötesinde, güçlü bir örgütlü duruşa ihtiyaçları vardı. Sendika ise bunu başarabilecek kapasitede değildi.

Sendika, öncelikle greve başlar başlamaz hızlı bir biçimde sistemin çökeceği ve kolay bir zafer kazanılacağı beklentisini yaratmakla hata etti. Erken ve kolay zafer beklentisine girildiğinde, zamanın uzaması moralin kırılmasına neden olur ve direnişi içten çöker. İkincisi, sendika grevin iç örgütlülüklerini yaratmada zayıf kaldı. Grev komitelerinin oluşturulması, işçiler arasında işbölümü ve görev dağılımı gibi şeyler, ya hiç yapılmadı, ya da kimi yerlerde, oradaki işçilerin inisiyatifleriyle yapıldı, bu da son derece yerersiz kaldı. Üçüncüsü, işçilerin greve aktif katılmasının araçları yaratılmadı. Grev yeri genel olarak grev gözcülerine terkedildi, çok sınırlı olarak ve yerel inisiyatiflerle grev çadırı kuruldu. İşçiler genel olarak grev nöbetini bitirdiklerinde evlerine döndüler, hareketsiz kaldılar. Dördüncüsü, grevin çeşitli aşamalarına, greve neden olan anlaşmazlığa ve devletin saldırılarına ilişkin olarak işçilerin hazırlıklı hale getirilmesi, bilinçlendirilmesi amacıyla eğitim seminerleri, toplantılar düzenlenmesi vb yapılmadı. İşçiler direnişe 'karadüzen' dalmış oldular, genel geçer söylemlerle direnişi yürütmeye çalıştılar.

Oysa grev bir okuldur. İşçilerin her cepheden eğitilerek sınıf mücadelesi içinde deneyim biriktirdikleri, yarınki büyük çarpışmalara hazırlandıkları, sınıfsal uz-

laşmazlığı en çarpıcı haliyle kavradıkları, her cepheden savaşa hazırlık düzeylerini sınadıkları bir okul. Ve sendika, işçi sınıfının kitle örgütü olarak bu okulda işçilere önderlik etmekle, onun eğitimini gerçekleştirmekle, pratiğini örgütlemekle yükümlüdür.

Telekom işçisi, bu okuldan ve bu önderlikten yoksun bırakıldı, adeta örgütlülük içinde örgütsüzlük yaşadı. 26 bin işçiden oluşan bu dev ordu, evinde bekleyen, kahvede pinekleyen, grev nöbeti dışında direnişin gücünü ve motivasyonunu hissetmeyen tek insanlara dönüştürüldü. Bu kadar büyük bir boşluk varken, salt coşku ve kazanmaya dair kuru ajitasyonla işçi direnişinin gidebileceği sınır belliydi, orada tıkanıldı.

Burada direnişteki işçilere yapılan mali yardım konusunda da birkaç şey söylemek gerekiyor. Türk-İş, Telekom işçisinin maddi açıdan sıkıntı yaşamaması ve direnişi daha özgürce sürdürebilmesi için, kişi başına bin YTL para yardımı yaptı. Keza pek çok sendika, Telekom işçisine verilmek üzere her üyesinden 5 YTL başış istedi.

Direnişteki işçilere maddi yardım yapılması oldukça önemli bir konudur. Özellikle uzun süreli direnişler, işçinin ailesinin açlık çekmemesi, direnişin sürdürülebilmesinde önemli bir etkidir. Pek çok direniş, parasızlık çeken insanların kendilerine başka iş aramaya başlaması ve direniş yerini terketmesinden dolayı yenilgiye uğramıştır. Bu nedenle direnişteki işçiye maddi yardım yapılmalıdır, bu öncelikle de sendikanın görevidir. Yıllar yılı işçilerden kesilen aidatlar, sendika ağalarını doyurmak için değil, direniş dönemlerinde destek olmak için biriktirilmektedir.

Ancak direnişteki işçilerle dayanışmanın tek, hatta en önemli biçimi maddi yardımda bulunmak değildir.

Direniş çok uzun sürebilir. Türk-İş bu uzun süre boyunca işçiler maaş alıyormuş gibi onlara para ödeyebilir, bütün sendikalar da ayda 5, ya da daha fazla başış kampanyası yürütebilirler. Ancak direnişin en büyük ihtiyacı maddi değil, fiili destektir. Türk-İş'in, direnişe vereceği en büyük destek, tüm işyerlerinde bir saat iş bırakmak, ya da bir gün iş yavaşlatmak, ya da Telekom işçilerinin haklılığını ve desteğe ihtiyacının olduğunu belirten bir bildiri okumak vb.dir. Türk-İş'e bağlı tüm işyerlerinde merkezi olarak yapılabilecek kısa süreli bir iş yavaşlatma eylemi bile, direnişin kaderini değiştirebilecek bir etki yaratır. Ya da yine Türk-İş'in üstüste gerçekleştireceği kitlesel grev ziyaretleri, direniş açısından maddi destekten çok daha etkili olacaktır. Ancak işbirlikçi sendika ağaları, bu tür bir hareketlenmeden ısrarla kaçınmışlardır.

***

Grevin sonuçlandığına dair haberlerde, grevin önemine ilişkin de kimi belirlemeler yapılıyor. Son 40 yılın en etkili grevi olduğu, grevde geçen işgününün son 30 yılda yapılan grevlerden fazla olduğu söyleniyor. Bunlar önemli tespitler. Ancak Telekom işçisi, istatistiksel rekorlardan çok daha fazlasını yapabilecek güce sahipti. Ücret için değil, sendikal haklar ve esnek çalışmaya karşı bir grev yapılıyor olması, onun önemini her türlü istatistiki veriden daha büyük hale getiriyordu. Ve kazanması gerçekten de ülkemizdeki sınıf hareketinin rotasını değiştirebilecek bir rol oynayacaktı.

Telekom işçisinin coşkusu ve kazanma isteği vardı. Ancak örgütlüyken örgütsüzlük yaşadı, saldırılara hazırlıksız yakalandı. Sendika ağaları greve doğru biçimde önderlik etmediler.

Grevin gerçek anlamda kazanımla bitmesi, gerçekten sınıfın çıkarlarını gözetecek bir önderlikle mümkün olacaktır.

Telekom röportajları

16 Ekim tarihinde başlayan Telekom grevi, 45. gününde 29 Kasım tarihinde dergimiz yayına hazırlanırken bitirildi. Üstelik greve gidilmesine neden olan maddelerde bir anlaşma sağlanmadı... Grevin bitmiş olmasına rağmen, işçilerin beklentisinin ne olduğunu bir kere daha hatırlatmak ve daha grev sürdürülüyorken ortaya çıkan eksiklikleri göstermek açısından, grev sırasında yapılmış röportajları yayınlıyoruz.

38.Gün Gayrettepe Baştemsilcisi Yener Ünal ile röportaj:

Telekom grevi hangi sektörleri doğrudan ve dolaylı olarak etkiliyor?

Bankacılık sektörü, hastaneler, Banka ATM'leri, trafik ve sinyalizasyon, konsolosluklar, internet, askeri hizmetlerin bir kısmını, itfaiye ve yangın sektörü, borsa, televizyon kanalları, GSM operatörleri....

Grev gözcülüğü statüsünü anlatır mısınız?

Grev gözcüsü, grev süreci boyunca, işyerleri temsilcilikleri önünde bekleyen görevli işçi arkadaşlarımızdan oluşur. Azami 4 işçi olmak zorunluluğu var, bu bir de olabilir iki de. Geceleri de aynı statü geçerli. Birinci amaç, grevdeyken yerimize iş yaptırılmasını engellemek, tespit etmek ve müdahalede bulunmaktır. Yani grevin güvenliği için taşeronlara müdahalede bulunuyoruz.

Grev komiteniz var mı?

Gayrettepe olarak bizim grev komitemiz var. Koordinasyonu ve işleyişimizi grev komitemiz sağlıyor. Alınan bütün kararlarda işçi arkadaşlarla tartışıyoruz. 100-200 kişilik toplantılar yapıyoruz ve her yeni süreci değerlendirip, ona göre birlikte kararlar alıyoruz. Sonra görev dağılımını yapıyoruz. İşçi arkadaşlar birimleri dolaşıyor, sokaklarda gezip, grev kırıcılara müdahale ediyor. En azından kendi adımıza biz Gayrettepe'de bunu hayata geçirdik.

Grevin uzun sürmesi ihtimalini nasıl değerlendiriyorsunuz? İşçiler buna hazır mı?

Haber-İş sendikası olarak biz grev öncesi de konuşuyorduk zaten. Yani sadece grevle başlayan bir süreç değil bu bizim için. Elbette ki, bazı şeylerin kolay olmayacağını farkındayız. Bizler de bu sorumlulukla hareket ediyoruz, işçi arkadaşlarımızın motivasyonunu düşürmemeye çalışıyoruz.

Greve destek sağlamak için neler yapıyorsunuz? Grevin daha coşkulu ve kararlı olması için destek güçlerin örgütlenmesi de önemli.

Avukatlar, doktorlar, sanatçılarla görüşmelerimiz oldu, oluyor. Şehrin merkezi yerlerinde stantlar açıp, el ilanları dağıtmayı, insanlara grevi anlatmayı düşünüyoruz. Geniş salon toplantıları düşünüyoruz. Grevi anlatacak basınla iletişim komitemiz var. Basın açıklamaları ve eylemler yapmayı düşünüyoruz. Önümüzdeki günlerde Ankara'da geniş katılımlı bir basın açıklaması da yapılacak.

Daha önce yaşanan grev deneyimleri var. SEKA en yakın örnek. Bu grevleri incelediniz mi?

Biz Telekom işçisi olarak bütün grevlere maddi-manevi destekler verdik. Geniş katılımlı ziyaretler yaptık. Çünkü, onların kazanımı bizim kazanımızdı. Biz en azından bu bilinçle hareket ettik. Çünkü neyin ne olduğunu bilen insanlarız. Politikayı, gündemi takip edip arkadaşlarla konuşuyoruz, gerçek deneyimlerimizi aktarıyoruz, tartışıyoruz. Zonguldak'a, Eskişehir'e her türlü hak alma mücadelesine gittik ve içinde yer aldık. Sınıf ve kitle sendikacıları olarak dayanışmamızı hayata geçirdik. Dediğim gibi sadece bu süreç grev günüyle sınırlı değil, öncesi ve sonrasıyla sürecek bir iş yaptığımızı düşünüyoruz.

Devletin yürüttüğü bir psikolojik savaş var işçilere karşı. Kablolar kesiliyor, "maaşları çok istiyorlar" diyorlar? Telekom işçisinin çalışma şartları nedir?

Aldığımız ücret 800-1000 YTL arasında. Yani görüldüğü gibi çok yüksek bir meblağ değil. İnsanlara bizim çok yüksek maaş aldığımızı yayıyorlar evet ama durum ortada. Kaldı ki, devlet kendi açıklamalar yapıyor ve geçim standardını açıklıyorken, bizim istediğimiz ücret çok da yüksek değil. Grevdeki asıl anlaşmazlık ücretten ziyade, sosyal ve idari maddelerde. Esnek çalışma dayatıyorlar. 120 maddenin 85'inde daha önce anlaşma sağlandı. Ama işi belirleyen asıl maddelerde işveren hakları gasp edici dayatmalarla geldi. Bu maddeler de taviz verilebilecek maddeler değil.

Grevde bir gün nasıl başlıyor ve nasıl bitiyor? Neler yapıyorsunuz?

Sabah 06.30'da kalkılıyor, gecede grev gözcüleri arkadaşlarla kahvaltı yapıyoruz. Günle ilgili tartışıp, kararlar alıyoruz ve uygulamaya koyuyoruz. Sokakta gezecek arkadaşlar, çadırdaki kalacak arkadaşlar belirleniyor. Günün belli saatlerinde sloganlar atılıyor, motivasyonumuzu hep güçlü tutmaya çalışıyoruz. Halaylar çekiyoruz, ziyarete gelen arkadaşlarla konuşuyoruz. Gün içinde olan gelişmeleri anında arkadaşlarla değerlendirip kararlar veriyoruz.

Önemli bir yapımız var. Neyi nasıl yapacağımız konusunda deneyimli, yıllardır bu işin bedelini ödeyen, ceremesini çeken arkadaşlarımız var. Her gün karşılıklı tartışıyoruz. Çok uçuk fikirlerden değişik düşüncelere tartışarak ortaklaşıyoruz.

Tekrar psikolojik savaş boyutuna dönersek, kabloların kesilmesinden, vatan hainliği ile suçlanmanıza kadar uzatılacak bir dizi saldırı. Buna karşı ne yapılıyor, ne yapmayı düşünüyorsunuz?

Aslında kabloların kesilmesini geçtik biz. Bu ülkenin polisi var. Böyle bir şey varsa, ispatlarlar, hukuki işlemleri yaparlar. Bizi grev kırıcı işçilerin yanına dahi yaklaştırmıyorlarken, nasıl kabloları kesebiliyoruz biz de merak ediyoruz. Vatan hainliği konusunda ise asıl bu ülkenin değerlerini peşkeş çekenler vatan hainidir. Bizler üretiyoruz, onlar yiyorlar.

Telekom önemli bir grev, kazanımları tüm sınıfın kazanımları, kayıpları da tüm sınıfın kayıpları olabilecek nitelikte? Bunun sorumluluğunu anlatır mısınız?

Bir sınıfsal mücadelenin içinde olduğumuzu biliyoruz. Biz kazandığımızda herkesin kazanacağını biliyoruz. Sendikalar, sınıf sendikacılığının önünü kestiği müddetçe kazanım elde etmek zor. Söylediklerine güvenen, güven uyandıran bir hareketin çalışmaları yürütmesi lazım. Artık emeğin güçlü kılındığı, emek örgütlerinin, enternasyonal bir dayanışmayla kazanımları elde edebileceği ortada.

Telekom İşçisine Destek Büyüyor

17 Kasım'da İstanbul Sendikaları Şubeler Platformu Telekom işçilerine destek ziyaretinde bulundu. Telekom grevinin 33. gününde Mecidiyeköy AKP İlçe binası önünde toplanan çeşitli sendikalardan ve devrimci kurumlardan gelen kitle, saat 12.30'da yolu trafiğe keserek yürüyüşe geçti. Yürüyüş boyunca, "Telekom İşçisi Yalnız Değildir", "Tutuklanan İşçiler Serbest Bırakılsın", "İşçilerin Birliği Sermayeyi Yenecek", "Kurtuluş Yok Tek Başına", "Genel Grev Genel Direniş", "Yaşasın İşçilerin Birliği Halkların Kardeşliği", "Kahrolsun Ücretli Kölelik Düzeni" sloganları atıldı.

Gayrettepe Telekom Başmüdürlüğü binasındaki Telekom işçileriyle coşkulu bir buluşma gerçekleştiren kitle, burada da sloganlarla desteğini gösterdi.

Haber-İş İstanbul Şube Başkanı Levent Dokuyucu yaptığı konuşmada "verilen her desteğin kendilerine güç kattığını, coşkularını artırdığını" vurguladı ve "grevin 5. günde biteceğini düşünenler, grevi ablukaya alanlar yanıldılar" dedi. Levent Dokuyucu'nun ardından Şubeler Platformu adına bir basın metni okundu. Basın metninde "artık Telekom işçilerinin grevinin tüm işçilerin ve emekçilerin grevi olduğu, bunun bilinciyle hareket edilmesi gerektiği, grevin desteğinin daha da büyütülmesinin şart olduğu" belirtildi.

Basın açıklamasının ardından, KESK adına Songül Beydilli bir konuşma yaparak işçilere desteklerini iletti.

İlkay Akkaya'nın söylediği türkü ve marşla ziyaret sona ererken, işçilerin Telekom işçilerine destek amacıyla başlatıkları kampanyadan elde edilen gelir, Telekom işçilerine teslim edildi.

İzmir Şirinyer’de 38. günde Telekom işçileriyle röportaj:

Sizi greve getiren süreç neydi?

Telekom işçisi Recai: 26.500 kişiyi greve getiren asıl neden Türktelekom patronlarının sendikanın varlığını bitirebilmek için başlattıkları bir süreçtir. Sendikamızın tüm geriliklerine ve eksiklerine rağmen patronlar, sendikayı kendileri için bir tehdit unsuru olarak görmektedir. Sendikasızaştırmayı hayata geçirebilmek için, kapsam dışı olan ya da sendikasız çalışanlara daha fazla ücret vermeyi bile göze alıyorlar; böylece sendikasızlaştırmayı teşvik ediyorlar. Asıl amaçları sendikanın yetki belgesini düşürebilmektir. Oysa sendikasızlaşmak iş güvencesinin tümünden ortadan kalkması, esnek çalışmanın yerleştirilmesi ve bugüne kadar büyük bedeller ödeyerek kazandığımız hakkımızın tamamını elimizden alınması anlamına gelmektedir. Bu nedenle sendikal hakkımız korumak için biz de tek silahımız olan grevi kullanmaya, bu saldırıya grevle karşı çıkmaya karar verdik.

Kamuoyu oluşturabilmek için neler yapıyorsunuz?

Genel merkezin çıkardığı ilan ve broşürler var, gerek burada gerekse oturduğumuz mahallede dağıtmaya çalışıyoruz. Oluşturduğumuz grev masasında nöbetlerimiz bitse de eve gitmeyi tercih etmiyoruz; grev başlıyalı 38. gün oldu en çok 5 kere evde uyuyabilmişimdir. Daha çok burda kalıp hem grev kırıcılarına karşı hazır duruyor, hem de gelen insanlara grevin amacını anlatmaya çalışıyoruz. Fatura yatırmak için ve oluşan arızaların giderilmesi için gelen insanların genel bir çoğunluğu basının etkisinde kalarak grevi tepkiyle karşılıyorlar. Onlara ancak yüzyüze konuştuğumuzda derdimizi anlatabiliyoruz. Bizi greve sürükleyen nedenlere (sendikasızlaştırmak, esnek çalıştırma vb) ilişkin konuştuğumuzda bize hak ve destek veriyorlar.

Telekom grevinin medyadaki yansımalarına ilişkin neler söyleyeceksiniz?

Medya greve darbe vurabilmek için bizlerin aleyhinde birçok haber yaptı. Bizleri hain ve sabotajcı olarak halka göstermeye çalışıyorlar. Bana göre medya da işverenle aynı kulvarda, grevi ezebilmek için ellerinden geleni yapıyor. Ulusal tv bize ilişkin haber ve program yapıyor ama bunların samimi olduğunu düşünmüyorum. Ulusal tv ve bağlı olduğu İşçi Partisi bana göre geçmiş karanlık olan bir parti; gerçekten bir işçi bilinci olan biri bunların bizleri temsil edemeyeceğini bilmesi gerekir. Yaptığımız bir basın açıklamasına katıldıklarında "Türk işçisi hain değildir" diye slogan attılar. Bana göre dünyada hiçbir işçi hain değildir ama bunlar işçilere ırkçılığı ve milliyetçiliği aşılamaya çalışıyorlar. Bunun dışında Buca Demokrasi Platformu'ndan destek alıyoruz. Grevimizle birlikte unutulmuş değerlerin tekrar hayata geçtiğini görmek bizleri çok daha fazla motive ediyor.

Grev kırıcılarıyla hiç karşı karşıya geldiniz mi?

İşyeri temsilcisi Aynur Kılınç: Karşıyaka saha dolaşımız tinerçiler tarafından yakıldı, 600 müşterimiz mağdur oldu. Biz grevde olduğumuz için patron 1. ve 2. tip dediğimiz personele bu işi yaptırmak istedi. Biz de grev gözcüleri ve çalışanları olarak "bu bizim işimiz, biz anayasal hakkımızı kullanıp greve çıktık, bu işi bizlerin dışında kişileri çalıştırıp yaptıramazsınız" dedik. Ama işveren fırsatını bulup 1.ve 2. tip personeli olay yerine polis korumasında götürdü ve hasarı onarma teşebbüsünde bulundular. Bizler grevdeki işçi arkadaşlar olarak bu işi yapma-

larının yasak olduğunu ve grev kırıcılığına girdiğini söyledik. 2822 sayılı kanunun 39. ve 40. maddelerine göre işveren suç işliyor ve grev hakkımız ihlal ediliyor. Bizler işverene bu işi yapacaksa eğer, savcılıktan bunun yasal olduğunda dair belge getirmesini, savcı izin verdiği koşulda bizlerin de çalışanlar olarak buna izin vereceğimizi söyledik. Aksi takdirde, işverenin bu grev kırıcılığı yaptırmaya devam ettiği sürece, her girişiminde bizleri etten duvar olarak karşısında göreceğini de ekledik. Bu süre içinde sayımız 200'e ulaştı. İşveren haklı olduğumuzu ve yanımızda olduğunu sözle beyan ediyor ve böylece kamuoyunu kazanmaya çalışıyor, ama gerçekte, grevin başarısızlığa uğraması için alttan alta her türlü adımı atıyor.

Röportajı yaptığımız sırada Urla şubesinden gelen bir telefonla herkesde bir hareketlenme oldu. İzmir'in ilçesi Urla'da taşeronlar bir bankanın data bağlantılarını yaparken ve santrali kurmaya çalışırken grev gözcüleri tarafından farkedilmiş ve müdahale edilmiş. İşyeri temsilcisi Aynur Kılınç ve nöbeti bitmiş olmasına rağmen evine gitmeyip bekleyen grev gözcüsü arkadaşlarla birlikte yola koyuluyoruz. Urla'ya vardığımızda Karşıyaka, Bornova ve Bahçelievler'den de gelen gurupla sayımız çoğalıyor. Öylesine güzel bir ortam ki bu. Kimse birbirini tanımıyor, ama grevin yarattığı coşkuyla birlikte, herkes birbirine sarılıyor, tokalaşıyor ve hızla kaynaşıyor. Grev kırıcılarına karşı yükselen sloganların coşkusu, onların örgütlenmesini ve kenetlenmesini de güçlendiriyor. Grevin destekçisi olarak orada bulunan bizler de bir anda bunun bir parçası haline geliyoruz. Böyle bir sahneye tanık olmak gerçekten güzel. Haber-iş şube başkanı Kemal İnceoğlu eylem yerine geldikten sonra basın açıklaması yapılıyor. Açıklamada grev kırıcıları ve taşeronlar teşhir ediliyor ve eylem bitiriliyor. Grev kırıcılarına karşı göz açtırmama konusunda kararlılık sözlerini tekrarlayarak vedalaşarak İzmir'e dönüyoruz.

Grevci işçilerle yaptığımız sohbet; grev kırıcılara nasıl yaklaşmak gerektiği konusunda iki ayrı görüş ortaya çıkıyor. İşçilerin bir kısmı, taşeronlarla konuşarak onların bu yaptıklarının suç olduğunu, grev kırıcılığının yanlış bir tutum olduğunu anlatmak ve onları ikna etmek gerektiğini söylüyorlar. Bir kısmı ise, onların zaten yaptıklarının bilincinde olduğunu, ikna etmeye çalışmak yerine cezalandırmanın daha etkili olacağını, bunun diğer grev kırıcılarına da örnek oluşması gerektiğini savunuyorlar.

Grevin önemli zayıflıklarından biri işyerlerinde bekleyen işçilerin azlığı. Mesela Konak Telekom İzmir'in merkezinde bir yerde olmasına rağmen ve diğer şubelerden çok daha büyükken, grev gözcülüğü olarak sadece iki işçi dönüşümlü nöbet tutuyorlar. Oysa hergün yüzlerce insanın önünden geçtiği Konak Telekom, devletin ve basının greve ilişkin bu kadar spekülasyon yürüttüğü bu süreçte kamuoyunu bilgilendirmede önemli bir rol oynayabilir. Grevi halka anlatmak için konuşmalar, bildiri dağıtımı yapılması gibi en basit yöntemler bile kullanılmıyor. Sadece grev ziyaretçilerinin gelmesi ve onlarla ilgilenmesi bekleniyor. Bu da grevin gidişatı yönüyle belirsiz bir hava yaratıyor.

Grevi karşılarken...

Telekom emekçilerinin grev kararı almasından sonra beni, belki de tüm emekçileri umutlandıran bir duygu sardı. Önce Hava-iş sonrasında Haber-iş. Ve sermayenin saldırıları karşısında '80 sonrası bu derece büyük ve kapsamlı bir grev, ülkemiz işçi sınıfı tarihinde ender rastlanan bir durumdu. Bir söz vardır; "grev emekçiler için bir okuldur." diye. Bu sözün öneminde hareketle grevin seyrini izlemeye başladık. Ve bu grevde bizim de bir sözümüz olmalıydı. Biz emekçiler için son derece önemli olan bu greve desteğimiz her geçen gün arttı ve hala da desteğimiz büyüyerek artıyor. Ankara'da yıllarca beraber mücadele ettiğimiz bu iş kolunda grevi izledim, onların yanında bulundum. Gittiğimiz iş yerleri ziyaretlerinde grevin haklı ve onurlu mücadelesinin, ilk günkü aynı coşku ve umutla devam etmekte olduğunu gördüm. İşçilerle konuştuğumda, bu sürece gelirken işyerlerinin özelleştirilmesi karşısında yanlış tutum aldıklarını, as-

lında geleceklerinin ellerinden alındığını yeni fark ettiklerini, bu kapsamlı saldırıyı göremediklerini söylediler. İçlerinden biri "artık uyanmanın vakti gelmiştir!" dedi, diğeri "biz üretimden gelen gücümüzü kullanıyoruz ve bu savaşta biz kazanacağız, çünkü biz örgütlüyüz" dedi. Haklı mücadelelerinin gündemde yanlış yansıtıldığını, halkla karşı karşıya getirildiklerini, üzerlerinde psikolojik baskı uygulanmaya çalışıldığını, içlerinden birilerinin parayla satın alınarak grevin kırılmasına çalışıldığını gözaltılılarla da yıpratılmaya çalışıldıklarını söylüyorlar. Ve ekliyor işçi Kanber abi, "bize ancak ve ancak devrimciler sahip çıkar."

Bu psikolojik ortamda, işçiler örgütlülüğün verdiği güçle ayakta durmaya çalışıyor. Bu grev gerçek işçi dostlarının kim olduğunu onlara öğretiyor. Biz de onların onurlu direnişine sahip çıkmak için geçen gün desteklerimizi, farklı farklı pratiklerimizle gösteriyoruz. Grevin olduğu Telekom işyerlerini ziyaret ediyoruz, işçilerle görüşüyoruz, sabah saatlerinde işçilerin toplandığı yerlerde ve akşam iş çıkışlarında "Grevimize sahip çıkalım" bildirileri dağıtarak onlara moral ve güç katıyor, dayanışma ruhunu örgütleyeceğiz. Grev 40'lı günlere dayandı ve geçiyor. İnatla devam etmekte. Bizim de sözümüz olmalıydı.

"Telekom işçisi yalnız değildir"
"Zafer direnen emekçinin olacak"
"Gücümüz örgütlülüğümüzdür"
"Yaşasın işçi sınıfının mücadelesi"

Ambar işçisinin direnme kararlılığı

Akdeniz Selçuk ambarında 13 Ağustos'ta başlayan direnişimiz 107.gününde. İşten atılan 9 arkadaşımızla beraber her ambardan temsilci düzeyinde katılan 40 kişilik bir grupla direnişimiz devam ediyor.

Direnış sırasında yaptığımız sohbetlerde ilginç bir şeyi öğrendik. Bugün sendikal olduğu için işten atılan bu arkadaşların bazıları, geçmiş yıllarda sendikal mücadele veren başka arkadaşlara karşı grev kırıcısı pozisyonunda yer almışlar. Bu hatalarının, sınıf kardeşliğine ihanet etmiş olmalarının bedelini sonrasında böyle ödemişler işte: Sendikası ve her tür haktan mahrum bir biçimde Akdeniz Selçuk ambarında 15-16 saat, üstelik hiçbir mesai ücreti almadan kölece çalışmaya mahkum olarak. Açlık ve sefaletle yüzyüze kalmışlar. Bunun sıkıntısını direnişe başladıkları güne kadar yaşamışlar. Bu çalışma koşullarına dayanamaz noktaya geldiklerinde ve arkasından direnişe başladıklarında, geçmişte yaptıklarının ne kadar kötü bir tutum olduğunu çok daha iyi anlamışlar. Böyle bir geçmişe sahip olmalarına rağmen, sendikanın kendilerini sahipleniyor oluşu ise, direnişlerini daha da güçlü kılmış. Bugün artık pekçok şeyi daha iyi görebiliyorlar.

Direnış, başladığı günden bu yana, sadece bu 9 arkadaş değil, tüm ambar işçilerini içine almış durumda. Bizler sendikal ve sosyal haklara sahip işçiler olarak çalışmaya devam ediyoruz, ama iş dışındaki zamanlarımızı sendikanın yaptığı programa uygun bir biçimde direnişteki arkadaşların yanında geçiriyoruz.

Direnış başlamadan önce sendikamızın oluşturduğu fona 10 YTL ödüyorduk. Direnişin başlamasıyla birlikte temsilciler toplantısında alınan kararla, bu miktar 20 YTL'ye çıkarıldı. Oluşturduğumuz bu fondan direnişte yer alan 9 arkadaşımıza haftalık 150 YTL verilmektedir. Ayrıca her ambar, direniş yerine sırayla yemek yaptırıyor, yemekler birlikte yeniyor. Bu yemek olayı işçilerin kendilerinden geliştirdikleri bir dayanışma ve sahiplenme örneğidir.

Direnış başladığında, önceleri ambarlar içindeki temsilcilik önünde toplanıyorduk, sonrasında sendikanın aldığı kararla bu toplantılar direniş yerine taşındı. Amacımız direnişçilerin yalnız olmadığını göstermekti. Her yeni iş gününde daha kararlı ve kitlesel bir şekilde, "Yılgınlık Yok Direniş Var", "Sendika Hakkımız Engellenemez", "Ya Sendika İnecek Ya Kepenk İne-

cek" sloganlarıyla dosta düşmana kararlılığımızı gösteriyoruz.

Her sabah, mesaiye gider gibi saat 9.00'da direniş yerinde toplanıyor ve havanın durumuna göre çadır açıp açmayacağımıza karar veriyoruz. Saat 10.30 siteden çay geliyor. Domino masası hiç boş kalmıyor, bu günlerde satranç da geldi. Ardından 12.30'da yemek ve 15.30'da da tekrar çay geliyor. Saat 18.00'de de dağılıyoruz. Havanın çok soğuk olduğu günlerde direniş yerinin önünde palet yakıyoruz.

Direnışin uzamasıyla birlikte sendikanın aldığı kararla, yıllık izinlerimizi direniş yerinde kullanmaya başladık. Yıllık izin kullananlar tüm zamanlarını direniş yerinde geçiriyorlar.

Sendikamız direnişin başladığı günlerden bu güne kadar genel olarak militan, tutarlı ve baş eğmez bir çizgi izlemiştir. Devletin saldırılarında sendika yöneticilerinin en önde yer alması bizim için ayrı bir moral kaynağıdır. Keza direnişe diğer ambar işçilerinin de ortak edilmesi, kolektif bir biçimde direnişin göğüslenmesi yönündeki kararları da olumludur. Ancak diğer taraftan, direnişte 107. günlere gelmiş olmamıza rağmen, direniş yerindeki hantallığı ortadan kaldıracak, iç örgütlülüğü güçlendirecek adımlar atılmamaktadır. İşçilerin direniş yerindeki bekleyişleri belli bir dağınıklık içindedir. Ziyaretler gerçekleştirildiğinde ya da grev kırıcılar söz konusu olduğunda militan bir duruş gösterilmekte, her türlü saldırı coşkulu bir biçimde göğüslenmekte, ancak, bunlar olmadığı zamanlarda, direniş yerindeki duruş daha gevşek ve örgütsüzdür. İşçilerin eğitimi ve sınıfsal mücadele konusunda bilinçlendirici toplantılar yapılmıyor oluşu bir başka eksiklikler. Üçüncüsü; direnişe destek anlamında ambar işçilerinin tümünün seferber edilmesi bir olumluluk olmakla birlikte, destek güçleri bununla sınırlıdır. Direnişin yaygın bir biçimde duyurulması, İzmir içinden destek ve dayanışmanın örgütlenmesi, bir etkinlik-gece vb faaliyetlerin örgütlenmesi, geniş kesimlere ulaşarak bilgi aktarılması, ailelerin de direnişin bir parçası haline getirilmesi vb yapılmamaktadır. Bu da direnişin sonuç alıcı bir hale dönüşmesini geciktiren bir etki yaratmaktadır.

İşçilere dönük eğitim faaliyetinin gerçekleştirilmemesi önemli bir eksiklikler. Ve direnişin içinde de bu eksikliğin sonuçları kimi olumsuz davranışlarda görülmektedir.

Sendikamız geçmiş dönemde büyük bedeller ödeyerek örgütlenmiş ve kazandığı hakları bugüne kadar koruyabilmiştir. Var olan direniş süreci sendikal olan ambarların dışında kalan ambar patronları için bir korku işçiler için bir umut olabilmektedir. Bundan dolayı da Akdeniz Selçuk ambarı TÜMTİS için önemlidir. Örgütlü bulunduğumuz ambar patronları var olan direnişin kırılması için Akdeniz Selçuk ambarın patronuyla dayanışma içerisinde. Sendikanın bu direnişten de kazanımla çıkabilmesi, eksikliklerini aşmasından geçmektedir. SOKAKTA KURDUK SOKAKTA KAZANACAĞIZ! YAŞASIN ÖRGÜTLÜ MÜCADELEMİZ!

6 KASIM'DA YÖK PROTESTO EDİLDİ

İstanbul'da 6 Kasım'da Beyazıt Tramvay durağında toplanan öğrenciler, YÖK'ün kaldırılmasını istediler. Saat 13.30'da yolu trafiğe kapatan öğrenciler, "Üniversite Öğrencileri" imzalı "Kırlı Savaşa ve Şovenizme Karşı Halkların Kardeşliğini Haykır" ve "Lise Öğrencileri" imzalı "Ne Ticarethane, Ne Hapishane, Eşit Özgür Lise" pankartlarını açtılar. Yoğun polis ablukası altında gerçekleştirilen yürüyüşte "YÖK'e Hayır", "YÖK Kalkacak, Polis Gidecek, Üniversiteler Bizimle Özgürleşecek", "Yaşasın Halkların Kardeşliği", "Katil Polis Üniversiteden Defol", "Faşizme Karşı Omuz Omuza" sloganları atıldı. Tramvay durağından Beyazıt Meydanı'na yürüyen kitleye, üniversiteden "Üniversitelerde Parasız Eğitim, Söz, Eylem, Örgütlenme Özgürlüğü İstiyoruz" yazılı pankartla çıkan öğrenciler de katıldı. Öğrenciler adına okunan basın açıklamasında, YÖK'ün işlevine vurgu yapılırken, artan şoven-ırkçı dalgaya karşı halkların kardeşliğinin yükseltilmesi çağrısının yanı sıra, üniversitelerde eylem ve örgütlenme özgürlüğü istendi. Eyleme desteğe gelen tersane işçileri adına da bir kişi konuşma yaptı. Bu konuşma sık sık "Üniversitede İşgal, Tersanede Grev" sloganıyla kesildi. Ardından lise öğrencileri adına yapılan konuşmada YÖK'ün üniversite sınavları eliyle, işçi ve emekçi çocuklarına kapıları kapattığına, liselerin ticarethane haline getirildiğine ve adeta f tipi hapishanelere çevrildiğine değinildi. Yapılan konuşmaların ardından çekilen halaylar ve Beyazıt Marşı'nın söylenmesiyle eylem bitirildi. İstanbul Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin önüne kadar yürüyen kitle, Çav Bela marşını söyledikten sonra dağıldı. Eyleme yaklaşık 500 kişi katıldı. Aynı meydana Eğitim-Sen de bir eylem yaparak YÖK'ü protesto etti.

Ankara'da Gençlik Federasyonu'na üye öğrenciler, YÖK önünde yaptıkları basın açıklamasıyla YÖK'ü protesto ettiler. Türkiye'nin çeşitli illerinden gelen öğrenciler, "YÖK'e Hayır" pankartını açtılar. YÖK binasına gelmeden otobüslerden inerek kortejler oluşturan kitle, yürüyüşe geçti. Bina önünde yaptıkları basın açıklamasında YÖK'ün kara bir leke olduğunu belirtep kaldırılmasını istediler. Ardından YÖK Başkanı Erdoğan Teziç'le görüşmeye 3 kişilik heyet gönderildi. Yüksel Caddesi'ne dönen 200 kişilik kitle, burada da sloganlarla eylemlerine devam etti. Ankara'da diğer eylem de SGD, Ekim Gençliği, DGH'nı aralarında bulunduğu kurumlar tarafından düzenlendi. Yüksel Caddesi'nde toplanarak Sakarya Caddesi'ne yürüyen kitle, çeşitli sloganlarla YÖK'ü protesto etti.

İzmir'de Ege Üniversitesi Kampüsü'nde toplanan öğrenciler, Bornova Metro İstasyonu'na yürüyerek yaptıkları basın açıklamasıyla YÖK'ü protesto ettiler.

Adana'da Çukurova Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi önünde toplanarak "YÖK'e ve Eğitimin Ticarileşmesine Karşı Mücadeleye" ve "Üniversitemizde Bilim ve Özgürlük Düşmanları İstemiyoruz. Yaşasın Halkların Kardeşliği" pankartını açan 200 kişilik kitle, Rektörlük binasına yürüdü. Burada yapılan basın açıklamasının ardından eylem bitirildi.

YÖK eylemleri ayrıca, Bursa Kocaeli, Uşak, Malatya, Eskişehir, Diyarbakır, Muğla'nın da aralarında bulunduğu 20'ye yakın ilde yapıldı.

Her ambar, direniş yerine sırayla yemek yaptırıyor, yemekler birlikte yeniyor. Bu yemek olayı işçilerin kendilerinden geliştirdikleri bir dayanışma ve sahiplenme örneğidir.

İrkçi saldırganlığa karşı Avrupa'daki protesto eylemleri

Almanya'ya yayılan ırkçı dalga

Türkiye'de devlet eliyle körüklenen linç ve ırkçı histeri, Avrupa sokaklarına da Türk konsoloslukları ve gerici-faşist örgütler aracılığıyla taşındı. Burjuva basın, özellikle Hürriyet gazetesi buralarda çıkardığı yayınlarıyla eylemleri örgütleyen konumundaydı.

Belçika'da faşistlerin öncülüğün birkaç yüz kişinin sokağa çıkması ve Kürtlere, Kürt işyerlerine saldırmasıyla ırkçı dalga başlatıldı. Belçika polisinin sert tutumuna rağmen eylemler dinmedi. Haftalarca Belçika saldırganlığın odağı oldu. Olayların Almanya, Fransa, Avusturya ve diğer Avrupa ülkelerine sıçraması uzun sürmedi. Berlin, Köln, Mannheim vb. şehirlerde saldırılar devam etti.

"Edi Bese" (Artık Yeter!) sloganıyla Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde binlerce insan da savaşı ve ırkçı saldırıları protesto etmek için sokağa çıktı. Faşistlerin saldırılarının duyulmasının ardından sokakğa, eyleme gelen kitle sayısında önemli artışlar meydana geldi. Örneğin Berlin'de 27 Ekim'de 500 kişi ve çoğunluğu Türkiyeli sokaktayken, 28 Kasım'da faşistlerin bin kişi ile yaptıkları eylem sonrası Kürt derneğine saldırımları sonucu, hem o gün yüzlerce insan derneğe koştu, hem de bir hafta sonra düzenlenen eyleme 2-3 katı kitle katıldı. Köln'de de eylemlerin seyri benzerdi.

Almanya'da dikkat çeken, milliyetçilerin eylemlere "Kürt Türk Kardeşliği" adı altında ikiyüzlüce bir çağrıda bulunmuş olmasıydı. Yine dikkat çekti diğer bir yan, bu eylemlere katılanların neredeyse tamamının gençlerden olmasıydı. Yıllardır varlık göstermeyen Ülkü Ocakları'nın eylemlerde en önde yürümesi, Kürtlere yönelik saldırının Kreuzberg/Neukölln faşistlerin açıktan hiçbir faaliyet yürütmeye cesaret edemediği semlerde olması diğer bir tehlikeydi. Devrimci-demokratlar, bu semtlerde rahatlıkla eylem yaparken, saldırılardan sonra ancak önlemler alınarak sokağa çıkılır oldu.

Gençlerin eylemde yoğun olması ve saldırgan tutumları ise, örneğin Almanya'da işsizliğe, eğitimsizliğe yani Alman devletine duyulan öfkenin kanal bulup milliyetçiliğe aktığının göstergesi oldu.

Alman devleti eylemleri fırsat bilerek hemen açıklama yaptı "olay çıkaran gençleri hemen sınır dışı edeceğiz, bizim polisimizi yabancılar yaralayamaz vb." Devlet destekli Türk dernekleri bu açıklama üzerine hemen geriye çekildiler ve eylem dalgası Almanya'da hızını yitirdi.

Alman devleti bu tehdidi sadece faşistlere yöneltmedi, saldırılara cevap verenleriydi aynı zamanda. Ancak Alman kamuoyunda Kürtlerin saldırıya uğramasından doğan destek ve dayanışma, anti faşistlerin destek vermek için alanlara gelmesi, basının ırkçı saldırılara geniş yer vermesi, devletin açıktan Kürtlere karşı tavır almasının önünü aldı. Ancak Kürt kurumlarında denetimini ve baskısını da arttırdı.

Bir aydır Avrupa'nın her yerinde ırkçılığa, milliyetçiliğe, savaşa karşı mitingler düzenleniyor. Ancak bu eylemlerde, Türk devletinin örgütlediği ve daha da genişletmeyi düşündüğü saldırılar göz önünde bulundurulursa, katılım geçmiş yıllara oranla zayıf. Türkiye Devrimci Hareketi eylemlerde yerini aldı ancak katılımı oldukça düşüktü.

İngiltere'de protesto eylemleri

Emperyalistler, paylaşımda bir türlü anlaşıyor. Haritalar masa başında çizildiği gibi belirlenemeyince, ırkçı saldırı ve savaş için kendi vatandaşlarını arkasına almak isteyen ülkeler, 'vatan bölünmez' çıkırtkanlığıyla halkı sokağa döküyor. Türkiye'de yaşananların tablosu, 2003 yılında Amerika'nın Irak'a saldırması için Irak'ın kitle imha silahları ürettiği ve bunun bir tehlike yarattığına dünyayı inandırmaya çalışmasından hiç de farklı değil.

Türkiye'de başlayan bayraklı yürüyüşlerle yapılan saldırılar, linç girişimlerine ve hatta Rusya'da cinayete kadar uzandı. Avrupa'nın birçok ülkesinde yapılan protesto gösterilerinde çok sayıda kişi gözaltına alındı, yaralananlar oldu, dernek binalarının boş olduğu saatlerde binalara Türk milliyetçileri tarafından saldırıldı. Henüz İngiltere'de yaşanmayan bu tür olaylara rağmen kışkırtıcı söylemler bilinçli olarak yayılıyor. Ama tüm bunların karşısında sessiz kalmayan Kürtler ve ezilen halkın savunucuları, Avrupa'nın her ülkesinde ve şehrinde durmaksızın, küçük-büyük protesto gösterileri, yürüyüşler ve açıklamalar yapıyor.

27 Ekim Cumartesi günü İngiltere Başbakanı Gordon Brown'un konutu önünde yapılan protesto gösterisine yaklaşık iki bin kişi katıldı. Protesto gösterisinin ardından, Trafalgar Meydanı'na yürüyüş sırasında Kıbrıslı bir kadının "Kahrolsun bölücüler... PKK teröristtir, Apo bebek katilidir" diye bağırması üzerine, polis tarafından alandan uzaklaştırıldı.

28 Ekim 2007 Pazar günü ise, Londra'da Türkiyelilerin yoğun olarak yaşadığı kuzey bölgesinde, 4 saate yakın bir yürüyüş yapıldı. Türkiyeli toplumun merkezi olarak bilinen Dalston Junction'da toplanan kitle, Stoke Newington, Stamford Hill, Church Street (İngilizlerin kuzeydeki gözde mekanlarından biri), Manor House, Green Lanes, Wood Green'den devam edip Palmers Green'de son buldu. Böylece daha önce hiç olmadığı kadar uzun, coşkulu kitlesel bir yürüyüşle Kuzey Londra baştan başa Kürtçe, Türkçe ve İngilizce sloganlarla inletildi. Yağmur nedeniyle yürüyüşe katılanların azalacağı düşünülürken, başlangıçta yaklaşık 800 kişi olan kitle, yürüyüşün sonlarına doğru 3 bine yükseldi.

Yürüyüşe PDD okurları, Britanya Kürt Dernekleri Federasyonu (FED-BİR), Türk Eğitim Birliği, Kürt Toplum Merkezi (Halkevi), Kürt-Türk Dayanışma Merkezi (Day-Mer), Britanya Halk Meclisi, 78'liler İngiltere Girişimi, Göçmen İşçiler Dernegi (Gik-Der), Atik Londra Komitesi, , Yaşanacak Dünya, Yüzççek Açsın Kültür Merkezi (YÇKM), Tohum Kültür Merkezi ve İngiliz gruplar katıldı.

Yürüyüşte 'Free free Kurdistan, troops out now' (Kurdistan'a Özgürlük, Ordu Dışarı Şimdi!), 'T.C saşırma, bizi dağa taşıрма', 'Terrorist Türkiye', 'Faşizmi döktüğü kanda boğacağız', 'Kürt, Türk, Ermeni, Yaşasın Halkların Kardeşliği', 'Faşizme Karşı Omuz Omuz' sloganları atıldı. Biz PDD okurları da zaman zaman megafondan tempo eşliğinde Kürtçe-Türkçe türküler, marşlar söylenmesine ve İngilizce sloganlar atılmasına öncülük ederek kitlenin coşkusuyla yüksek tutmaya çalıştık.

Pazar günü yapılan yürüyüşte hiç bir olayın yaşanmamasına rağmen, sonraki günlerde, "Yürüyüşte TürkBank'a saldırıldı" söylentisi duyuldu. Ayrıca aynı gün Türk milliyetçisi bir grubun da Newington Green bölgesinde Türk bayraklarıyla arabalarını süslemesi üzerine, bu bölge izinli yürüyüş güzergahında olması-na rağmen güzergah değiştirildi.

Manchester: Üç yüz dolayında gösterici 27 Ekim Cumartesi günü Türkiye ve Avrupa'nın çeşitli merkezlerinde Kürt halkına ve kurumlarına yönelik yoğunlaşan ırkçı saldırıları protesto ettiler.

Bristol: Britanya Halk Meclisi tarafından Bristol Belediyesi önünde düzenlenen gösteride iki yüz dolayındaki Kürdistanlı ve dostları slogan ve pankartlar eşliğinde Türk Devletini protesto edip tüm Kürdistanlılara direniş çağrısında bulundular. Yaklaşık iki saat süren gösteriye yabancı basının ilgisinin yoğun olduğu gözlemlendi.

Liverpool: Bölgede yaşayan Kürdistanlıların da 4 Kasım Pazar günü benzer içerikli bir protesto gerçekleştirecekleri belirtildi.

Dublin: Güney İrlanda'nın başkenti Dublin'de Kürdistanlılar henüz tarihi belli olmayan bir protesto gösterisi hazırlıyor.

İngiltere'nin yanı sıra birçok Avrupa ülkesinde Kürtlere yönelik saldırılara karşı protesto eylemleri gerçekleşti.

Ayrıca **Rusya**'nın başkenti Moskova'da yaşayan Kürtler, faşist bir saldırı sonucu hayatını kaybeden Kürt siyasetçi M.A.Küçükkaya için sessiz protesto yürüyüşü gerçekleştirdi. Çerkezovski Pazar merkezi önünde toplanan bine yakın kişi, sesiz bir yürüyüş düzenledi. Eyleme bazı yabancı esnaflar da destek verdi. Eylemciler aralarında seçtikleri bir grubu taleplerini iletmek üzere Pazar Müdürlüğüyle görüşmeye gönderdi. Pazar Müdür yardımcısı, Kürt eylemcilerden oluşan kitlenin önüne çıkarak, Kürt siyasetçi Küçükkaya'ya yönelik saldırının faillerinin bulunması için ellerinden geleni yapacaklarına dair söz verdi ve saldırının arkasındaki güçler konusunda Kürtlerle benzer fikirlere sahip olduklarını belirtti.

Bir yılı daha geride bırakıyoruz. 2007 yılı da tarihimize olumlu-olumsuz birçok şey katarak sona eriyor. Kitle hareketinin gös-termiş olduğu sıçramalar, yaşadığı kırılma-lar, öncülerin yaptığı hamleler, tıkanıklık-lar...

2007, kitle hareketinde önemli eşiklerin atıldığı bir yıl oldu. Hem emperyalizm ve faşizm cephesinden saldırılar boyutuyla, hem de bunlara cevap verme boyutuyla...

Hrant Dink'in katledilmesi ve buna karşı kitlelerin vermiş olduğu tepkiyle başlayan sü-reç, artan şoven saldırılar, linç histerileri eşli-ğinde devam etti. 30 yıl aradan sonra tekrar Taksim'i zapteden bir kararlılık sergilendi ve "İşte Taksim, işte 1 Mayıs" diye inledi meydan-lar.

Bu iradeye karşı devlet de boş durmadı tabi-i. Yeni anayasa taslakları hazırlandı, TMY ka-nunlaştı, "askerin-polisin elini soğutmamak" için geniş yetkilerle donanımlı bir katiller sürü-sü oluşturuldu. Gözaltında ölümler arttı, sokak-ta, meydanda polis copu ve kurşunu eksilmez oldu.

Ve yılın son aylarına estirilen şoven-ırkçı histeri eşliğinde girdik... Sokaklara salınan sivil faşistler, polisin ve askerinin desteğini alarak, devrimci kurumlara, Kürt halkına, işçi ve emekçilere saldırdı. Hak arayan herkes terörist ilan edildi.

Ancak bu saldırılara karşı direnenleri ve di-reniş odaklarını yok etmeyi başaramadılar. Yılın son aylarında, Telekom işçileri, unutturulmaya çalışılan grev ile dikildi karşılarına. 45 gün bo-yunca süren grev, yılların unutulmuş değerlerini, dayanışmayı ve kazanmak için sokaklara çık-mak gerektiğini gösterdi.

* * *

2006 yılı biterken, 2007'de kitle hareketinde ivmelenme yaşanabileceğini, durgun görünen sürecin patlamalara gebe olduğuna vurgu yap-mıştık. Bir yıl içindeki gelişmeler, bu öngörü-müzü doğruladı.

Devlet, Ermenilere karşı yıllardır sürdürdüğü politikalarını Hrant Dink'i katlederek farklı bir boyuta sıçrattı. Ermeni soykırımı tarihsel belge-lere rağmen yok sayılmaya devam edilirken, bunu ağzına alan kim olursa olsun mahkum edildi. Hrant Dink de Ermeni meselesini günde-me taşıyan aydınlardan biriydi ve bundan dola-yı hedef tahtasına, gazetesi Agos'la birlikte oturtulmuştu. Nihayetinde 19 Ocak 2007 tari-hinde Şişli'deki Agos gazetesinin kapısında, herkesin gözü önünde katledildi. Devletin bu suikastı planladığı gün gibi ortadaydı ve daha sonrasında asker, polis, MİT, JİTEM vb. tüm fa-şist kurumların bu işi baştan sona bildiği anla-şıldı. Her zamanki gibi pişkindiler ve sorumlulu-ğu katilin "gençliği"ne atarak işin içinden kurtu-lacaklarını düşündüler. Ama kitle tepkisi artın-ca, elini kolunu sallayarak kaçan katili ve arka-daşlarını yakalayarak yargılamak zorunda kala-caklardı.

Hrant Dink kitleseelliği, Telekom gücü, Taksim kararlılığıyla...

Hrant Dink'in katledilmesine karşı sokağa dökülen öfke, devletin kaldırdığı taşı ayağına düşürmesine yol açtı. Kitleler, Hrant Dink'in ce-nazesine aktı ve katliamı lanetledi. "Katil Devlet Hesap Verecek" sloganlarıyla inledi dört bir yan. Faşizm bu tepkiyi beklemiyordu. Ama fa-şist baskı ve sömürü düzeni bu tür kitle patla-malarına gebedi.

Yargılama süreci de tam bir aymazlıkla sür-dürüldü. Katiller hakkındaki tüm iddialar, devlet tarafından farklı gerekçelerle geçitirilirken, bağlar kendilerine kadar uzanınca operasyonla-rı durdurdular. Mahkeme süreci gizli görülmeye başladı. Yıl içinde yapılan yargılamalarda Agos gazetesi ve yazı işleri müdürü olan Hrant Dink'in oğlu cezalara çarptırıldı.

* * *

Mart ayı yine baharın nasıl geçeceğini mü-jdelercesine geldi. Hrant Dink'in katledilmesine kitlelerin sokakta cevap vermesi, moralleri art-tırıcı bir etki yaptı. Önce 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü, sonrasında 12 Mart Gazi Katlia-mı yıldönümü, 16 Mart, hepsi kitlese ve coşku-lu geçti. Newroz, Kürt illerinde yoğun ve kitlese kutlanırken, devletin saldırıları da azgınca oldu. Mitingleri tertip edenler hakkında gözaltı ve so-ruşturmalar yaşandı.

21 Mart sonrasında egemen sınıflar içindeki klik çatışmalarından kaynaklı cumhurbaşkanlığı tartışmaları yaşandı. Cumhurbaşkanlığının odak noktasına oturduğu tartışmalar, seçim ka-rarının alınmasıyla sonuçlanırken, sokaklar la-ik-anti laik çatışmasının payandası haline geti-rildi. Ordunun çağrısıyla gericilere karşı "Cum-huriyete sahip çıkmak" adına milyonlarca kişi, klikler arası çatışmaya alet edildi. Bu klik çatış-ması, aynı zamanda milliyetçi dalganın yüksel-mesinde kullanıldı. Zamanlama da ilginçti za-ten. Tam 1 Mayıs öncesine denk getirildi. Çün-kü bu yılki 1 Mayıs'ta Taksim hedefi belirlen-miş, bu da devleti yeterince korkutmuştu. Bu hengamede 1 Mayıs'ı unutturabileceğini düşün-düler, ama yılların getirmiş olduğu öfke ve biri-kime engel olamadılar.

1 Mayıs'ta kitleler, Taksim'e akmaya karar-lıydı. Devlet, İstanbul'un giriş çıkışlarını kapata-rak, günler öncesinden psikolojik savaşa başla-mıştı. "Taksim'e sokmayacağız" diyorlardı ama daha 1 Mayıs'ın erken saatlerinden itibaren Taksim hedefine kilitlenen kitleler, sokaklarda çatışmaya başladı. Ve sokak sokak çatışarak Taksim'i zorladılar. Alınan tüm önlemlere, poli-sin vahşice saldırılarına rağmen Taksim'e çıkıl-

dı ve büyük bir kazanım elde edildi. Çatışmalar gün boyu sürdü. Devlet aciz kalmıştı.

1 Mayıs sonrası, egemen sınıflar cumhur-başkanlığı kriziyle başlayan ve klikler arası ça-tışmanın son raunduna girdiler. Bu çatışmanın şiddetiyle öne çekilen parlamento seçimlerine hazırlıklar başladı. Kitleleri bir şekilde düzene bağlamak gayretindeki işbirlikçi tekelci burju-vazinin öne çıkardığı çağrı, "oy verin de kime verirsiniz verin" idi. Çünkü seçime katılım ora-nı ne kadar yüksek olursa, kendilerini o orada meşrulaştıracaklardı.

Nisan ayı başında Abdullah Gül'ün adaylı-ğıyla başlayan "laik-dinci" saflaşmasında kitle-leri arkalarına takmaya çalışan düzen partileri, milliyetçilik yarışına girerek, aralarında fark kalmadığını da göstermiş oldular. Yine de kitle-leri şoven histeriyle seçim sandıklarına akıtma-yı başardılar. ABD emperyalizminin desteğini arkasına alan AKP, ezici bir çoğunlukla yeniden işbaşına gelince, klikler arasında geçici uzlaş-malar sağlandı. Ne var ki, her yeni gelişmede bu çatışma yeniden alevlen-meye hazır haldedir. Emper-yalistlerin bölgedeki güç den-gesine göre, işbirlikçilerin sür-tüşmesi devam edecektir.

* * *

2007 yılının önemli bir ke-siti egemen klikler arasındaki çelişkiler ve buna kitleleri alet etme çabası şeklinde geçti. Fakat kendi aralarındaki çeliş-ki, kitlelere dönük saldırıların hızını kesmedi. Aksine bu ko-nuda her zaman olduğu gibi tam bir uyum içinde hareket ettiler.

Özellikle Terörle Mücade-le Kanunu'nun yasallaşması-nın ardından polis ve asker, sokaklarda adeta insan avına çıktı, gözaltında işkenceler art-tı. Önce Beyoğlu Karakolu'nda Festus Okey silahla öldürüldü. "Polisin silahını kaptı, biz de vurmak zorunda kaldık" dedi-ler. Savcılık gerekli araştırma-yı geciktirince, cinayet delilleri birer birer yok edildi. Ardından sınırıldı edilmek için gözaltına alınan bir genç, misafirhanede öldü ve buna da "intihar" dediler. Son olarak geçtiğimiz ay Avcı-lar'da, ardından İzmir'de iki kişi katledildi. Ka-

nunları arkasına alanlar, iyice pervasızlaştılar. Sokak ortasında dövmeler, sürüklemeler, zaten sıradan olaylar halini almıştı. Basın açıklamala-rına, eylemlere saldırılar yoğunlaştı.

Polis operasyonları, başta devrimci kurum ve kişiler olmak üzere geniş kesimleri kapsadı. Dağda Kürt gerillaları, kimyasal silahlarla kat-ledilirken, Kürt halkının eylemlerine kurşunlar-la, gaz bombalarıyla saldırdılar. Halk bu saldırı-lara barikatlarla, taşlarla direnerek cevap verdi.

Asker cenazelerinin artmasının ardından eli-ne bayrağı alan irili ufaklı sivil faşist gruplar, Kürt kurumları başta olmak üzere devrimci-de-mokrat kurumlara saldırıya geçtiler. Devlet destekli bu şoven-faşist saldırı günlerce sürdü. "Kürt düşmanlığı" körüklendi. Devletin şoven histeriyi arttırması, '90'lı yıllardan çok farklı bir boyutu ve genişliği ifade ediyordu. Bir yandan emperyalist savaşa dahil olma isteği, bir yan-dan kendi politikalarıyla çelişen emperyalist açılımlar, devleti sıkıştırıp duruyordu. Fiilen oluşan bir Kürt devleti gerçeği, onları çileden

çıkarmaya yetiyordu. Artık hedef sadece PKK değil, Güney'deki Kürt devletiydi.

Bayraklarla süslenmiş bu şoven histeriden devrimci kurumlar da nasibini aldı. Eylemler ve basın açıklamaları bu şoven kıskırtmalar altın-da boğuntuya getirilmek istendi. Telekom grevi de dahil, her türlü hak alma mücadelesi yok sayıldı ve saldırıların hedefi oldu. Eylem yapan herkes "terörist" ve "vatan haini" ilan edildi.

Devrimci-demokrat basın üzerindeki baskı-lar da arttırıldı. Başta Gündem gazetesi olmak üzere, birçok devrimci-demokrat-yurtsever ya-yına toplatma ve kapatma kararları, ağır para cezaları uygulandı. Onlarca gazeteci ve yazar, başta 301. madde olmak üzere düşünce, örgüt-lenme ve eylem hakkını gaspeden maddelerce yargılandılar, cezalar aldılar.

* * *

Faşist baskı ve sömürüye karşı işçi ve emekçilerin mücadelesi, bu yıl da sürdü. Bir di-zi direniş ve eylem gerçekleşti. Bunların içinden Novemed'li kadın işçilerininin 1. yılını doldurduk-ları direniş ile Tersane işçilerinin iş cinayetleri-ne karşı geliştirdikleri eylemler, en fazla öne çıkan eylemlerdi. 2007 yılını önekilere göre farklı kılan bir gelişme

ise, uzun yıllardan son-ra grevin, işçi sınıfının gündemine girmesi ve yaşama geçirilmesidir. Önce Havayolları'nda alınan grev kararı, ar-dından Telekom işçi-lerinin grevi, unuttu-rulmaya çalışılan bu etkili silahın yeni-den ateşlenme-sini sağladı. Her ne kadar alınan grev kararları uygulanmadan bitirilmiş veya Telekom'da oldu-ğu gibi 40'lı gün-lerde uzlaşma ile so-na erdirilmiş olsa da, işçi sınıfının grevi, önemli bir mücadele biçimi olarak devreye sokması, gelecek adına umut verici olmuştur. İşçi sınıfı, bu yıl

yaşanan grevlerden çıkardığı derslerle gele-cek yıllara daha iyi hazırlanmalı, bu direniş-lerden zaferle çıkmasını başarmalıdır.

Emekçi memurlar, bu yıl önceki yıllara kı-yasla durgun bir dönem geçirdiler. "Toplu pa-zarlık" görüşmelerinden çekilen KESK, tabanı sokağa dökmek yerinde, sınırlı kitle eylemleri ve basın açıklamalarıyla yetindi. Reformist ro-taya girdiği dönemden itibaren hızla irtifa kay-beden KESK, tabanını da gerici-faşist sendi-kalara kaptırmaya başladı. AKP hükümeti, gerek işçi, gerekse memur sendikalarının ba-şına kendi adamlarını getirerek, sendikaları sa-tın almada önemli bir yol aldı. Buna karşın KESK gibi emekçi memurların militan direniş-i-leriyle kurulmuş olan bir sendika, giderek artan geri-pasif tutumuyla erimeye başladı.

Öğrenci hareketi de inişli çıkışlı bir grafik yaşadı. Yılın ilk aylarında sivil faşist saldırılarla karşılaştı öğrenci gençlik. Devrimci-demokrat-yurtsever öğrenciler, okuldan atılmalar, uzak-laştırmalar ve gözaltılarla yıldırılmaya çalışıldı. İstanbul Üniversitesi, Ankara DTCF ve İzmir Dokuz Eylül üniversiteleri başta olmak üzere si-vil faşistlerin saldırılarına karşı kitlese direnişler gösterildi. Ama bu süreklilik arz etmedi. Şoven dalganın yükselmesinde üniversite rektörlükleri YÖK eliyle etkin bir rol oynamaya soyundular. Eylem yapmanın yasaklandığı okullarda, şoven ve ırkçı gösterilere kapılar sonuna kadar açıldı. YÖK protestoları da bu yıl, şoven dalganın etki-siyle daha farklı bir anlam kazanıyordu. Geçen yıllara göre daha kitlese bir katılımıla YÖK pro-testoları gerçekleşti. Ancak Kürt öğrencilerinin bu yıl da eylemlere katılımı cılızdı.

Gecekondu yıkımlarına karşı direnişler, bu yıl da sürdü. Özellikle İstanbul'da, Maltepe-Ba-şbüyük, Tuzla-Şifa gibi mahallelerde yıkımlara karşı barikatlar kuruldu, saatlerce polisle çatı-sıldı.

İşçi ve emekçiler, bu yıl konut sorunun ya-nında, su sorunuyla da karşı karşıya kaldılar. Ankara halkı yaklaşık bir hafta susuz kaldı. Birçok semtte su için protesto gösterileri yapıldı. Kapitalist-emperyalist sömürü sisteminin so-nuçlarıyla daha fazla yüz yüze kalındığı 2007 yılında kuraklık, susuzluk, orman yangınları, sel baskınları vb. felaketler, yine işçi ve emek-çiyi vurdu. Bir kez daha görüldü ki, insanlık "ya ölü yıldızlara götürecekti hayatı" ya da "dünya-mıza inecekti ölüm!"

* * *

Yılın birkaç başlıkta panoraması böyleydi. Önemli eşikler de aşıldı, gerilemeler de yaşan-dı. Önemli olan, gerekli derslerin çıkarılıp, bun-ların devrim yolunda bir fener haline getirilme-sidir. Gerek Hrant Dink'in cenaze töreni, gerek 1 Mayıs'taki Taksim kararlılığı, kitlelerin gücü-nü ortaya koydu. Geleceğe taşınması gereken de bu olmalıdır.

2008, daha sert çarpışmalara gebe olacak-tır. Önceki yılların eksiklikleri ve zaafıları aşıla-rak bu zorlu kavgaya hazırlanılmalıdır.

Çoğumuz, Kazdağı'nı okulda gördüğümüz coğrafya derslerinden hatırlarız. Bazılarımız, eski adının İda Dağı olduğunu duymuşuzdur. Bazılarımız da Akçay ya da Altınoluk'a giden bir yakınımdan oksijeni bol olan bir dağ olduğunu dinlemişizdir. O eşsiz güzelliği gidip görerek, bol oksijeni ve temiz havayı ciğerlerine doyasıya çekenlerimiz de vardır.

Son günlerde basında Kazdağı'nı çokça duyar olduk ve bütün bu bilgilerimizi yeniden hatırladık. Ama maalesef, o eşsiz güzellikleriyle değil, bu güzelliklerin madenciler tarafından katledilmesiyle gündeme geldi. Yapılacak doğa katliamından, Kazdağı yöresi köylülerinin, çevrecilerin ve duyarlı kesimlerin Kazdağı'nın katledilmesine karşı yaptığı eylemler sayesinde haberdar olduk. Kazdağı'nın sahip olduğu güzelliklere el uzatmak için insanın iyice canı olması gerekir. Ki, madenci emperyalist tekeller, bırakın doğayı, karları uğruna onbinlerce insanı katletmek için bile bir an tereddüt etmezler.

Peki bu Kazdağı nerededir ve sınırları nerelere kadar uzanır?

Kazdağı sadece doruklardan ibaret değil, bir dağ sistemidir. Geniş bir coğrafyayı kapsar. Çevresiyle birlikte değerlendirilmektedir. Edremit Körfezi, Bayramiç, Yenice ve Ezine ovalarını da kapsayan jeolojik bir sistemdir. Bu sistemin tümüne "Kazdağı yöresi" denmektedir. Balıkesir ile Çanakkale'nin birleştiği yerde, ayaklarıyla Ege Denizi'ne basarken kollarıyla da Marmara Denizi'ni kucaklar. Biga Yarımadası'nın en yüksek kütlesidir. Kazdağı'nın güneye bakan eteklerinin denizle buluştuğu yerde, güzel tatil beldelerimiz Edremit, Altınoluk ve Akçay bulunmaktadır.

İda Dağı'nın altını yeşildir

Kazdağı, Yunan Mitolojisi'nin İda Dağıdır. Homeros'un İlyada'sında "bol pınarlı vahşi hayvanların anası" olarak geçer. Gerçekten de Kazdağı'nın her tarafından, buz gibi suyu olan binlerce kaynak fışkırmaktadır. 1500 metre rakımda dahi yaz kış suyu olan kaynaklar bulunmaktadır. Edremit, Altınoluk ve Akçay'ın o bol ve buz gibi soğuk içme suyu, Kazdağı'nın eriyen kar sularıdır.

Kazdağı, bu bol suyu ile konumundan kaynaklanan jeolojik, morfolojik, iklim ve toprak yapısı sayesinde, zengin bir bitki örtüsü ile kaplıdır. Kazdağı'nda dünyada sadece bu yörede yetişen Kazdağı göknarının dışında yaklaşık 1000 bitki türü bulunmakta ve bu bitkilerden 70 kadarı yalnızca Kazdağı'nda yetişmektedir. Kızılcı, karaçam, kayın, göknar, kestane, meşe, kızılçam ve çınar gibi ağaçlar; sistus(laden), erika, karaçalı, böğürtlen, sarmaşık gibi bitkiler; kekik, adaçayı, sumak gibi tıbbi bitkiler, bu zengin bitki örtüsünün sadece birkaç üyesidir. Bütün bu bitkiler 3 milyon dönüm ormanı oluşturmaktadır.

Kazdağı, sadece pınarları ve bitki örtüsüyle değil, zengin yaban hayvanı çeşidiyle de dikkat çeker. İlk çağların "vahşi hayvanlar anası"dır çünkü o. Ayı, karcı, yaban kedisi, su samuru, sincap, yarası, kirpi, tavşan, porsuk, sansar, tilki, yaban domuzu, kartal,doğan, atmaca, şahin, keklik, tahtalı, çulluk ve çeşit çeşit balıklar, bağrına basıp bir ananın yavrusunu beslemesi gibi kaynaklarından beslediği vahşi hayvanlardan sadece bir kaçıdır.

Altının sarı ölümü değil, Kazdağı'nın yeşil altını

Kazdağı'ndaki göknar, karaçam, kızılçam, kestane, kayın gibi ağaçların oluşturduğu ormanın üzerinden dağın eteklerindeki köylere doğru esen bol oksijenli rüzgar, özellikle solunum yollarına bağlı rahatsızlıklardan şikayet edenlerin şifa kaynağıdır. Kazdağı'ndan gelen orman havası ile denizin iyotlu ve oksijen miktarı yüksek havası birleşince, Altınoluk Şahinderesi boğazı oksijen çadırı şekli almaktadır. Buranın, dünyanın oksijen bolluğu yönünden ilk üç yerinden biri olduğu tespit edilmiştir. Kazdağı'nın civarında yer alan belde ve köylerde havanın temizliği ve oksijen bolluğu hissedilir derecede yüksektir. Öyle ki buralarda sadece birkaç saatlik uyku bile zinde uyanmak için yeterlidir. Hatta Kazdağı eteklerinde bulunan ve denize sadece 3 km uzaklıkta bulunan Yeşilyurt Köyü, havadaki oksijen oranının en yüksek olduğu Alpler'den sonra dünya sıralamasında ikincidir.

Bu özellikleriyle Kaz dağları, bütün dünyanın da dikkatini çekmiştir. Kazdağı yöresi, orman, orman altı bitki örtüsü ve sahip olduğu endemik(yani sadece Kazdağı'nda yetişen bitki) türleriyle, doğa ve hayvan varlığı ile korunması gereken bölge olarak belirlenmiştir. Örneğin, Dünya Bankası tarafından desteklenen, "Bitki Gen Kaynaklarının Yerinde Korunması" projesinin pilot bölgesi olarak seçilmiş ve buradaki bitki ve hayvan zenginliği koruma altına alınmıştır. Ayrıca, Kazdağı 1993 yılında Milli Park ilan edilerek korunmaya alınmıştır. Ancak, tamamı değil, yalnızca, Balıkesir sınırları içinde kalan, güneyinden doruklarına kadar olan çok küçük bir bölümü Milli Park kapsamındadır.

Kazdağı, doğal güzellikleri ve bol oksijeni ile yerli ve yabancı turistleri kendine çekmektedir. Altınoluk ve Akçay, adeta, emeklilerin dinlenme yeri haline gelmiştir. Ancak, Kazdağı'nın sahip olduğu potansiyel turizm yönünden yeterince kullanılmamaktadır. Son yıllarda eko-turizm denilen bir turizm türü gelişip yaygınlaşmaktadır. Bu doğal güzellikleri ile bir yörenin turizmi demektir. Yani, yabancı bitki ve hayvanları görmek amacıyla yapılan gezilerdir.

Kazdağı, eko-turizm yönünden olduğu kadar, tarihi ve kültürel potansiyeliyle de öne çıkmaktadır. Çünkü o, ilk çağların Yunan mitolojisinin İda Dağı, Türkmenlerin Anadolu'ya gelmesiyle ise Sarıkız'ın Kazdağı'dır. Bölgede yaşanan iki ayrı halkın ve iki ayrı tarihsel dönemin kültürünü ve efsanelerini üzerinde toplamıştır. Bu özellikleri ona paha biçilmez değerler katmaktadır.

Homeros'un "bin pınarlı İda"sı, tatilini tarih ve doğa ile iç içe geçirmek, orman yürüyüşleri yapmak, şelâlelerin sesini dinleyerek huzur bulmak isteyenler için, gelecekte doğa aşıklarının çok rağbet edeceği bir eko-turizm ve kültür turizmi merkezi olacaktır.

Kazdağı, sadece burada yetişen 70 çeşit bitkisi, 3 milyon dönüm ormanı, 12 milyonu aşkın zeytin ağacı, sadece burada bulunan göknarı, kaplıcaları, dünyanın ikinci oksijen cenneti, Truva, Antandros, Gargara vb. antik kalıntıları, Türkmen, Yörük ve Midilli göçmenlerinin oluşturduğu değişik kültürlerle ev sahipliği yapmasıyla, sağlık ve eko turizm yönünden büyük potansiyellere, tarımsal anlamda ekonomik potansiyellere sahip olan bir bölgedir.

Bütün bunlara baktığımızda köylülerin de dediği gibi Kazdağı zaten "yeşil altın"a sahiptir. O yeşil altın ki, ona bin yıllardır hayat veriyor. Kazdağı, kendine ölüm getirecek olan sarı altını ise bağrında en derinlere saklamıştır adeta. İşte aç gözlü emperyalist maden tekelle-

ri derinlerde saklı olan bu sarı ölümü yer yüzüne çıkarıp, 250 milyon yıllık güzellikleri ve binlerce yıllık tarihi üzerinde taşıyan İda Dağı'nı öldürmeye çalışıyorlar.

"Binbir pınarlı İda Dağı"

bir buçuk milyon insana da hayat veriyor

Kazdağı, nasıl ki bin yıllardır bağrına bastığı vahşi hayvanların anasıysa ve köpük köpük akan pınarlarıyla bir ananın yavrusunu beslemesi gibi onları nasıl beslediysen, yine bin yıllardır bir etek misali ayaklarına dökülen ovalarında yaşayan insanları da beslemektedir.

Bugün Kazdağı'nın üzerinde ve eteklerindeki ovalarda, yaklaşık bir buçuk milyon insan yaşamakta, binlerce köyde onbinlerce köylü geçimini Kazdağı'nın bereketli topraklarından sağlamaktadır. Zeytincilik, bahçe bitkileri başta gelen ihraç ürünleri olup, gıda üretimi açısından sebze ve meyve üretimi önemli tarımsal ürünler arasında yer almaktadır. Altın bir defa alınır ve alındığında da doğayı öldürür. Ama zeytin, on yıllarca ürün vermekle kalmaz, aynı zamanda doğaya hayat verir.

Bu yüzden köylüler kaz dağının dört bir yandan bağrının delinmesi karşısında ayağa kalkmış durumdalar. "Sarı altın değil, yeşil altın" istediklerini haykırıyorlar, doğayı ve hayatı istiyorlar. Çünkü Kazdağı'nın ak süt gibi köpük köpük akan berrak kaynakları siyanürle zehirlendiğinde, gittiği yere yaşam değil ölüm taşıyacaktır.

Maden yasası doğa katliamı yasasıdır

Dünya çapında değeri olan ve koruma altına alınan hatta Milli Park ilan edilen bir bölgede, doğayı tahrip eden altın aramasına nasıl izin verildiğini düşünüyorsunuz. Üstelik de Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hilmi Güler'den "yapılanlarda mevcut yasalara aykırı bir durum yok" açıklamasını duyunca, iyice şaşırıyorsunuz. Sonra, bütün mahkeme kararlarına rağmen Bergama altın madenlerinin kapatılamamasını düşünüyor ve "bunda bir iş var" diyorsunuz. "Doğanın tahribi nasıl yasalara aykırı olmaz" diye düşünüyorsanız, 2004 yılında Maden Yasası'nda yapılan değişikliklere bakmanız gerekiyor. Bütün bu soruların yanıtı orada bulunuyor.

2000 yılından itibaren, IMF ile yapılan anlaşmalarda ülkenin yeraltı zenginlikleri pazarlık masasının önemli maddelerindendi. Emperyalist madencilik tekellerinin IMF kanalıyla yaptığı baskılar sonucunda, 2004 yılında, 5177 sayılı kanunla, Maden Yasası'nda değişiklikler yapıldı. Yapılan bu değişikliklerle, tekellere, milli park, orman, meralar, sahil şeridi, turizm bölgeleri, yerleşim alanı, askeri alan, su havzası, tarım alanı, SİT alanı ayırımı gözetmeksizin madencilik faaliyeti yapmasına izin verilmiştir. Maden arama faaliyetleri, Çevresel Etki Değerlendirilmesi (ÇED) kapsamı dışına çıkarıldı. Arama izinleri toplam rezervin yüzde 10'unun işletilmesine izin verirken, rezerv miktarının belirlenmesi de madenci firmanın beyanına bırakıldı. Emperyalist tekeller, kendi ülkelerindeki yasalar, yönetmelikler ve çevre yaptırımlarından dolayı rahat hareket edemediklerinden ve alınması zorunlu önlemler nedeniyle maliyetlerin artmasından dolayı, gözlerini yarı-sömürge ülkelerin altın madenlerine diktiler. Nitekim, Almanya, Çek Cumhuriyeti, Yunanistan ve Amerika'nın bazı eyaletleri siyanürle altın aranmasını yasaklarken, Romanya ise yasaklama çalışmaları yapmaktadır.

Emperyalist tekellere tanınan kolaylıklar bunlarla da

sınırlı değildir. Madencilikle uğraşan tekeller 5 yıl vergi muafiyeti, KDV indirimi, elektrik, su ve sigorta primlerinde yüzde 50 indirim sağlanırken, çıkarılan madenden alınan devlet payı yüzde 20'den yüzde 2'ye düşürülmüştür.

2004 yılında yapılan bu değişikliklerden sonra, Bergama, Dersim ve Kazdağı'nda altın madeni çalışmaları, Artvin'de bakır aramaları yoğunluk kazandı, Toros Dağları taş ocakları ile delik deşik edilmeye başlandı. Emperyalistler ve işbirlikçileri, önce bu talanın yasal zeminini hazırladıkları için, yapılan bütün yasal başvurular ve yargı süreçleri talancıların lehine sonuçlanıyor. Çünkü Enerji Bakanı Hilmi Güler'in de dediği gibi, "yapılanlarda mevcut yasalara aykırı bir durum" bulunmuyor.

Altın madenleri Kazdağı'nın yaşam suyunu kurutacak

Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından, aralarında İngiliz ve Kanadalı tekellerin de bulunduğu 11 madenci tekele, Kazdağı'nın 400 bin dekarında yani yüzde 40'ında altın arama izni verdi. Bu tekeller, Bayramiç-Çan hattı üzerinde, Muratlar, Kuşçayır, Zeytinli, Karıncalı, Hacıbekirler, Söğütalan, Bardakçılar, Halılağa gibi 37 bölgede, 500'ü aşkın sondaj çalışması yaptı. Sondajlar hemen hemen tamamlanarak, işletme izni alınma aşamasına gelindi.

Daha sondaj çalışmalarında bile çevre katliamı başladı. Sondaj yeri ve yol için ağaçlar kesildi. Sondaj çalışmaları şimdiden suları bulandırdı. Bütün bunlar, madenler işletmeye açıldıktan sonra yapılacak doğa katliamının habercileridir.

Madende altın aramak, samanlıkta iğne araktan kat kat zordur. Altın, doğada, kömür gibi bir damar halinde bulunmuyor. Kayaların ve toprağın içinde erimiş halde bulunuyor. İçinde altın erimiş toprağı dışarıdan bakmakla tanımak da mümkün değil. Kazdağı'nın her tarafı delik deşik edilerek önce toprak dışarı çıkartılacak, sonra dinamitlerle patlatılıp un haline getirilecek. Bu un, suyla ve siyanürle yıkılarak altın elde edilecek. Bu yıkama işlemleri için her madenin günlük su ihtiyacı 7 bin tondur. Bu 35 milyonluk Bayramiç'in günlük su ihtiyacının kat kat üzerindedir. Yani, altın madenleri suyu kirletmekle kalmayacak, Kazdağı'nın zengin pınarlarını da kurutacak.

Siyanür, dünyanın en zehirli kimyasal maddelerinden biridir. Bir çay kaşığı kadar miktarı bile onlarca insanı öldürmeye yetmektedir. Kazdağı'nda altın çıkartılırsa, bir trilyon tondan fazla toprağın işleneceği, 400 bin ton siyanür kullanılacağı, bu siyanürün 300 bin tonunun suyu ve toprağı zehirleyeceği, 100 bin tonunun ise buharlaşma yoluyla havaya karışıp havayı zehirleyeceği öngörülmektedir. Yine altın madeni çalışmaları sırasında 2 milyon 580 bin dönüm ormanın, 10 milyon zeytin ağacının etkileneceği tahmin ediliyor. Siyanür, sadece kendisi zehirlemiyor. Doğada uyur halde bulunan kanserojen ve zehirli maddeler olan cıva ve arseniğin aktif hale geçmesini sebep oluyor.

Bu doğa tahribatının sonucunda, bölgede yaşayan köylülerin göç etmek zorunda kalacağı, bu felaketten 20 bin zeytin üreticisi, 80 bin zeytin işçisi ile 30 bin ailenin etkileneceği tahmin ediliyor.

Bunca doğa katliamına yol açan bir altın madeninin ömrü kaç yıl dersiniz? Sadece 10 yıl. Bütün bu tahribatlardan sonra, emperyalist tekeller, geride, zehirlenmiş hava, su ve toprak ile zehir çukurları bırakarak çekip gidecekler. On yıllık bir aç gözlülüğün

etkisi yüzyıllar boyunca sürecek.

Bir de maden lobilerinin, bu madenlerden ülkenin zengin olacağı iddialarına bakalım. Tekeller, çıkarttıkları her 1 gram altının ancak 20 mili gramını, yani, yüzde 2'sini devlete verecekler. Bu komik oran, sigorta primi ve vergi muafiyetlerini bile karşılamaya yetmez.

"Ölüer altın takar mı?"

Kazdağı yöresinde yaşayan köylüler, yaşam kaynakları olan Kazdağı'nın ölümüyle kendilerinin de öleceğinin bilinciyle mücadeleye atıldılar. Çanak-kale ilçe ve köyleri bu mücadelenin önünü çekiyorlar. İlçe ve belde belediye meclisleri de peş peşe, madenci tekellere işletme ruhsatı vermeme ve bölgeden uzaklaştırma kararları aldılar. Köylülerden ve yerel yönetimlerden gelen tepki ve baskılar sonucu CHP konuyu Meclis'e taşıdı ve araştırma komisyonu kurulmasını gündeme getirdi.

Köylüleri yatıştırmak için Çanakkale'ye giden Enerji Bakanı Hilmi Güler, eylemlerle ve "Kaz Dağları ağırları Hilmi Güler" pankartıyla karşılandı. Hilmi Güler'in altın ve zenginlik hayalleriyle köylülerin gözünü boyama girişimi de boşa çıktı. Köylüler, ölüm getiren altını istemediklerini haykırdılar bakanın yüzüne. "Ölüer altın takar mı" diye sordular.

Kazdağı'nın tahrip edilmesine karşı başlatılan eylemler, diğer bölgelerdeki eylemleri de yeniden canlandırdı. Yeni termik santrallerin yapımına karşı mücadele eden Yatağanlıların, siyanürle altın aramaya karşı yıllarca mücadele eden Bergama köylülerinin, yine altın madencilerine karşı mücadele eden Dersimlilerin, taş ocaklarıyla Torosların delik-deşik edilmesine karşı mücadele edenlerin ve bakır madencilerinin doğa tahribatına karşı Artvinlilerin mücadeleleri yeniden canlandı. Yer yer dayanışma eylemleri ve mücadelenin birleştirildiği anlar da yaşandı.

Tekellerin nükleer santrallerle, plansız yapılan barajlarla, madenlerle, zehirli varillerle doğayı tahrip etmeleri hız kazanırken, buna karşı mücadeleler de yaygınlaşıyor. Yer yer eşgüdümlü eylemler yapılıyor. Bergamalı ve Manisalı köylülerin yaptığı gibi, sorun yaşanan yerlere gidilip destek sunulduğu da oluyor. Mücadele bazı durumlarda İstanbul ve Ankara gibi metropollere taşınıyor. Bütün bu olumluluklara karşın, tekellerin hız kazanan doğa tahribatı ve talanı karşısında güçlü, kitlesel ve yaygın bir mücadele örülebilmiş değildir. Bunun en önemli nedeni ise, işçi sınıfının bu sorunu kendi gelecek sorunu olarak içselleştirip sahiplenmesinde ve mücadele alanında yerini almasındaki eksiklikler. Oysa ülkenin bütün doğası, işçi ve emekçilerin ve onların çocuklarının geleceğidir talan edilen. Emperyalist tekellerin doğa katliamı, işçi ve emekçilerin ve onların örgütlerinin gündemine bütün ağırlığı ile girmelidir. Hatta bu alan emperyalizme karşı verilen mücadelenin önemli bir muharebe alanı haline getirilmelidir. Kazdağı, Fırtına deresi, Munzur Vadisi, Toroslar, nehirler ve denizler ancak bu yolla kurtarılabilir.

Mücadele, asıl olarak sorunu bire bir yaşayan yerel güçlerden öteye geçemiyor. Tehlikeyle karşı karşıya kalan bölgenin yerel sorunu olarak kalıyor. Bazen metropollere, merkezi mitinglere taşınıyor. Ancak, işçi ve emekçilerin, kendi sorunları olarak sahiplenmesi, diğer gündemlerinin yanında yer edilebilmesi henüz başarılmış değil. Oysa tekellerin ülkenin dört bir yanını talan etmek için saldırdığı bir dönemde, birleşik mücadeleyi örmenin zemini güçlenmektedir. Dolayısıyla sorunu, kitlelerden kopuk çevrecilerin sembolik çıkışlarından ve doğrudan muhatap olanlarla sınırlı kalmasından kurtarmak gerekiyor.

"Bol pınarlı vahşi hayvanlar anası İda"

Kazdağı'nın mitolojide önemli bir yeri vardır. Kazdağı'nın bilinen tarihi Milattan Önce 2000 yıllarına kadar uzanır. Homeros, İda Dağı'ndan, İlyada adlı destanında, "bol pınarlı vahşi hayvanlar anası" diye söz eder. Homeros'un anlattığı çağda, yüksek dorukları bulutları delen, kayaların arasından binbir pınarlar fışkıran, ormanlarında orsların ve parsların dolaştığı yemyeşil bir dağmış. Öyle kocaman ve güzelmış ki, tanrılar Olimpos'tan kalkıp, İda'ya ziyarette gelirlermiş. Yunan mitolojisi, İda'da geçen olaylarla doludur. İlk güzellik yarışması burada yapılmıştır, Baştanrı Zeus, Ganimedes'i bu dağdan kaçırmış; Paris, İda'da büyümüş ve evlenmiş; Afrodit Paris'e burada aşık olmuş; Troya Savaşı, tanrıların buradan izlenmiştir. Efsaneler, tanrılar tanrısı Zeus'un tapınağının ve güzel kokulu sunağının İda'nın zirvesinde Gargaron'da olduğunu söylemektedir.

Zeus, Girit'teki İda Dağı'nda, Anatanrıça Klybele tarafından doğurulmuş, Anadolu'nun İda Dağı'nda, karısı Hera ile evlenmiştir. Truva Savaşı'nı da İda Dağı'ndan seyredip yönlendirmiştir.

Skamander (Küçük Menderes) nehri İda'dan akmağa başlar. Bir gün Herkül çok susamış ve İda Dağı'nın eteğini kazmış. İşte o zaman Skamander akmağa başlamış. Onun suyunu açışında çıkan kadınların saçları altın sarısı olurmuş. Efsaneye göre, Truva yöresinin bütün kızları zıfaj gecesi arifesinde Skamander nehrinde yıkırmış.

Paris de İda Dağı'nda yaşamıştır. Kraliçe Hekabe, en küçük oğlu Paris'i doğurmasına birkaç gün kala bir düş görmüş: Karından bir alev çıkıp Troya surlarını sarıyor, bütün şehri yangına veriyormuş. Falcılar bu düşü kötüye yorumuş: 'Doğacak olan çocuk şehri yıkıma götürecektir' demişler. Bunun üzerine Troya Kralı Priamos doğan çocuğu İda Dağı'na bırakmak üzere bir uşağına vermiş. Uşak, Paris'i dağa bırakmış, vahşi hayvanlar nasılsa hakkından gelir, diye. Ama öyle olmamış. Bir dişi ağı gelip çocuğu emzirmiş. Bir süre böyle yaşamış Paris. Sonra Agelaos adında bir çoban bulmuş, evine götürmüş. Çocuklarıyla bir arada büyümüş. Paris'in öyküsü burada bitmiyor. İşe tanrılar, tanrıçalar karışıyor:

Tanrılar katında bir eğlence varmış. Davet edilmeyen nifak tanrıçası Eris olaya içermiş ve eğlencenin doruk noktasına eriştiği bir sırada altın bir elmanın üzerine 'Üç güzele' pazararak şölen sofrasına fırlatmış. Kıyasıya bir mücadele başlamış tanrıçalar arasında. Sonunda Aphrodite, Athena ve Hera ayakta kalmış. Üç tanrıça en büyük tanrı Zeus'a başvurarak elmayı en güzele vermesini istemiş. Zeus bu zor durumdan "Ben güzel den anlamam, bir kral oğlu olan ve İda Dağı'nda çobanlık yapan Paris bu seçimi en güzel şekilde yapar" diyerek olaydan sıyrılmış.

Bunun üzerine üç tanrıça İda Dağı'na gelmiş. Hera, Paris'e Asya Krallığı'nı vaat eder. Athena sonsuz akıl ve başarıyı. Aphrodite ise altın elma karşılığı dünyanın en güzel kadını olan Spartalı Helena'nın aşkını vereceğini söyler. Paris elmayı Aphrodite'ye verir. Böylece dünyanın ilk güzellik yarışması İda'da yapılmış olur. Ne var ki, Paris, bu seçimi ile Troya savaşına giden süreci de başlatmış olur.

İda Dağı'ndan Kazdağı'na nasıl geçilmiştir? Bu da yörede anlatılan bir efsaneye dayanır:

Edremit'in Güre Köyü'nde yaşayan Sarıkız çok güzel, güzel olduğu kadar da iyi yürekli, yardımsever bir kızdır. Bu özellikleri nedeniyle çekemeyenleri de çoktur. Yaşantısı çeşitli söylentilere yol açar. Çıkarılan söylentiler babayı çok üzer, ama elinden bir şey gelmez. Sarıkız'ın önüne beş-on kaz katarak dağa bırakır. Orada yaşamını sürdürebilirse iyi bir insan olduğunu kanıtlayacaktır. Sarıkız sessizce katlanır. Bir gün babası onu görmeye gelir. Dağa tırmanırken yorulur ve kızından su ister. Sarıkız'ın dağın tepesinden elini uzatarak körfezden tasını doldurup, kendisine uzatmasıyla adamcağız şaşkına döner. Kızının erdiğini anlar, önünde namaz kılar. Ancak sırrının anlaşılması ile Sarıkız oracıkta ölür. Baba çok üzülür, oralardan gitmek üzere uzaklaşır. O da bir tepede can verir. Kaz Dağı adının bu söylenceye geldiği öne sürülmektedir. Dağın en yüksek doruğu "Sarıkız Tepesi", babasının öldüğü yer de "Baba Dağı" olarak anılmaktadır.

Fransız işçileri haykırdı: EN GREVE!

13 Kasım'dan bu yana Fransa grev dalgasıyla sarsılıyor. Fransız Cumhurbaşkanı Sarkozy seçimlerden hemen sonra sosyal hak gaspı paketini tanıtmıştı ve altı ay içinde bu kapsamlı planı uygulayacağını açıklamıştı. Fransız işçi ve emekçileri ise "son söz bizimdir" diyerek cevabı vermekte gecikmediler. Ve Avrupa Birliği'nde tüm gözler Fransa'ya çevrildi.

olan ne varsa ona karşı" en çok taşınan döviz ve pankartlardı.

Grevlerde öne çıkan diğer bir önemli özellik, genç sendikacıların ve tabanın greve sarılması. Örneğin bazı makinistler sendikaya rağmen greve çıktılar. Sendikalarda taban, sendika başkanlarının Sarkozy paketini geri almadan Çarşamba

günü hükümetle görüşmesini reddetti, Paris'te mitingin başına yerleşmeye çalışan sosyal demokrat CFDT sendikası Başkanı François Chereque "Hain Chereque" sloganlarıyla karşılandı ve korumaları ile birlikte mitingi terk etmek zorunda kaldı. İşçiler hızlarını alamayıp arabanın ardından koşuyorlardı, sendika ağasını ele geçirmek için.

Grevin zayıf yanı ve Fransız burjuvazisinin de ana hedefi, sendikal örgütlülükteki zayıflık ve iç dişmeler. Özellikle sol sendikaların iç tartışma ve kavgalardan dolayı çok üye kaybettiği artık sır değil. Fransız burjuvazisi de İngiltere'nin "demir" Thatcher'ini örnek verip duruyor. Önce sendikal örgütlülük yerle bir edilmeli, sonra saldırılar kolayca hayata geçirilebilir. Yani Fransız burjuvazisi, Fransız işçisinin atar damarını kesmek istiyor.

Bunu bilen işçiler, sendikayı tabandan zorlamayı önlerine koymuş, bunu hayata geçirmeye çalışıyorlar CGT tabandan yoğun bir eleştiri bombardımanı ve basınca tabi tutuluyor. Burjuva basın, grevlerin yaygınlığının yanında gittikçe radikalleştirdiğini de yazmaktan geri durmıyor. Tren yollarında grevci işçilere destek vermek için yapılan sabotajlar, sadece bunun başlangıç sinyalini veriyor.

Fransa'da bu grevde de yine grevi güçlendiren önemli bir özellik; birleşik mücadelenin örülmesi, taleplerin çakışması, ortak eylem gücünün sergilenmesi. Önümüzdeki günlerde hakimler, avukatlar ve adliye çalışanları da adliye sisteminde yapılan değişiklikten 200 mahkemenin kapanmakla karşı karşıya olmasından dolayı sokağa çıkacak...

Hükümette olan UMP "sessizlerin eylemi" adı altında greve karşı olanları sokağa çıkarmayı hedefliyor. Dört milyon bildiri basılmış, partililere dağıtılıyor. Sarkozy, grevin altında ezileceğini öngörerek '68'de De Gaulle'un kellesini kurtaran "sessizlerin eylemi" gibi binlerce partiliyi sokağa çıkarmayı hedefliyor. Fransa'da emekçiyi emekçiyle karşı karşıya getirme politikası, geçmiş yıllarda da denenmiş ancak fiyaskoyla sonuçlanmıştı.

Sarkozy, "planımdan bir adım geri atmayacağım, görüşmeyeceğiz" açıklaması yaptı. Ancak şu ana kadar işverenlere 500 milyona mal olan ve her gün 50 milyon üzerine ekleyen greve ne kadar dayanabileceği soruluyor.

Bugün ise grevler sürüyor, bunun cevabını da işçi, emekçi ve öğrencilerin yakaladığı eylem birliğinin gücü verecektir.

Almanya'da tarihinin en uzun tren yolları grevi devam ediyor

GDL sendikasında örgütlü makinistlerin grevi, gücünü artırarak devam ediyor. GDL mahkeme yasağından dolayı yük trenleri ve uzun yol trenlerinde greve çıkamadığı için grev gittikçe uzuyordu. Makinistler de "biz yük trenlerini durdurduğumuz an, Alman Tren Yolları bizimle masaya oturur ancak" diyerek grevin zayıf noktasına parmak basıyorlardı. Son iki hafta GDL mahkeme kararını değiştirtti ve yük trenlerinde grevi başlattı. Patronlar önce önlem aldıklarını, TIR filoları kiraladıklarını, özel tren yollarının taşımacılığı yapacağını, makinistlerin bir andan önce "inatlarından" vazgeçmelerini önerdi. Ancak aralıklarla birkaç gün süren grevden sonra "bir adım dahi atmıyoruz" diyen Alman Tren Yolları, GDL'ye tekrar masaya oturma çağrısı yaptı. GDL de istediği yüzde 31'lik zam yerine yüzde 10'luk bir zam talep etti. Ama hiç vazgeçmeyeceği talebin, makinistlerin ayrı TİS yapma hakkı olduğunu açıkladı.

Makinistlerin bir sorunu da, uzun süre yük trenlerini durdurması oldu. Tren yolları çalışanlarının daha önemli sorunu, parçalı ve birbirine düşman kesilen sendikalar. En çok üyeye sahip Transnet ve GDBA sendikaları, kendi TİS'lerini cüzi bir zamlarla imzaladı. Ancak şart olarak "GDL grevle istediğini alırsa bize de bu şartlar uygulanacak" maddesini TİS'e yerleştirdi.

Sendika ağalarının işçiyi düşündüğü yok, onlar tüm makinistlerin GDL'ye kayacağından korkuyorlar. Sendikalar arası savaş öyle bir boyuta geldi ki, makinistlerin talebine Alman Tren Yolları değil, bu sendikalar "yüzde 10'luk zam çok fazla" diyebiliyorlar.

Önümüzdeki günlerde GDL tekrar masaya oturacak. En önemli kozu ise, kamuoyunda yüzde 60'ın üzerinde aldığı destek ve moral. Üyelerinin çoğunun Doğu Almanya'dan olması ve en önemli desteğini de buradan alması grevi güçlendiriyor.

Almanya PDD

Telefon görüşmeleri, İnternet bağlantıları depolanıyor!

11 Eylül olayları ve Madrid'deki patlamaların ardından Avrupa Birliği İçişleri Bakanları toplantıları toplantıda, tüm telefon görüşmelerinin ve internet bağlantılarının en az altı ay depolanması için karar almıştı. 2007 sonuna kadar da tüm AB üyesi ülkelerin bunu kendi yasama sürecinde onaylanması şartı konmuştu.

Almanya'da bu ay binlerce insanın yasaya karşı sokağa çıkmasına rağmen, yasallaştı. Böylece gizlilik taşıyan avukat, doktor ve gazetecilerin konuşmaları da depolanacak ve kullanılabilir. Burjuvazi, bu yasaları "teröre karşı önlem" diye açıklasa da gerçeğin toplumu gözetlemek, denetlemek ve kontrol altına almak olduğu ortada. Buna en çarpıcı örnek, Berlin Eyalet Parlamentosu'nun 22 Kasım'da onayladığı yeni Polis Yasası. Bu yasa ile polisler, tüm metro, otobüs ve tren garları kameralarını doğrudan izleyebilecek, miting ve eylem öncesi buralara ek kamaralar takabilecek ve eyleme gelenleri fişlemeye çalışacak.

AB üyesi devletlerin özgürlükleri gasp etme saldırısına karşı sokağa çıkılsa da saldırıyı püskürtecek bir kitle kararlılığı ve gücü henüz zayıf.

Almanya PDD

Sosyal hak gasplarından en yoğun etkilenen tren yolları ve kamu enerji sektöründe çalışan işçiler, emeklilik yaşlarının yükseltilmesine karşı 13 Kasım'da greve gittiler. Ulaşım felce uğradı, kara yollarında 350 km uzunluğunda kuyruklar oluştu, işçi ve emekçiler bisikletlerle yola koyuldu. Özellikle Paris metrosunda hayat durdu, hızlı trenler çalışmadı. Greve katılım oranı, istenilen düzeyde olmasa da bu kadarıyla bile grevin gücü görüldü.

20 Kasım Salı günü ise, Fransa'da hayat durdu. Fransa çapında 700 bin kişi mitinlere katıldı, sadece Paris'te 70 bin kişi sokaktaydı. Öğrenci sendikaları Salı günü 40 bin öğrencinin sokaklarda olduğunu açıkladı. Salı günü 5.2 milyon memur sokağa çıktı. Öğretmenlerin yüzde 60'ı grevdeydi. Hastaneler grevdeydi, posta dağıtılmadı, gazete dağıtımcıların grevi gazeteleri durdurdu, havaalanı çalışanları uçak seferlerini durdurdu, trenler çalışmadı, hızlı trenlerden ikisinde grev vardı, metrolar durdu, tren yolları çalışanları trenleri kaldırmadı, 85 üniversitenin 50'sinde kapılar kapandı, balıkçılar, Paris Operası çalışanları, göçmenler, herkes sokaktaydı. Tren yolu çalışanlarının grevine memurların bir günlük grevi ve özellikle üniversite öğrencilerinin giderek yükselen eylemleri eklenince, Fransa'da 12 yıl aradan sonra yine sokaklar inledi.

Grevde kimse evinde kalmadı, her yer miting alanına dönüştü. Hak gaspları programının kapsamında olanlar, ona karşı el ele verdi. Öğrenciler, yeni Yükseköğretim Yasası'yla üniversitelerin sermayeye daha fazla açıldığı için, öğretmenler aldıkları maaşla geçinemedikleri için, tren yolları işçileri emeklilik hakları için...

Fransa'da yaşanan grevler, sadece Sarkozy'nin saldırı paketinin geri püskürtülmesiyle sınırlı değil. Bu grevlerde öne çıkan varolan hakları savunmaktan çok, olmayanlar için sokağa dökülmek. Eylemlere katılan büyük bir çoğunluk, ücretlerin düşüklüğü ve hayat pahalılığını protesto etti. Sütün, sebzenin, ekmeğin fiyatı el yakar hale geldi Fransa'da. Hayat pahalılığı tüm ağırlığı ile gündeme oturmuş durumda. Tüm eylemler de işçi ve emekçilerin yaşam koşullarının gittikçe kötüleştiği, her şeye zam yapıldığı ve artık bunun bir son bulması gerektiği üzerineydi. Fransız kamuoyunun grevin bir haftadır getirdiği tüm zorlulara rağmen greve verdiği yoğun destek, ancak böyle açıklanabilir. Paris'te yapılan mitingde de "adil bir ücret için", "Sarkozy, sosyal

Annapolis'te ABD gösterisi; İsrail-Filistin sorununda çözümsüzlük

İsrail ile Filistin arasında 7 yıldır kesilmiş olan "barış" görüşmelerine yeniden başlamak üzere ABD'nin Annapolis kentinde, 27 Ekim tarihinde 'Ortadoğu Konferansı' adı verilen bir toplantı düzenlendi. ABD'nin hazırladığı toplantı, somut bir nokta belirlemeden dağıldı. Alınan tek karar, iki ülkenin "yol haritası" çerçevesinde, barış görüşmelerine yeniden başlaması oldu.

Karar alma gücü olmayan liderler

Zirveden bir sonuç alınamayacağı daha baştan belliydi aslında. Ancak yine de ABD böyle bir toplantıyı düzenlemekte ısrar etmişti. Yapılan ön görüşmelerde bir sonuç çıkmamıştı. Zaten bir tarafta Filistin'deki parçalı yönetimin lideri ilan edilen Mahmut Abbas, diğer tarafta ülkesinde adli soruşturma ve siyasi baskı altında bulunan ve paramparça bir

koalisyon hükümetinin lideri olan Olmert, bağlayıcı bir anlaşma imzalayacak siyasi güçten yoksundular. Zirvenin başladığı gün, İsrail ve Filistin'de yaşanan protesto eylemleri de, bu zirvede konuşulacak konuların,

Filistin'in talepleri;

Batı Şeria ve Gazze Şeridi'ni kapsayan ve başkenti Doğu Kudüs olan bir Filistin Devleti'nin kurulması, bu devletin uluslararası toplum tarafından tanınması.

Nihai Barış Anlaşması'nın, Filistin Devleti'nin kesin sınırlarını da kapsaması.

Kudüs'ün nihai statüsünün belirlenmesi.

İsrail'in kurulduğu 1948 yılından bu yana evlerinden edilen milyonlarca Filistinli mülteci'nin eve dönüş hakkının verilmesi.

İsrail ise, bölgede kendi sınırlarını daraltacak olan bu talepleri kabul etmiyor. Uluslararası yasayla belirlenmiş olmasına rağmen, halen 450 bin Yahudi yerleşimcinin yasadışı olarak bulunduğu Filistin topraklarından vazgeçmiyor; böylece Filistin devletinin sınırlarını tanımamış oluyor. Mültecilerin eve dönüşüne karşı çıkıyor. Kudüs'ün statüsü ise, en zor başlıklardan birini oluşturuyor.

en başta ülke halkları tarafından onaylanmadığını gösteriyordu.

Hamas'ın kontrolündeki Gazze'de yüzbinden fazla kişinin katıldığı gösteride, zirveye katılan Filistin Devlet Başkanı Mahmut Abbas hainlikle suçlandı ve İsrail ile herhangi bir anlaşmaya varma hakkının olmadığı söylendi. Abbas'ın denetimindeki Batı Şeria'da da zirve protesto edildi. Bu protestoya polis saldırdı. Lübnan'da ise, 70 bin Filistinli mültecinin bulunduğu Ayn el Hilve kampında zirve karşıtı eylemler düzenlendi. Kudüs'te de, İsrailliler zirveyi protesto ettiler. Ağlama Duvarı'nın önünde toplanan 15 bin kişi, Olmert'in zirveye katılmasına karşı olduklarını belirttiler. İsrail'deki, işgal edilmiş topraklardan çıkmak istemeyen, Arap düşmanı kesimler, Olmert'in bu yöndeki girişimlerine tepkilerini ortaya koydular.

İran'ın gölgesi

Toplantıya; Suudi Arabistan, Mısır ve Ürdün gibi neredeyse tamamı İsrail ile diplomatik ilişkide bulunmayan Arap devletleri de içinde olmak üzere Arap Birliği, 40'tan fazla ülke ve IMF, DB gibi birçok emperyalist kurum çağırılmıştı. Ancak Filistin üzerinde kilit bir rol oynamakta olan İran zirveye çağırılmamıştı.

Oysa İran, bugün Ortadoğu'ya ilişkin olarak gündeme gelen her konuda önemli bir söz sahibi. ABD'nin 2003'te başlattığı Irak işgali, Ortadoğu'nun dengelerini İran lehine değiştirdi. İran'ı hedefe çakan ABD, İran'ın güç kazanmasına, bölgede etkili güç haline gelmesine neden oldu. En başta Irak'ta başlayan direniş ve Şii örgütlerin İran'la yakınlaşması, İran'ın etki alanını artıran bir rol oynadı. Şii direnişçiler üzerinden İran, Irak'la ilgili olarak söz sahibi haline geldi.

Arkasından 2006 yılı Temmuz ayında İsrail'in Lübnan'ı işgal etmesi, İran'ın daha da güçlenmesiyle sonuçlandı. Lübnan hükümeti İsrail'e karşı hiçbir direniş göstermez, Lübnan ordusu ortadan kaybolurken, Lübnan Hizbullah'ı İsrail'e karşı büyük bir direniş gerçekleştirdi ve İsrail'i yenilgiye uğrattı. Arkasından, İsrail geri çekilmek zorunda kaldıktan sonra, savaş bölgelerinin yeniden inşası yine Hizbullah'ın önderliğinde yapıldı. İsrail'e karşı savaş yürüten ve kazanan Hizbullah'ın arkasındaki güç İran'dı.

İran, Ortadoğu'nun en önemli sorunu olan Filistin konusunda da her geçen gün etkisini biraz daha artırdı. Kasım 2004'te Arafat'ın ölümünün arkasından Filistin'in parçalanması süreci başladı. Bu parçalanmada, İran Hamas'ın arkasında yer aldı. Sonuçta İran, bugün Ortadoğu'da İsrail'e karşı savaş yürüten Hizbullah, Gazze'nin kontrolünü elinde tutan Hamas ve İslami Cihad gibi örgütlerin, Irak'ta ABD'ye karşı direnişi sürdürmekte olan Şii direnişçilerin üzerinde etkil.

Ortadoğu'da yükselen bu İran etkisi, ABD'nin korkulu rüyası. ABD, İran'ı güçten düşürmeye çalıştıkça, attığı her adım İran'ı biraz daha güçlendiriyor. Bir sonuç alınamayacağı bilinmekle birlikte böyle bir toplantının düzenlenmesinin arkasında da, ABD'nin İran'a karşı tutumu bulunuyor. ABD, Ortadoğu'da İran etkisinden rahatsız olan Sünni ülkeleri biraraya toplayıp (hatta Suriye'yi de İran'dan koparmak ve yanına çekmek için toplantıya çağırıyor) Filistin üzerinden İran'a karşı bir blok oluşturmayı hedefliyor. Toplantıyla Gazze'yi kontrol altında tutan Hamas'ı (ve arkasındaki İran'ı) yok saydığını, bütün Filistin'in meşru devlet başkanı olarak Mahmut Abbas'ı tanıdığını bir kere daha ilan etmiş oluyor.

Filistin'de hegemonya savaşı

Filistin halkı artık sadece İsrail'in saldırılarından değil, El Fetih ile Hamas arasındaki çatışmanın da acı sonuçlarını yaşıyor. 2007 boyunca, özellikle Gazze'de iki örgüt arasında yaşanan çatışmalarda çok sayıda insan öldü. Süreç, Arafat'ın ölümünün ardından başlayan ayrışmanın geldiği noktayı gösteriyor. Önce Hamas'ın seçimlerden birinci parti çıkması ABD'nin büyük tepkisini aldı. Hamas hükümeti döneminde ABD Filistin'i cezalandırmak için pekçok adım attı. En başta, Filistin'e verilmesi gereken parayı engelledi ve Filistinli memurların maaş alamamasına, halkın daha da yoksullaşmasına neden oldu. Bunun yanında uluslararası platformlarda Filistin'in Hamas tarafından temsil edilmesini engellemeye çalıştı. Böylece Hamas'ın güç kaybetmesi için uğraştı.

Ancak ABD'nin bu çabaları, iki örgüt arasındaki ayrışmayı, kitleye de yaymaktan başka bir işe yaramadı. Hamas daha da güçlendi, Gazze'deki etkisini artırdı. Eylül 2007'de, Gazze ile Batı Şeria kesin olarak ikiye ayrıldı, Hamas Gazze'de El Fetih Batı Şeria'da kendi yönetimlerini kurdular.

ABD, Gazze'de kurulan yönetimi tanımıyor ve Filistin'in resmi temsilcisi olarak Batı Şeria'daki El Fetih yönetimini öne çıkarıyor. Ancak Filistin halkı, kendi seçimini kendisi yapıyor. ABD'ye ve İsrail'e karşı savaşı daha kararlı bir zeminde sürdüren Hamas'ın güç ve etkinliği her geçen gün artıyor. Diğer taraftan, Ortadoğu'da İran'ın gücünün artması da Hamas'ı güçlendiren bir etki yaratıyor. Ortadoğu'daki Şii hareketleri kendi himayesine alarak güçlendiren İran, Filistin halkının İsrail'le olan savaşını da kendi sorunu olarak sahipleniyor ve daha militan bir duruş içinde olan Hamas'ı destekliyor. Ortadoğu'daki Sünni Arap devletleri, güçlenen Şii İran'a karşı ABD'ye yakınlaştıkça, Filistin sorunundan da giderek uzaklaşıyorlar.

Bu tablo içinde, yapılan barış görüşmelerinin ve toplanan konferansların bir hükmünün olmadığı ve bir işe yaramayacağı da daha net ortaya çıkıyor.

Rusya'dan uzaklaşmaya başlayan eski BDT ülkelerinde kendi hegemonyasını kurmak isteyen ABD'nin gerçekleştirdiği "kadife darbe"lerin pulları peşpeşe dökülmeye devam ediyor. Geçtiğimiz ay Gürcistan, büyük kitle eylemlerine sahne oldu. "Demokrasi" söylemleri ve kitle gösterileriyle başa gelmiş bulunan Devlet Başkanı Saakaşvili, eylemci kitleye saldırıya geçti.

Seçim talebiyle gösteriler

4 yıl önce "Gül Devrimi" adını verdiği kitle gösterileriyle başkanlık koltuğuna oturan Mihail Saakaşvili'nin koltuğu, bu defa muhaliflerin gerçekleştirdiği kitle gösterileriyle sarsıldı.

Muhalefet partileri milletvekili, seçimlerinin tarihinin 2008 sonbaharından 2008 Nisanına alınmasını istiyor. Ayrıca seçim yasasında düzenlemelere gidilmesi, siyasi tutukluların serbest bırakılması gibi maddeler de muhalefetin talepleri arasında. 4 yıl önce Saakaşvili'nin kullandığı yöntem, bu defa muhalefetin silahı haline geldi. 2 Kasım günü 40 bin kişiyi sokaklara dökerek parlamentonun önüne toplayan muhalefet, erken seçim kararı açıklanıncaya kadar eylemlerine devam edeceklerini açıkladı.

Gösterilerin altıncı gününde, hükümet şiddet kullanmaya başladı. "Demokrasi" söylemleri ile başa gelen Saakaşvili, kitlenin üzerine saldırı emrini vermede tereddüt etmedi. Devletin güvenlik güçlerinin vahşi saldırısı sonucunda onlarca insan yaralandı. Olayların büyümesini zor kullanarak engellemek isteyen hükümet 15 gün süreyle sıkıyönetim ilan ettiğini açıkladı. Ancak tepkilerin artması ve ABD'nin de araya girmesi üzerine, sıkıyönetimin daha erken kaldırılacağını ve seçimlerin Nisan ayından daha önceye, 5 Ocak tarihine çekileceğini açıkladı.

Rusya ile gerginlik artıyor

Gürcistan Devlet Başkanı Saakaşvili, yaşanan kitle hareketinin arkasında Rusya'nın bulunduğunu iddia etti. Bu nedenle 3 Rus diplomatı Gürcistan'dan sınır dışı edildi, Moskova elçisi de Tiflis'e geri çağırıldı. İddiaları reddeden Moskova ise, 3 Gürcü diplomatı sınır dışı ederek misillemede bulundu.

Rusya ile Gürcistan arasındaki gerginlik, son olaylarla birlikte en üst düzeye çıktı, ancak son birkaç ayda yaşanan gelişmeler, sürekli bir tırmanışa yol açmıştı.

Parlamento önündeki kitle gösterilerinden bir gün önce, 1 Kasım günü, Abhazya'nın Gürcistan'la sınır bölgesinde gerginlik yaşandı. Abhazya ile Güney Osetya, Gürcistan yönetimi ile sürekli sorun yaşayan, Gürcistan'dan bağımsızlığını ilan eden, ama bu bağımsızlıkları tanınmayan iki bölge. İkisi de Gürcistan'dan ayrılarak Rusya ile birleşmek istiyorlar, Rusya ile yakın bir ilişki yürütüyorlar. Ve bu iki bölgede Rus barış gücü askerleri görev yapıyorlar. 1 Kasım günü Abhazya sınırında yaşanan gerginlik, Rus barış gücü askerleri ile Gürcü polisler arasında arbedeye dönüşünce, iki ülke askerleri alarma geçtiler. Bu olay nedeniyle Gürcistan, Rus Büyükelçisi-

"Kadife darbe"lerin sonu Gürcistan'da da "devrim" bitti

Kitle eylemleriyle bir 'darbe' düzenleyerek başa gelen Saakaşvili, şimdi yine kitle eylemleriyle koltuğunu kaybetmekle karşı karşıya.

ne protesto notası verdi.

Daha önce Ağustos ayında da Rusya ile Gürcistan arasında gerginlikler ve tartışmalar olmuştu. Ağustos ayının ilk haftasında Rusya'nın kendi hava sahasını ihlal ettiğini duyuran Gürcistan, BM Güvenlik Konseyi'ne başvurarak acil toplantı istemişti. Güvenlik Konseyi ise, acil toplantıya ihtiyaç olmadığını söy-

leyerek Gürcistan'ın talebini reddetmişti. Aradan 15 gün geçmeden, Gürcistan yeniden hava sahasının Rusya tarafından ihlal edildiğini, hatta Rusya'nın kendi topraklarına füze fırlattığını açıklamıştı. Rusya ise bu iddiaların hepsini reddetmişti.

Yaşanan tüm bu olayların arkasından, Kasım ayının ortasında Rusya, Gürcistan sınırları içinde bulundurduğu barış gücü askerleri dışındaki askerlerini geri çekti. Sovyetler Birliği'nin dağılmasının arkasından Rus askerleri Gürcistan'ın Batum ve Tiflis illerinde kalmaya devam etti. Ayrıca, yine bölünme döneminde Gürcistan ile Abhazya ve Güney Osetya arasında çıkan sorunlar üzerinden yapılan anlaşmalarla bu bölgelerde barış gücü askeri bulundurma hakkını elde etti. Rusya, askeri üslerde bulunan askerlerini çekmekle birlikte, cumhuriyetlerde bulunan toplam 3 bin askerini tutmaya devam ediyor.

"Kadife darbe"ler hızlı eskidi

2003 yılının sonunda gerçekleştirilen başkanlık seçimlerinin sonuçları, eski devlet başkanı Şevardnadze'nin seçimleri kazandığını, Saakaşvili'nin ise kaybettiğini gösteriyordu. Saakaşvili bu sonuçları kabullenmemiş, hükümetin seçimlere hile karıştırdığını ve gerçekte kazananın kendisi olduğunu iddia ederek, kendi taraftarlarını sokaklara döküştü. Bu hareketin ismini de "Gül devrimi" olarak koymuştu. Şevardnadze, bu kitle hareketi karşısında, koltuğunu Saakaşvili'ye bırakarak çekilmek zorunda kalmıştı.

Benzer bir gelişme 2004 yılında gerçekleştirilen Ukrayna seçimlerinde yaşandı. Hükümetin açıkladı-

ğı seçim sonuçlarına göre, eski devlet başkanı Victor Yanukoviç seçimleri yeniden kazanmıştı. Muhalefet partisinin lideri ve darbesinin rengini "turuncu" olarak belirleyen Victor Yuşçenko ise, seçimlerde hile yapıldığını, gerçekte kendisinin kazandığını söyleyerek kitleleri sokaklara döküştü. Parlamentonun önünde toplanan binlerce Yuşçenko taraftarı, Yuşçenko'nun seçimleri kazandığı açıklanıncaya kadar meydanı terketmeyeceklerini söylüyorlardı. Yanukoviç de tıpkı Şevardnadze gibi, bu harekete ve kitle gücüne teslim olarak geri adım attı.

Her iki seçimlerin ortak özelliği, muhalefetin yolsuzluklara ve artan yoksullaşmaya karşı kitlelerde yoğunlaşan tepkileri seçim propagandasının merkezine oturtması ve "demokrasi" söylemlerini öne çıkartmasıydı. Ancak bugün Gürcistan'da Saakaşvili yolsuzluk yapmakla suçlanıyor. Seçilmesinden bu yana ülkedeki yoksulluğun arttığı, zengin ile yoksul arasındaki uçurumun büyüdüğü, seçim vaatlerini yerine getirmede söyleniyor. Ukrayna'da ise süreç daha hızlı gelişti. Seçimlerin üzerinden 8 ay geçtikten sonra, Yuşçenko yeni hükümetin başbakanı Yulya Timoşenko'yu yolsuzluklara karıştığı gerekçesiyle görevden almak zorunda kaldı. Oysa Timoşenko da "turuncu" darbenin liderlerinden biri ve Yuşçenko'nun sağ koluydu. Arkasından Yuşçenko ile ilgili de yolsuzluk iddiaları gündeme geldi ve bu dönemde yapılan seçimlerde Yanukoviç başbakan olarak hükümetin başına geçti. 2004'teki turuncu darbeden bu yana geçen üç yıl, üç seçime sahne oldu. Ama Yuşçenko'nun 3 yıl önceki "parıltısı" hızlı silindi.

Bu iki ülkenin bir ortak özelliği daha var. Sovyetler Birliği'nin dağılmasının arkasından kurulan GUUAM adlı birliğin (katılan ülkelerin isimlerinin başharflerinden oluşuyor: Gürcistan, Ukrayna, Özbekistan, Azerbaycan ve Moldova) üyesiydiler. Bu birlik ABD'nin teşvikiyle, Rusya'dan uzaklaşmak isteyen ülkeleri bir araya getirme amacıyla kurulmuştu. Ve ABD patentli, spekülör Soros destekli, adeta birbirinin kopyası kadife darbeler, bu ülkelerde, üstelik isim sırasıyla gerçekleştirilmeye başlanmıştı. Özbekistan'daki darbe denemesinin başarısızlıkla sonuçlanması, bu zinciri kıran bir etki yarattı.

Sovyetlerin dağılmasının arkasından ABD, bu bölgede büyük bir etki kazanmış, sadece Rusya'nın 'arka bahçesi' olan cumhuriyetlerde değil, Rusya'nın içinde bile hegemonya bölgeleri oluşturmuştu. "Kadife darbeler", ABD'nin bölge üzerindeki hegemonyasını güçlendirmek amacıyla gerçekleştirilen, doğrudan ABD tarafından planlanan ve finanse edilen darbelerdi. Kitlelerin özlemlerini sloganlaştırarak ve kitle gücüne dayanarak yapılıyor olması karşısında, ilk anda Rusya geri adım atmak zorunda kalmıştı.

Ancak bugün, Rusya, o ülkelerle ilişkilerini yeniden güçlendiriyor ve kendi adamlarının yönetimlere gelmesi için uğraşıyor. Bunda belli bir ilerleme kaydettiğini de görmek mümkün. Rusya toparlanıp ABD'nin karşısına daha güçlü çıktıkça, geçmişte kendisinden uzaklaşan kimi ülkeleri yeniden hegemonyası altına alması da kolaylaşıyor zaten. Bu nedenle, kısa bir zaman önce şiddetli ve çok etkili bir rüzgar gibi esen "kadife darbeler" in "modası" geçiyor, bu darbelerle başa gelenlerin koltukları sallanıyor.

19 Aralık 2000- CEZAEVİ KATLİAMI VE BÜYÜK DİRENİŞ

Türkiye Devrimci Hareketi'nin, devrimci ve komünist tutsaklar şahsında cezaevlerinde yarattığı direniş örnekleri dünya devrim tarihine mal oldu. Ölümüne bir mücadelenin izdüşümü belirleyici önemde sonuçlar yarattı, yaratıyor. Devlet, devrimci ve komünistleri her dönem hedef tahtasına çaktı. Özellikle 12 Eylül sonrası cezaevleri politikası tam bir öğütme makinesi şeklinde kullanıldı. Devrimci düşünce ve fikirlerden, eylemlerden vazgeçirmek için, her türlü baskı-işkence ve zor aygıtını devreye soktu. Çünkü, devrimci ve komünist öncülerin teslim alınması, işçilerin ve emekçilerin teslim alınması anlamına geliyordu.

Ortalığın zifiri karanlığa kestiği yıllarda devrimciler, aydınlığa çıkacak yolu büyük oranda cezaevi duvarları arkasından açtılar. Faşizmin teslim alma ve kişiliksizleştirme politikalarına karşı, bedenlerini silaha dönüştürdüler. 82, 84 Ölüm Oruçları, uzun kısa açlık grevleri, fiili direnişlerle 12 Eylül karanlığını yaran gün ışıkları oldular. Fatihler, Apolar, Haydarlar, Kemal'ler, Mazlumlar, "ölen ama yenilmeyenlerimiz" diler...

İşte bu cüret ve kararlılık üstünden küçüldü ve eridi cezaevi duvarları.

Ancak devlet hiçbir zaman tutsakları teslim alma çabasından vazgeçmedi. Cezaevleri onlar için kesilmesi gereken çiban başıydı. Hazırlanan kanunlar, çıkarılan kararnameler, yapılan saldırılar, hep bunun içindi. Kitle hareketinin 80 sonrası en yüksek olduğu 96'da Eskişehir tabutluğunu açarak bir kez daha denedi tutsakların iradesini. Ama gerçekleşen direnişler sonucu, bu saldırısını bir müddet daha geri çekmek zorunda kaldı.

2000 yılına gelindiğinde, işçiler ve emekçiler üzerindeki baskısını arttıran devlet, IMF politikalarının uygulanması için yolu düzleme ihtiyacı duyuyordu. Kitlesele halde patlamaların olacağını 90'lı yılların sonunda yaptıkları toplantılarda tespit etmişler ve önlemlerini arttırmışlardı. 2000 yılı bu siyasi ve ekonomik saldırıların dönüm noktasını oluşturuyordu. Sosyal Demokrat maskeli Ecevit'in başkanlığında kurulan, DSP-MHP-ANAP koalisyon hükümeti, elini çabuk tutmalıydı. Kitlelerin tepkisini bertaraf etmek için işe önce önderliklerden başlamak gerektiğini biliyorlardı. Hücre Tipi cezaevi saldırısını tekrardan gündeme oturtular. "Otel gibi", "herkes rahat edecek", "terör yuvalarını dağıtacağız" söylemleri aldı başını yürüdü. Eylül 1999'da F tiplerine geçiş sürecinin bir provasını yaparak 10 devrimciyi işkenceler altında katletmişlerdi. Sonrasında Burdur Cezaevi operasyonu ve yaşanan direnişler oldu.

Yalan ve demagojiyle kitleler üzerinde etkili olmak için her yolu denediler. Tutsak yakınlarına F tiplerini gösterdiler. Stratejik bir saldırıydı bu ve devrimciler de buna karşı hazırlık yapmalıydılar. Yeterli tartışmalar yapılmadan DHKP-C, TKİP ve TKP(ML)'li tutsaklar 20 Ekim 2000'de açlık grevine başladı. Aralık ayına gelindiğinde devlet "pazarlık masası"na oturdu ve F tiplerinin tartışılabilceğini söylemeye başladı. Kitleleri beklentiye sokarak süreci lehine çevirebileceğini düşünmüşlerdi. Bir yandan görüşmelerde "mimari" üzerine tartışmalar yaşanırken, bir yandan da operasyon hazırlıklarına hız vermişlerdi. F Tipleri inşaat halindeydi ve birçoğu bitmemişti. Devlet uygun anı kolladı ve 19 Aralık'a gelindiğinde 20 cezaevinde aynı anda 10 binlerce askerle, tanklarla, gaz bombalarıyla, silahlarla operasyona başladılar.

Gece yarısı gelmişlerdi çünkü herkesi gafil avlamak istiyorlardı. Çabucak bitebileceğini düşünmüşlerdi işin. Operasyonun adına "Hayata Dönüş" demişlerdi ve hayata döndürmek için silahlarıyla, gaz bombalarıyla gelmişlerdi devrimci tutsakların üzerine. Ama devrimci direniş geleneği, bir kez daha barikatlarla karşıladı gelen saldırıyı. Saldırıda her türlü inşaat malzemesi, belediye aracı kullanıldı, duvarlar delindi, gaz bombaları kullanıldı. Devlet işgale giden bir ordu edasıyla, zafer naraları atarak ama bir kez daha yenilerek çıkacaktı bu katliamdan. Devrimciler ve komünistler günlerce süren direniş sonucunda, 28 şehit verdiler. Yüzlerce tutsak sakat kaldı.

Acizdiler çünkü, her şey tüm dünyanın gözü önünde gerçekleşmişti. Operasyon görüntülerini yayınlamadılar. Çünkü işkence ve katliam görüntüleri ortaya çıkacaktı. Ama hiçbir şey gizli kalmıyor, bizzat operasyonları yürütenler tarafından yıllar sonra yazılan kitaplardan, verilen beyanatlardan operasyonun nasıl planlandığı ortaya dökülüyor.

Katliam sonrasında da ölüm orucunu bitiremediler. Devrimci tutsaklar her gittikleri yerde yeni direniş odakları yarattılar. Fiili ve meşru her türlü direniş şeklini denediler. Geline son aşamada 122 devrimci tutsak direnişler ve ölüm oruçları sonrasında yaşamını yitirdi.

Dönemin değerlendirilmesinde yaşanan tüm eksikliklere ve hatalara rağmen, dünyaya bir kez daha gösterilmiştir ki, devrimci tutsaklar teslim alınamazlar.

19 Aralık katliam ve direnişini yaşayan ve Fatih'in öğrencileri olarak iyi bir sınav veren ihtilalci komünistlerin direnişlerini anlatan kitap

19-22 Aralık 2000'de yaşanan katliam ve direnişte şehit düşenler:

Bayrampaşa Cezaevi'nden

Cengiz Çalıkoparan, Ali Ateş, Mustafa Yılmaz, Murat Ördem, Nilüfer Alcan, Fırat Tavuk, Aşur Korkmaz, Şefinur Tezgel, Yazgüül Güder Öztürk, Gülser Tuzcu, Seyhan Doğan, Özlem Ercan; **Ümraniye Cezaevi'nden** Ahmet İbili, Umut Gedik, Alp Ata Akçayüz, Rıza Poyraz, Haydar Akbaba; **Çanakkale Cezaevi'nden** Fidan Kalşen, Sultan Sarı, Fahri Sarı, İlker Babacan; **Bursa Cezaevi'nden** Murat Özdemir, Çankırı

Cezaevi'nden İrfan Ortakçı, Hasan Güngörmez, Ali İhsan Özkan; **Uşak Cezaevi'nden** Berrin Bıçkılar, Yase-min Cancı; Ceyhan Cezaevi'nden Halit Önder

2006'nın sonuna kadar süren Ölüm Orucu'nda şehit düşenler

Cengiz Soydaş 21 Mart 2001
Adil Kaplan 7 Nisan 2001
Bülent Çoban 7 Nisan 2001
Fatma Ersoy 10 Nisan 2001
Nergis Gülmez 11 Nisan 2001
Tuncay Günel 11 Nisan 2001
Celal Alpay 12 Nisan 2001
Abdullah Bozdağ 12 Nisan 2001
Erol Evcil 13 Nisan 2001
Murat Çoban 13 Nisan 2001
Gürsel Akmaç 16 Nisan 2001
Endercan Yıldız 18 Nisan 2001
Sibel Sürücü 22 Nisan 2001
Hatice Yürekli 22 Nisan 2001
Sedat Karakurt 24 Nisan 2001
Fatma Hülya Tümgan 28 Nisan 2001
Hüseyin Kayacı 6 Mayıs 2001
Cafer Tayyar Bektaş 6 Mayıs 2001
Veli Güneş 16 Haziran 2001
Aysun Bozdoğan 26 Haziran 2001
Gökhan Özocak 4 Temmuz 2001
Ali Koç 8 Temmuz 2001
Muharrem Horuz 2 Ağustos 2001
Ali Ekber Barış 18 Ekim 2001
Tülay Korkmaz 19 Kasım 2001
Ali Çamyar 2 Ocak 2002
Zeynel Karataş 5 Ocak 2002
Lale Çolak 8 Ocak 2002
Yusuf Kutlu 8 Mart 2002
Yeter Güzel 10 Mart 2002
Doğan Tokmak 15 Mart 2002
Meryem Altun 31 Mart 2002
Okan Külekçi 22 Mayıs 2002
Semra Başyigit 29 Temmuz 2002
Fatma Bilgin 10 Ağustos 2002
Melek Birsan Hoşver 22 Ağustos 2002
Gülnehal Yılmaz 24 Ağustos 2002
Fatma Tokay Köse 31 Ağustos 2002
Hamide Öztürk 10 Eylül 2002
Serdar Karabulut 8 Kasım 2002

İmdat Bulut 19 Kasım 2002

Zeliha Ertürk, 30 Kasım 2002

Feridun Yücel Batu, 1 Aralık 2002

Berkan Abatay 20 Aralık 2002

Özlem Türk 11 Ocak 2003

Yusuf Aracı 26 Mart 2003

Ümit Günger, 31 Mart 2004

Selma Kubat 1 Mayıs 2004

Selami Kurnaz 12 Ağustos 2004

Ölüm orucunu destekleyen tutuklu yakınlarından şehit düşenler

Gülsüman Ada Dönmez 9 Nisan 2001
Canan Kulaksız 15 Nisan 2001
Şenay Hanoğlu 22 Nisan 2001
Erdoğan Güler 24 Nisan 2001
Zehra Kulaksız 29 Haziran 2001
Hülya Şimşek 31 Ağustos 2001
Özlem Durakcan 28 Eylül 2001

Tahliye olduktan sonra ölüm orucunu sürdürürken şehit düşenler

Uğur Türkmen 27 Mayıs 2001
Sevgi Erdoğan 14 Temmuz 2001
Osman Osmanağaoğlu 14 Ağ. 2001
Gülay Kavak 7 Eylül 2001
Ümüş Şahingöz 14 Eylül 2001
Abdülbari Yusufoglu 20 Eylül 2001
Ali Rıza Demir 27 Eylül 2001
Ayşe Baştımur 28 Eylül 2001
Zeynep Arıkan Gülbağ 27 Eylül 2001
Tuncay Yıldırım 21 Mart 2002
Feride Harman 15 Aralık 2002

Kendini yakarak şehit düşenler

Kazım Gülbağ 25 Nisan 2001 Almanya
İbrahim Erler 18 Eylül 2001
Eyüp Savur 7 Kasım 2001
Nail Çavuş 7 Kasım 2001
Muharrem Çetinkaya 12 Kasım 2001
Muharrem Karademir 28 Şubat 2004
Günay Öğrener 2 Mart 2004
Ümit Günger 31 Mart 2004
Hüseyin Çukurluöz 23 Haziran 2004
Bekir Baturu 23 Haziran 2004

5 Kasım 2001 Küçükarmutlu'ya polis saldırısında şehit düşenler

Arzu Güler (Destek ölüm oruççusu)
Sultan Yıldız (Refakatçi)
Bülent Durga (Refakatçi)
Barış Kaş (Refakatçi)

☆ 1 Aralık 1989

12 Eylül döneminden sonra ilk öğrenci işgali olan İstanbul Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu yapıldı.

☆ 1 Aralık 1934

Sovyetler Birliği'ne yönelik olarak emperyalistlerle işbirliği yapan Troçkist karşıdevrimci örgütlenmeler, SBKP MK üyesi Kirov'u suikastla öldürdü.

☆ 5 Aralık 1936

Sovyetler Birliği'nde sosyalist anayasa kabul edildi. Anayasa taslağı hazırlanmadan önce işçi ve emekçi kitlelerle yoğun bir iletişim ve bilgi alışverişi yaşandı. Gelen her değişiklik önergesi oluşturulan komitelerde değerlendirildi, değişiklikler yapıldı. Emekçilerin oluşmasına doğrudan katıldığı taslak, yapılan referandumla kabul edildi ve o güne kadar görülen en eşit, özgürlükçü ve adaletli anayasa ortaya çıktı. Anayasa'da çalışma koşulları, düşünce özgürlüğü, kadın hakları, çocuk hakları, vb. maddelerle işçilerin ve emekçilerin yaşamını daha mutlu bir hale getiren maddeler yer aldı.

☆ 7 Aralık 1993-Abidin Dino Öldü

23 Mart 1913 günü İstanbul'da doğan Abidin Dino şair abisi Arif Dino'nun desteğiyle karikatür ve resme yöneldi. Nazım Hikmet'in kitaplarına kapak çizimleri yaptı. Sovyet sanatçı Sergey Yutkeviç'le birlikte desinatörlük ve resim alanında kendini geliştirmek için Sovyetler Birliği'ne gitti ve 3 yıl kaldı. Sinema çalışmalarına katıldı. İkinci dünya savaşında Türkiye'ye döndü. 1941'de arkadaşlarıyla Yeniler grubunu oluşturdu. Resimde Picasso'nun etkisinde kaldı. 1941 yılında açtığı sergiden dolayı sürgün cezası aldı. Sürgün cezasının kalkmasının ardından 1952'de kesin olarak Paris'e yerleşti. Nazım Hikmet "Mutluluğun resmini yapabilir misin Abidin?" diye sorunca resim yapmadı ama ona şiirle karşılık verdi. 7 Aralık 1993'te Paris'te yaşamını yitirdi.

☆ 9 Aralık 1987-Filis-

tin İntifadası Başladı

9 gencin İsraililer tarafından katledilmesiyle başlayan intifada, Filistin direnişi için yeni bir aşamayı ifade ediyordu. İntifadada çocuklar ve gençler öne çıktı. "Taş generalleri" İsrail tanklarına karşı, direnişin simgesi oldular. Ancak FKÖ'nün girdiği açmazlar nedeniyle, 1993'lere gelindiğinde intifada "barış" söylemlerinin gölgesinde erimeye yüz tuttu. Ama Filistin halkının mücadelesi, değişik araç ve yöntemlerle devam etti, ediyor. Önderliklerinin yaşadığı tıkanmaya rağmen, her dönem, ellerinde taşlar, silahlarla, tankların silahların karşına atılmaktan geri durmuyorlar.

☆ 9 Aralık 1885-İspanyol kadın komünist Dolares İbarruri doğdu.

İspanya iç savaşı sırasında işçileri ve emekçileri direnişe çağırarak radyodaki sesiyle tanınan İbarruri "Diz Çöke-rek Yaşamaktansa Ayakta Ölmek Yeğdir. No Pasaran!" diyordu. Onun sesinden İspanya İç Savaşı ve faşizme karşı verilen savaş sloganlaşmıştır.

☆ 16 Aralık 1933-Dimitrov Leipzig duruşmasında faşistler tarafından suçlandığı konularda savunmasını yaptı ve faşizmi yargıladı.

Aralık Ayında Şehit Düşen İhtilalci Komünistler

9 Aralık 1979-Hamit Tekin

15-16 Haziran direnişi dahil, işçi direnişlerinin önderleri arasında yer alan Hamido, Halkın Kurtuluşu revizyonistleri tarafından katledildi.

11 Aralık 1980-Metin Aydın

Bir eylem hazırlığı sırasında polisle girdiği çatışmada, Adana Kiremithane mahallesinde şehit düştü. 12 Eylül'ü "çivi çiviye söker" diyerek karşılayan ve İstanbul Bağcılar'da direniş destanı yazarak ölümsüzleşen Osman Yaşar Yoldaşcan'ın şehit düşmesinin arkasından "Adana'nın Osman'ı ben olacağım" demişti. Ve birkaç ay sonra, onun gibi çatışarak şehit düştü.

21 Aralık 1983-İsmail Cüneyt

MK üyesi İsmail Cüneyt, 12 Eylül cuntasına karşı verdiği mücadele ile boy hedefi haline gelen komünistlerden biriydi. Özellikle 24 Mart 1983'te yaşanan Sefaköy çatışmasının arkasından, devletin ona yönelimi daha da arttı. Yakalandığı gün Gayrettepe işken-cehanesinde kurşuna dizilerek katledildi. "Stalin Memet" olarak bilinen İsmail Cüneyt, hatalara karşı uzlaşmaz kişiliği ile ve kendini ihtiyaçlar doğrultusunda konumlandırmasıyla örnek bir komünistti.

24 Aralık 1978 MARAŞ KATLİAMI

19 Aralık'ta Maraş'ta bir sinemaya bomba atılmıştır. Bu bombayı sonradan ismini değiştirip MHP'den milletvekili olan Ökkeş Kenger, provokasyon yaratmak amacıyla atmıştır. Ama bu yıllar sonra ortaya çıkacaktır.

Bombanın patlamasının ardından sivil faşistler, bombayı komünistlerin attığını ileri sürerek CHP İl Merkezi, TÖB-DER binalarına doğru harekete geçerler. Tanınan bütün devrimci, demokrat kişilere azgınca saldırırlar. 21 Aralık'ta iki demokrat öğretmen silahla vurularak öldürülür. 22 Aralık'ta cenazeler camiye getirilir ama sivil faşistler ve gerici-ler, ölenlerin komünist olduğunu, cenaze namazının kılınamayacağını söyleyerek kitleyi provoke etmeye çalışırlar. Sonrasında cenazeye katılanların camiye ateşe verdikleri söylentisini çıkararak, Sünni mahallelerde oturanları, alevi mahallelerine doğru yönlendirirler. Daha önceden Alevilerin oturdukları evler boyalarla da işaretlenmiştir. Nazi Almanyası'ndan alınan bu yöntemler, katliam önceden planlandığının göstergesidir. Olaylar sırasında hiçbir önlem almaz devlet. O dönemki Maraş Emniyet Müdürü ise, eski İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'dur.

Yapılan katliamda resmi sonuçlara göre 105 kişi ölür, 176 kişi yaralanır, 210 ev ve 70 işyeri tahrip edilir. Ancak ölü sayısının 500'ü aştığı ve katliam sırasında devlet destekli sivil faşistlerin kadınlara tecavüz ettikleri daha sonraki tanık anlatımlarından ortaya çıkacaktır.

Maraş Katliamı, devlet eliyle gerçekleştirilen örgütlü bir katliamdır. Bu, daha önceki faşist katliam örnekleriyle bezeli olmasından da anlaşılacaktır. 19 Aralık'tan 26 Aralık'a kadar süren günler boyunca sivil faşistleri engellemek için devletin kolluk güçlerinin herhangi bir müdahalesi olmaz. Sonrasında da katliamın üzerini örtmek için birçok yöntem kullanılmıştır.

Maraş Katliamı'yla ilgili sonradan ortaya çıkarılan rapora göre, bombayı atma emrini ÜGD ikinci başkanı Mustafa Kanlıdere vermiş ve Ökkeş Kenger bombayı atmıştır. Bombayı solcuların attığı süsü verilerek provokasyon ortamı hazırlanmıştır. 16 Aralık'ta aniden ÜGD'den iki kişinin getirdiği "Güneş Ne Zaman Doğacak" filmi sinemada gösterime sokulmuştur. Olaylardan önce Ankara'da oturan içlerinde Haluk Kırıcı, Bünyamin Adanalı gibi ünlü faşistlerin yer aldığı bir grup, Maraş'a gelmişlerdir. 22 Aralık'ta Adana'dan Malatya'ya telefon edilerek doktor Muhittin Turgut'a "Maraş'tan oraya çok yaralı gelecek" talimatı verilir.

Bu rapordan sonra İçişleri Bakanı istifa etmiş, yerine Hasan Fehmi Güneş getirilmiştir. Ama Maraş katliamıyla ilgili doğru bir araştırma yapılmadığı gibi, o dönemin gizli belgeleri Başbakan Ecevit'in kasasında beklemiştir. Yıllar sonra da olsa katliamın nasıl planlandığının ortaya çıkması önemlidir. Ama asıl önemli olan, katliamı gerçekleştiren devletten hesap sorma bilincinin geliştirilmesidir. Çünkü Maraş ilk olmamıştır, son da değildir. Sivas, Gazi, 19 Aralık vb. liste uzatılabilir.

Katliamı gerçekleştiren MHP'li sivil faşistler, ya serbest bırakılır, ya cezaevinden kaçırlılır veya da az cezalarla sıyrılırlar. 1991'e kadar süren yargılamalarda toplam 804 kişi yargılanmış, sonrasında kimisi "devlet kadrosu" olarak ülke dışı ve içindeki diğer katliamlarda görevlendirilmiştir.

Maraş, kitle hareketinin yüksek olduğu bir dönemde gerçekleştirildi ve daha sonraki süreçlerde yaşanacak Çorum, Malatya gibi katliamların ilkiydi. Ayrıca siyasi ve hukuki açıdan devlet kendini güvenceye almak için, sıkıyönetim ilan etti. 12 Eylül'e giden yolların döşenmesiydi bu aynı zamanda.

Maraş Katliamı'yla yaratmak istedikleri, Alevi-Sünni çatışmasını, değişik zamanlarda Kürt-Türk, Laik-Anti laik gibi argümanlarla yeniden sahneye koyuyorlar. Halkı bir yandan bu tür yapay çelişkilerle birbirine düşürürken, aslolarak tüm işçiler ve emekçiler üzerinde sömürü ve baskıyı yoğunlaştırıyorlar. Maraş katliamı, egemenlerin bu yönetme tarzının görülmesi açısından tipik bir örnektir. Aynı şekilde faşizmden icazet dileyerek ve bekleyerek değil, önceden hazırlanarak ve savaşarak karşı konulabileceğini öğreten derslerle doludur. Bugün bu derslerle donanma ve faşizme karşı mücadeleyi yükseltme zamanıdır.

Savaşla kışkırtılan milliyetçilik ve

ULUSAL SORUN

Son aylarda tırmandırılan şoven-milliyetçi dalga, en başta ideolojik bir kargaşa ve muğlaklık yaratarak temel doğruları karartmaktadır. Kendine sol, hatta devrimci, komünist diyen kimi parti ve akımlar, kendilerini bu şoven dalgaya kaptırmış durumdadırlar. Tarihte sıkça rastladığımız, zor dönemlerde saf değiştirip burjuvaziye eşsiz hizmetler sunan “sosyal-şoven”lerin günümüzdeki tezahürleridir bunlar. Özellikle de savaş dönemlerinde kitlelerin bilincini köreltme, milliyetçi duygularla onları birbirine düşürme görevini yerine getirirler. Bunu ‘sol’ adına yaptıkları için de daha etkili olurlar.

Bugün yine öyle bir dönemden geçiyoruz. Faşist-şoven saldırganlığa, bu sosyal-şoven koro da büyük bir iştahla katılmış durumda. Emperyalizme, faşizme ve şovenizme karşı mücadele, bu sosyal-şoven akımları da kapsamak zorunda. Kitlelerin bilincine zerkedilen şoven-milliyetçi zehre karşı, proleterya enternasyonalizminin bayrağını yükseltmek, günün acil görevidir. Bunun önemli bir yanını da her türden milliyetçiliğe karşı ideolojik-siyasal mücadeleyi yükseltmek, her alanda mahkum etmektir.

Yayınevimizden geçtiğimiz yıllarda çıkan “Emperyalist savaş ve Kürt sorunu” başlıklı kitap, bu yönde önemli bir kaynak sunmaktadır. Bu kitap içinde yeralan ve dergimizin Eylül, Ekim, Kasım 2003 tarihlerinde yayınladığı “Ulusal soruna ML bakış” başlıklı yazıyı güncel ve tarihsel öneminden dolayı kısaltarak yeniden yayınlıyoruz.

eni emperyalist savaşla birlikte, tüm dünya genelinde ona eşlik eden bir siyasal gericiilik dalgası yükseldi. Özellikle 11 Eylül sonrası başta ABD olmak üzere dünya çapında ‘terörle mücadele’ adı altında varolan demokratik hakların gaspına dönük bir dizi yasa çıkarıldı, işçi ve emekçiler üzerindeki sömürü ve baskı koşulları daha da ağırlaştırıldı, gerici-faşist örgütlenmelerin önü düzlendi.

Bunun böyle olması, yaşanan savaş gerçeğinin doğrudan sonucudur. Çünkü savaş, ‘politikanın farklı araçlarla –zor yoluyla– sürdürülmesi’nden başka bir şey değildir. Zor’un egemen hale geldiği bir ortamda, siyasal gericiiliğin, faşizmin palazlanması kadar doğal bir şey olamaz. Nitekim bundan önceki her iki emperyalist paylaşım savaşı da bu gerçeği ortaya koymaktadır. Özellikle ikinci emperyalist paylaşım savaşı öncesinde faşist partilerin en parlak dönemlerini yaşadığı ve iktidara geldikleri bilinmektedir. (Almanya, İtalya, İspanya vb.)

Faşizm, klasik tanım ile, burjuvazinin ‘en gerici, en şoven’ kesimlerin açık kanlı diktatörlüğüdür ve ideolojik gıdasını da ‘milliyetçilik’ oluşturur. Kitle desteği yaratmanın en önemli aracı olarak milliyetçi söylemler öne çıkar. Savaş dönemlerinde ise, egemen sınıflar, hiçbir dönem olmadığı kadar kitle desteğine ihtiyaç duyarlar. Bunu sağlayabilmenin en önemli demagojik malzemesi ise milliyetçiliktir. Onun içindir ki, savaş dönemlerinde ortalığı milliyetçi söylemler kaplar ve gerici-faşist örgütlenmeler palazlandırılır.

Bugüne dek gerçekleşen iki emperyalist paylaşım savaşı irdelendiğinde, tarihsel olarak da bu gerçeğin kanıtlandığı görülecektir. Her emperyalist güç, ‘düşman’ olarak gördüğü diğer emperyalistlerin amaçlarını, yayılmacılık, işgal vb. şeklinde tanımlarken, kendilerinin savaşa katılımını, o güne dek

uğradığı ‘tarihsel haksızlıkların giderilmesi’, ‘ulusal çıkarlarının korunması’, ‘büyük bir ulus olduklarının gösterilmesi’ vb. milliyetçi duygulara hitap ederek sözümona ‘soylu’ amaçlarla açıklamışlardır. Kitleleri, kendilerini hiç ilgilendirmeyen bu kanlı paylaşım katabilmenin tek yolu, bu tür yalan ve demagojilerdir çünkü.

Böyle bir dönemde, emperyalizmin en büyük yardımcıları, hatta can simitleri, her zaman sözde solculardır. Savaş döneminde ‘sosyal-şoven’ kimliğine bürünen bu akımlar, ‘sol’ sosuna batırarak ürettikleri yeni teorilerle, kitleleri aldatmanın en ince ve en etkili yollarını bulurlar. Böylece burjuvaziye savaş gibi kitle desteğine en fazla ihtiyaç duydukları bir dönemde olağanüstü bir destek, eşsiz bir yardım sunarlar. Birinci emperyalist savaşta tutumuyla birlikte tarihe, ‘dönek’ ve ‘hain’ olarak geçen Kautsky’den bugüne, tüm oportünistlerin, savaş dönemlerindeki ‘uğursuz rol’leri budur. Lenin, “oportünizmde özsel olan şey, sınıfların işbirliği düşüncesidir. Savaş, bu düşüncüyü, olağan faktör ve etkenlerine bir dizi olağanüstü faktör ekleyerek, burjuvaziyle işbirliğine zorlayarak sonuna kadar geliştirir” der. Sosyal-şovenizm tanımı da ilk olarak birinci emperyalist savaş döneminde ortaya çıkmıştır. Sosyal-şovenizm, emperyalist savaşta ‘anavatan savunması’ düşüncesinin kabulü, ‘kendi’ ülkelerinin burjuvazisi ile ittifakının savunulması, ‘kendi’ burjuvazisine karşı her tür devrimci eylem ve propagandadan vazgeçilmesidir. Sınıf işbirliği teorilerinin geldiği son nokta, oportünizmin en olgunlaşmış halidir.

Yeniden hortlayan

‘vatan savunması’ teorisi

Birinci emperyalist savaştan bu yana kullanılan sosyal-şoven cephaneliğin en paslı silahlarından biri ‘vatan savunması’dır. Bu teori, ABD’nin Irak’a saldırısının

öngününde ‘ulusal sol’un en güçlü kalesi İşçi Partisi tarafından dillendirilmiş ve ardından onun yamağı “Türk Solu”, “Atatürkçü Düşünce Dernekleri” vb. kesimlerce de yükseltilmişti. Şimdi bu kervana burjuva basın da eklendi... Öyle ki, fetihçi-sömürgeci Osmanlı’nın işgal ve ilhak ettiği bütün topraklar, (Yemen’den Galiçya’ya) ‘vatan toprağı’ sayıldı ve ‘vatan’ın bir parçası oluverdi. Hal böyle olunca, yarıbaşımızda bulunan Irak toprakları üzerinde hak iddia etmek, hele ki Lozan’da yitirilen Musul-Kerkük’ün ‘vatan toprakları’ndan sayılması çok daha kolaylaşıyordu... Tıpkı daha önceki emperyalist savaşlarda olduğu gibi ‘tarihsel haksızlıkların giderilmesi’ gündeme getiriliyor, Irak’ta Türk askerinin bulunması ‘vatan savunması’ olarak sunulabiliyordu...

Böylece Osmanlı’dan Türkiye Cumhuriyeti’ne geçişte ‘misak-ı milli’ üzerine kopan fırtına yeniden ısıtılıyor ve Enver Paşa’da somutlanan, güçlü emperyaliste yedeklenerek paylaşımın pay kapma sevdası, yeniden rağbet görüyordu... Emperyalizme uşaklıkta sınır tanımayan ‘kraldan çok kralcı’lar, her zaman olduğu gibi uşak kimliklerini daha fazla ‘vatan-millet’ edebiyatı ile kamufle etmeye ve kitlelerin savaş karşıtı tutumlarını bu tür demagojilerle zayıflatmaya yeltendiler.

Kopan bunca gürültü ve hengame arasında gözlerden kaçan şeyleri iyi görebilmek ve doğru analiz edebilmek, büyük önem taşıyor. Bu tartışmalarda karşı karşıya gelmiş görünen AKP hükümeti ve generaller, ya da daha genel bir koyuşla, Amerikancı kesim ile ‘ulusal sol’cular arasında öze ilişkin bir ayrılık yoktur. Esasında her iki kesim de, başından beri Türk askerinin Irak’a girmesinden yanadır. Tek fark, birincilerin kendilerini tümüyle ABD’ye kaptırmaları ve tam bir uşaklıkla hareket etmeleri, diğerlerinin ise, geleneksel şoven bakışla Kürtlerin Irak’ta ‘bağımsız devlet’ dahil her tür gelişmeyi önlemek ve ‘Türkmenleri koruma’ adı altında Musul ve Kerkük’te geçmişten kalan hesapları görmektir. Her ikisi de yayılmacıdır ve Irak’taki kargaşadan pay kapma sevdasındadır... Aralarında özel bir farklılık olmadığı gibi, kullandıkları demagojik malzeme de aynıdır: Vatan savunması! (...)

Ulus-devletlerin ‘çocukluk hastalığı’ olan milliyetçilik, kapitalizmin emperyalizm aşamasıyla birlikte burjuvazinin ‘ilerici’ rolünü yitirmesiyle, kitleleri manipule etmeye yarayan demagojik bir söylem halini aldı. Bundan dolayıdır ki, marksist-leninistler, emperyalizmle birlikte ulusları, ‘ezen ve ezilen ulus’ olarak iki ayrı kategoride ele aldılar. Egemen bir ulusun milliyetçiliği ile ezilen bir ulusun milliyetçiliği arasında mutlak bir ayrım yaptılar. III. Enternasyonal (Komüntern) bu gelişmeler ışığında, Marks’ın ‘Bütün ülkelerin işçileri birleşiniz!’ sloganını, ‘Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar birleşiniz!’ sloganıyla tamamladı. Emperyalizme karşı, ezilen halkların mücadelesine her zaman destek sundu, onların yanında yer aldı. Her tür milliyetçiliğe karşı “proleter enternasyonalizm” öne çıkarıldı. Çünkü milliyetçilik, ezilen uluslar aç-

sından da kendi burjuvazisiyle işbirliği, diğer ulusların işçi ve emekçileriyle mesafenin açılması, birlik ve dayanışmanın parçalanması demektir.

Milliyetçilik, kapitalizmle birlikte ortaya çıkan bir siyasal akımdır. İdeoloji olarak milliyetçilikle, ulus-devletlerin kurulması arasında doğrudan bir paralellik vardır. Ne zaman ki, burjuvazi ‘eski toplum’un feodalizmin içinden doğdu ve gelişti, kendi yeni ‘pazar alanlarını’ yaratma ihtiyacı büyüdü, varolan iktidarı yıkıp kendi iktidarını kurması bir zorunluluk olarak dayattı, işte o zaman ‘ulus-devletler’ tarih sahnesinde yerini almaya başladı. Ulus-devletlerin ideolojik gıdasını ise milliyetçilik oluşturdu. Dolayısıyla milliyetçi ideolojinin başını, yeni kurulan ulus-devletlerin egemen sınıfı olan burjuvazi çekti. Meta üretiminin mutlak egemenliğini sağlamak için yurtiçi pazarı fethetmek, feodal bölünmüşlüğe son vererek aynı dilin konuşulduğu toprakları birleştirmek, en çok burjuvazinin çıkarımaydı çünkü.

Burjuvazinin ideolojik cephaneliğindeki en eski ve en etkili silahlardan biridir milliyetçilik. Fakat burjuvazinin ‘ilerici’ rol oynadığı kapitalizmin ilk evresindeki milliyetçilik ile, emperyalizmle birlikte siyasal gericiliğin hakim kılınmasından itibaren kullanılan milliyetçilik arasındaki ayrımı da iyi yapmak gerekir. İlkinde ulusal kurtuluş savaşlarının ideolojik gıdası olan milliyetçilik, ikincisinde emperyalist yayılmacılığın ve faşizmin en güçlü ideolojik dayanağı olmuştur.

Türkiye gibi, ezen ve ezilen ulusların bulunduğu bir coğrafyada, ezen ulus milliyetçiliği, yani Türk milliyetçiliği, şoven karakterdedir. Çünkü Türk milliyetçiliği, başta Kürt ulusu olmak üzere, tüm ulusal topluluklar üzerinde egemen ulusun ideolojisi halini almıştır. İster devletle doğrudan bağlantılı resmi-faşist şovenizm, isterse, ‘sol’ sosuna bulanmış sosyal-şovenizm olsun, aynı ideolojiden beslenirler: Ezilen uluslara karşı ezen ulus milliyetçiliği! Bütün politikalarına bu bakış yön verir. Bunların, emperyalizme karşıymış ve ‘ulusal çıkarları’ ön planda tutuyormuş gibi görünmeleri, sadece görüntüden ve bir aldatmacadan ibarettir. ‘Ulusal çıkar’ dedikleri her şey, emperyalizme bağımlı egemen sınıfların çıkarlarından, dolayısıyla emperyalizmin çıkarlarından başka bir şey değildir. En fazla, emperyalistlerle, onların işbirlikçileri arasında süren didişmede birinin tarafıdır. Bugün Doğu Perinçek başkanlığındaki İP’in ABD’ye karşı Rusya-Çin emperyalistlerinden yana olması gibi. Ya da reformist kesimlerin ABD’ye karşı AB emperyalistlerini ön plana çıkarmaları gibi...

“Savaş, on yıllar içinde büyütülen oportünizmi bir biçim değişikliğine uğratmış, onu daha yüksek bir aşamaya yükseltmiş, nüanslarının sayısını ve çeşitliliğini arttırmış, yandaşlarının saflarını sıklaştırmış, gerekçelerini bir sürü safsatayla zenginleştirmiş, deyim yerindeyse bir sürü nehir ve dere eklemiştir.” diyor Lenin.(Proleter Devrim ve Dönem Kaustky sf 195)

‘Ulusal sol’cularla (sosyal şovenlerle) sivil faşistlerin (şovenistlerin) bir araya gelmesi, bütün bu yönlerinden dolayı şaşırtıcı değildir. Yeni emperyalist savaşın Ortadoğu cephesi, şovenlerle, sosyal-şovenlerin aynı potada bir-

Batı Avrupa’da burjuva demokratik devrimler, 1789’dan 1871’e kadar uzanan oldukça kesin bir zaman aralığı içinde yaşanır ve bu dönemin sonunda ulusal bakımdan genel olarak türdeş bir burjuva devletler sistemi oluşurken, Doğu Avrupa’da ve Asya’da burjuva demokratik devrimler dönemi, ancak 1905’te başlar. Bu gecikme, sadece zaman kaybı ve ‘geç uluslaşma’ yaratmaz. Daha da önemli olarak, bu süre zarfında, kapitalist sistemin ve burjuvazinin özellikleri değişmiştir. Kapitalizm, emperyalizm aşamasına girmiş ve o güne kadar ulusal kurtuluş savaşlarının başını çeken burjuvazi, onun en büyük düşmanı olmuştur.

leşmelerini ve bunu en açık haliyle ortaya koymalarını hızlandırmıştır. Savaş süresince bu birliğin devam etme zemini varlığını koruyacaktır. (...)

Ortadoğu’da kurulan ulus-devletler ve milliyetçilik

I. emperyalist paylaşım savaşımı, -öncesi ve sonrasıyla- Balkanlarda ve Ortadoğu’da bir dizi ulus-devletin oluşumunu da beraberinde getirdi. Ancak bu devletlerin büyük çoğunluğu kendi iç dinamikleri ile kurulmuş ulus-devletler değildi. Aksine emperyalistlerin bölge üzerindeki hegemonya savaşında payanda olmak için kurulmuş yapay devletlerdi. Çünkü her şeyden önce, bu bölgede kapitalizmin gelişimi son derece yavaş ve sınırlıydı. Özellikle Arap bölgelerinde, feodal-aşiret sistemi hüküm sürüyordu. Ulus-devletlerin kurulması için gerekli olan nesnel koşullardan yoksundu. Kapitalizm gelişmediği için, burjuva sınıf da oluşmamış ve burjuvazinin iç pazarı yaratmak için geliştirdiği ulus-devlet modelinin zemini olgunlaşmamıştı. Onun içindir ki, Ortadoğu’daki ulus-devletlerin oluşumu ile Batı’daki ulus-devletlerin oluşumu arasında önemli farklılıklar vardır. Öyle ki Batı Avrupa’da burjuva demokratik devrimler, 1789’dan 1871’e kadar uzanan oldukça kesin bir zaman aralığı içinde yaşanır ve bu dönemin sonunda ulusal bakımdan genel olarak türdeş bir burjuva devletler sistemi oluşurken, Doğu Avrupa’da ve Asya’da burjuva demokratik devrimler dönemi, ancak 1905’te başlar.

Bu gecikme, sadece zaman kaybı ve ‘geç uluslaşma’ yaratmaz. Daha da önemli olarak, bu süre zarfında, kapitalist sistemin ve burjuvazinin özellikleri değişmiştir. Kapitalizm, emperyalizm aşamasına girmiş ve o güne kadar ulusal kurtuluş savaşlarının başını çeken burjuvazi, onun en büyük düşmanı olmuştur. “Burjuvazi halkla birlikte, emeğiyle yaşayan herkesle birlikte özgürlük için savaşırken, milletlerin tam özgürlükleri ve eşit halklarından yanaydı... Bugün burjuvazi işçilerden korkuyor ve gericilerle ittifak yolları arıyor; demokrasiye ihanet ediyor, milletler arasında baskı ve eşitsizliği savunuyor, işçileri milliyetçi şiarlarla yozlaştırıyor.” diyor Lenin. (Doğu’da Ulusal Kurtuluş Savaşları, sf. 90) Ve devamında; “Emperyalizm, başka milletleri ezen milletlerin bu baskıyı yayma ve arttırma ve sömürgeleri aralarında yeniden pay etme çabasıdır.” diyor. (age sf:125)

Ortadoğu’da kapitalizm henüz gelişmemişti ama dünyada kapitalist sistem emperyalizm aşamasına girmişti. I. emperyalist savaş sonrası geçici manda sisteminin ardından Ortadoğu’da ulus-devletlerin oluşumu, bir yerde kapitalist sistemin geldiği aşamanın kaçınılmaz sonucuydu. Süreç işledi ve birbiri ardına ulus-devletler kuruldu. Ancak önemli bir farkla: Bu devletler, daha kuruluş aşamasında emperyalizme bağımlıydı ve bu bağımlılık, devletleşmenin ardından eklenen yeni halkalarla daha da kökleşti.

Bu önemli fark, ulus-devletlerin ideolojik argümanı olan milliyetçiliğe de yansdı. Çünkü ulus-devlet sürecinde olduğu gibi, milliyetçilik de bir olgunlaşma sürecinden geçmemişti. Batı’da uluslar, yüzyılları bulan dönemlerde ekonomik alt yapılarını geliştirmiş, sosyal

yapılarını kurlmalarına olanak veren kültürel ve politik bir evrimleşme yaşamışlardı.(Karl Lenj Rönesansı – 9. yüzyıl, Hohenstaufen Rönesansı – 13. yüzyıl, asıl Rönesans – 15. yüzyıl, Aydınlanma – 18. yüzyıl) Bütün bu önemli aşamaları yaşamamış, farklı bir bütünlüğe sahip Ortadoğu’da, kısmen ulusal kurtuluş savaşları ama esas olarak da emperyalistlerin müdahaleleriyle gerçekleşen ulus-devlet şemaları, uluslaşmaya yetmiyordu. Bu durumda Ortadoğu milliyetçileri, Batı’nın ideolojik cephaneliğinde bulunan ne varsa, -ırk, dil, din, tarih vb.- kavramlara sarıldılar. Bu da daha çok dinsel motifleri içinde barındıran bir milliyetçilik oldu.

Ortadoğu’da sınırlar kılıç zoruyla çizilmişti. Sömürgeci güçler, izledikleri politikalarla halkları birbirine bölmüş, hayal kırıklıkları yaşatmış ve birbirlerine karşı hınçlar biriktirmişti. Bu ortamdan beslenen ideolojiler ise, varolan durumu daha da derinleştirdi. “Ulusal hayalin gerçekleşmesini önleyen komşunun kaçınılmaz olarak düşman görülmesi; ittifakların komşunun aynı düşmanlık duygularıyla dolu komşusuyla yapıldığı; azınlıkların eğer beşinci kol gibi görünmüyorsa, rehine muamelesi gördükleri...” bir ortam yaratıldı. (Milliyetler ve Sınırlar – Stefanos Yerasimos sf: 21-22)

Türklerin durumu ise daha karmaşıktı. Osmanlı’nın I. emperyalist savaştan yenik çıkmasıyla sadece imparatorluk dağılmakla kalmamış, Panislamizm hayalleri de suya düşmüştü. Türkler, imparatorluk mirasını taşımakla, bunun komşu ülkelerde yarattığı güvensizlik arasında sıkışmışlardı. Bu durumda Batı modelinin en kolay algılanabilen unsuru milliyetçilik galip geldi. O yüzden ilk aşamada Osmanlı mirasını reddettiler. Önce Balkanlar’da, ardından Ortadoğu’da kurulan devletlerden sonra Türklere kalan Osmanlılık, bir süre sonra onları da rahatsız etmeye başladı ve Türklük ön plana çıktı. ‘Jön Türkler’ hareketinden, ulusal kurtuluş savaşına kadar Osmanlı’nın son yıllarına damgasını vuran budur. Özellikle I. emperyalist savaş süresince Osmanlı’nın içine düştüğü durum, onun mirasını devralmayı hiç de cazip kılmıyordu.

Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk yıllarının da ideolojik argümanı, ümmetçilik değil milliyetçiliktir. Bu, laiklikle de pekiştirilerek Arap-müslüman kültürden arınma, yüzünü Batı’ya dönme çabalarına dönüşmüştür.

Ancak Osmanlı mirasını yadsıma, yeni bir köken sorununu da beraberinde getirdi. Bunun üzerine ısmarlama teoriler üretildi. Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu gibi kurumlar, köken sorununu çözmek ve milliyetçi duyguları güçlendirmek için bu teorileri üretmekle görevlendirildi. Bütün dillerin Türkçe’den doğduğu “Güneş Dil Teorisi”nden, köklerinin en eski medeniyetlere dayandığı Türk tarih tezlerine kadar her şey, yeni milliyetçi ideolojiyi oluşturmak için fazlasıyla abartılı bir şekilde uyduruldu.

Elbette bu durum sürgit böyle devam edemezdi. Nitekim çok partili sisteme geçişle birlikte zorla dayatılan laikliğe karşı tepkiler daha açık ifade edilmeye başlandı ve islamiyet yeniden su yüzüne vurdu. Devlet, gerek içte gerekse dıştaki gelişmelerin üzerinden, ideolojik söylemlerini de değiştirmeye başladı. Dinci gericilik, gelişen sınıf mücadelesine

karşı bizzat devlet tarafından desteklenip büyütüldü.

(...)

Yazımızın başında, bölgedeki yeni gelişmeler ve uygun konjonktürlerin, Türk egemen sınıfları içinde yeniden fetihçi-yayılmacı duyguları kabarttığını ve bunu, sözcüleri aracılığıyla dillendirdiklerini ifade ettik. Belli ki, egemen sınıflar, Ortadoğu haritasının emperyalistler tarafından yeniden çizildiği bu dönemi kaçırmak istemiyor. Ortaya çıkacak olası fırsatları kollayarak, bu büyük pastadan nasiplenmeyi amaçlıyorlar. Irak savaşı öncesi ABD'nin ileri sürdüğü talepleri yerine getirmekten, bugün Irak'a asker göndermeye kadar süregelen tartışmaların altında yatan bu dürtüdür. Hangi emperyalist güce dayanırsa dayansın, hangisinin işbirlikçisi olursa olsun, egemen sınıflara her zaman yön veren dürtü, varolan durumu değerlendirip karlarına kar katmak olmuştur. Bu, dün de böyleydi, bugün de böyledir.

Ancak ortaya çıkan fırsatlar ve ondan yararlanma isteği ile onu başarabilme şansı ve olanağı aynı şeyler değildir. Bu arzu ile onu gerçekten başarabilme gücünü birbirine karıştırmamak gerekir. Emperyalist sistemde, hegemonya ve nüfuz alanları için yürütülen mücadelenin başarısı, imkanlarla değil, güç ilişkileriyle belirlenir. (Ekonomik, mali, askeri, politik güç) Emperyalizm koşullarında sermaye ve güç oranı dışında başka bir paylaşım kuralı yoktur. (...)

Ortadoğu gibi zengin petrol yataklarının bulunduğu bir bölgede, hegemonya rekabetinin gerçek aktörleri; ABD, AB, Rusya gibi büyük emperyalistlerdir. Türkiye ise, bu arenada başa geçemeyeceğini bilmektedir. O yüzden tercihini en fazla, bir emperyaliste karşı, diğerinin yanında saf tutarak yapmaktadır. Zaten emperyalist bir ülke, Ortadoğu gibi bir alanda aslan payını garantiye almadan, hiç kimseyle paylaşmaz. Hele ki, Türkiye gibi kendi iç pazarına bile egemen olamayan bir ülkeye hiç şans tanımaz. Dolayısıyla Türkiye'nin "Adriyatik'ten Çin'e kadar" bir bölgede rol oynayabileceği, kendi nüfuzunu kurabileceği, bölgenin efendisi olabileceği üzerine ortaya atılan tüm görüşler, maddi temelden yoksun, demagojik görüşlerdir.

Ortadoğu ve Kürt sorunu

Emperyalist savaş; yeni işgaller ve ilhaklarla dünyanın yeniden paylaşımı, haritaların yeniden çizilmesi, yeni çizitlerin ve devletlerin oluşması demektir. Dolayısıyla ulusal kurtuluş hareketlerini de tetikleyen, ona ivme kazandıran bir role sahiptir. Zaten ulusal sorunu, ülke içi bir sorun olmaktan çıkarıp, devletler arası bir sorun haline getiren de emperyalist savaşın kendisidir. Kapitalizmin, serbest rekabetçi döneminden, emperyalizm aşamasına girmesiyle birlikte, değişik bir çehre kazanan ulusal sorun, birinci emperyalist paylaşım savaşıyla, sömürgeler sorunu halini almış ve ulusal kurtuluş savaşlarını hızlandırmıştır. Ulusal hareketlerin bir çığ gibi büyüyüp geliştiği yıllar, her zaman emperyalist savaşların, işgal ve ilhakların yaşandığı yıllar olmuştur.

Şimdi yeniden böyle bir dönemin eşğindedeyiz. Başını ABD emperyalizminin çektiği yeni emperyalist savaş, başta Ortadoğu olmak

Uzun yıllar ulusal kurtuluş mücadelesi veren, nice ayaklanmalar, isyanlar yaratan Kürt ulusu, bugün bölgeyi işgal eden emperyalizmin işbirlikçisi durumuna düşürüldü. İşgale karşı direnen Irak halkıyla karşı karşıya getirildi. Tıpkı yıllarca ezilip horlanan, Naziler tarafından soykırıma uğrayan Yahudilerin Filistin halkının karşısına çıkarılması gibi Kürtler de bu doğrultuda kullanılmak isteniyor. ABD emperyalizmi Kürtleri, Ortadoğu'da 'ikinci bir İsrail' yapmayı hedefliyor ve o yönde adımlar atıyor. Ortadoğu'nun dört ayrı parçasında 'ezilen ulus' olarak yaşayan Kürt halkı, emperyalizmin bu oyununa gelecek mi? Yoksa emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı direnecek, kendi kaderini eline alabilecek mi? Bu sorunun yanıtı, Kürt işçi ve emekçilerinin, Kürt devrimcilerinin olduğu kadar, onlarla içiçe yaşayan halkların ve onun öncülerinin tutumuna, geliştirecekleri harekete bağlı olacaktır.

üzere dünyanın birçok bölgesinin haritalarını değiştirmek için fitillenmiş durumda. Kapitalizmin ilk döneminde uluslaşma sürecini tamamlamayan Ortadoğu, daha önceki emperyalist savaşlarda olduğu gibi, bu savaşta da ulusal sorunların kaşındığı, şoven ve milliyetçi duyguların körüklendiği yeni bir döneme giriyor. On yıl kadar önce, Balkanlar ve Kafkaslarda yaşanan parçalanma ve yeni devletler oluşturma süreci, şimdi Ortadoğu'da sahneleniyor. Bu durum devrimci tarzda değerlendirilemezse, ulusal ve sınıfsal baskılar daha da artarken, halklar arası düşmanlıklar daha fazla körüklenecek ve yeni düşmanlıklar ekilecek.(...)

Bu çok mezhepli ve çok uluslu bölgede, en çetrefilli sorun olarak Kürt sorunu öne çıkıyor. Bölgenin en büyük dört devleti; Türkiye, İran, Irak ve Suriye'de yaşayan Kürt ulusu, devletleşemeyen ender uluslardan biri. Dolayısıyla Ortadoğu'da kilit bir öneme sahip. Irak'ın işgali gündeme geldiğinden bu yana, (daha öncekiler bir tarafa) Kürt ulusunun kendi devletini kurma özlemi, ABD emperyalizmi tarafından olabildiğince sömürüldü. Kürt aşiret reisleri, Irak'ta federatif bir devlet kurma vaadiyle satın alındı. Ve onların da işbirliği ile Irak işgal edildi.

Bugün Kürt sorunu, sadece emperyalistlerin kendi aralarındaki çelişkiler yönünden değil, emperyalistlerle bağımlı ülkeler arasındaki çelişkiler açısından da giderek en fazla öne çıkan bir sorun halini alıyor. Hatta öyle ki, ABD-Türkiye ilişkileri, son yılların en kritik dönemini, Kürt sorunundan dolayı yaşıyor. Sadece ABD-Türkiye ilişkileri değil, Türkiye'nin AB emperyalistleriyle ilişkilerinde de Kürt sorunu başat bir sorun olmaya devam ediyor. Keza Kürt ulusunun Türkiye ve Irak dışında yaşadığı İran ve Suriye ile olan ilişkileri de Kürt sorunu etrafında şekilleniyor. Ve Türkiye'nin yeni emperyalist savaşta oynayacağı rol, doğrudan Kürt sorunuyla bağlantılı gelişiyor.

Uzun yıllar ulusal kurtuluş mücadelesi veren, nice ayaklanmalar, isyanlar yaratan Kürt ulusu, bugün bölgeyi işgal eden emperyalizmin işbirlikçisi durumuna düşürüldü. İşgale karşı direnen Irak halkıyla karşı karşıya getirildi. Tıpkı yıllarca ezilip horlanan, Naziler tarafından soykırıma uğrayan Yahudilerin Filistin halkının karşısına çıkarılması gibi Kürtler de bu doğrultuda kullanılmak isteniyor. ABD emperyalizmi Kürtleri, Ortadoğu'da 'ikinci bir İsrail' yapmayı hedefliyor ve o yönde adımlar atıyor.

Ortadoğu'nun dört ayrı parçasında 'ezilen ulus' olarak yaşayan Kürt halkı, emperyalizmin bu oyununa gelecek mi? Yoksa emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı direnecek, kendi kaderini eline alabilecek mi?

Bu sorunun yanıtı, Kürt işçi ve emekçilerinin, Kürt devrimcilerinin olduğu kadar, onlarla içiçe yaşayan halkların ve onun öncülerinin tutumuna, geliştirecekleri harekete bağlı olacaktır. Sadece Kürt sorununun çözümü için değil, savaş karşıtı hareketin doğru bir zeminde yükseltilmesinden, işçi ve emekçilerin, ezilen halkların, ulusal ve sosyal kurtuluşlarına kadar, en canalcı noktalarda yol alabilmek, buna bağlıdır.

Bütün bu gelişmeler, ülkemizde ulusal so-

runun en önemli kesimini oluşturan Kürt sorununa proleter enternasyonalist yaklaşımı ve bu doğrultuda daha yoğun ilgi ve çabayı şart koşuyor. (...)

Emperyalist savaş ve ulusal sorun

Dünya 21. yüzyıla, savaş tamtamlarıyla girdi... Savaş olgusuyla ile birlikte on yıl öncesinin tüm demagoji ve yalan perdesi bir bir yırtılıyor. Ve çökenin, sosyalizm değil, kapitalizm olduğu gerçeği gözler önüne seriliyor. Lenin'in belirttiği gibi; *"tüm emperyalizm için savaş, bir bunalım dönemi olmuş bulunuyor. Her bunalım uzlaşmaya dayanan şeyleri içinden atıyor, dış örtüleri koparıp alıyor, zamanını dolduran şeyleri alıp götürüyor, en derin güç ve enerjileri herkesin gözü önüne seriyor."* (Proleter Enternasyonalizm Sorunları, sf:162) (...)

Bilindiği üzere 'ulusal sorun', ML'ler tarafından üç ayrı dönem içinde incelenmiş ve farklı sonuçlar çıkarılmıştır. İlki, feodalizmden kapitalizme geçiş dönemidir ki; bu dönem burjuvazinin ilerici bir rol oynayarak demokratik devrimlere ve ulus-devletlerin oluşmasına önderlik ettiği dönemdir. Kapitalizmin tüm dünyada feodalizme karşı zaferini ilan ettiği bu dönem, ulusal hareketleri de birlikte getirmiştir. Çünkü meta üretiminin tam zaferi için burjuvazi iç pazarı ele geçirmek zorundadır. Bunun yanı sıra siyasi olarak birleşmiş, tek bir dil konuşan halka ve bir toprak parçasına ihtiyacı vardır. Dolayısıyla kapitalizmin ihtiyaçlarını en iyi karşılayan devlet modeli, 'ulus devlet' olarak şekillenmiştir. Onun içindir ki, 'ulus devlet' modeli, kapitalist dönemin tipik ve doğal devlet modelidir. İkinci dönem ise; kapitalizmin serbest rekabetçi dönemden emperyalizm aşamasına geçtiği dönemdir ki, bu dönemde burjuvazi gericileşmiş, girdiği her yere gericiliği götürmüş, demokratik devrimlerin ve ulusal kurtuluş hareketlerinin en büyük düşmanı, engeli olmuştur. Emperyalist savaşlar ise, ulusal sorunu, sömürgeler sorunu haline getirmiş ve burjuva demokratik devrimlere olduğu kadar, ulusal kurtuluş hareketlerine de proletaryanın önderliğini zorunlu kılmıştır. Üçüncü dönem; Ekim devrimiyle somut bir gerçeklik halini alan sosyalizm dönemidir ki, bu dönemde ulusal sorun, değişik yöntemlerle çözülmeye çalışılmış ve bu yönde önemli adımlar atılmıştır.

Bugün hala insanlık, kapitalizmin emperyalizm aşamasını ve emperyalist savaşlar dönemini yaşıyor. Ne yazık ki, başta Ekim Devrimi olmak üzere, bütün sosyalist devrimler kesintiye uğradı, geriye dönüşler yaşadı. Fakat bu süre içinde elde edilen başarılar, tüm insanlık için bir kazanım, bir hazine olmaya devam ediyor. Ve kapitalist-emperyalist sisteme karşı sömürsüz, sınıfsız, savaşız toplum özleminin hala diri ve canlı kalmasını sağlıyor.

"Emperyalizm, dünya milletlerinin bir avuç 'büyük devlet' tarafından ha bire artan bir baskı altına alınmasıdır; bu 'büyük devletler' arasında, milletleri daha çok baskı altına almak ve bu baskıyı pekiştirmek için girişilen bir savaşlar dönemidir" diyor Lenin. Bu gerçeğin yanı sıra, yalan ve demagojilerin en fazla kullanıldığı dönem olduğunun da altını çiziyor: *"İki yüzlü sosyal-vatanseverlerin, 'ulusal*

özgürlük', 'ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı' ve 'vatan savunması' bahaneleriyle dünya milletlerinin çoğunluğunun 'büyük devletler' elinde ezilmesini haklı gösteren ve savunan kişilerin halk yığınlarını aldatıkları dönemdir." (Doğu'da Ulusal Kurtuluş Savaşları, sf: 144)

Lenin'in bu tespiti üzerinden yaklaşık yüz yıl geçmesine rağmen, gerek emperyalizm ve emperyalist savaş, gerekse bu dönemde ortaya atılan burjuva-reformist teorilerin, neredeyse aynı biçimde bir kez daha karşımıza çıktığını görüyoruz. Ve geçen onca yıla rağmen, ulusu, ulus-devlet olgusunu ortaya çıkaran kapitalizm, hala ondan kaçamıyor. Ulusal kurtuluş mücadelelerinin karşısına dikildiği emperyalizm döneminde de, bu çelişkileri kızıştıran, ezilen halkların bilincini uyandırıp direnişlerini büyüten oluyor. Ulusları baskı altında tutmak ve kendine bağımlı hale getirmek için artırdığı baskılar ve savaşlar, ulusal başkaldırıları körüklüyor, bu yöndeki isteği tetikliyor. Her iki emperyalist savaş, bunun örnekleriyle dolu. Bu aynı zamanda ulusal sorunda emperyalizmin kendi çelişkilerini ve açmazlarını ortaya koyuyor.

Birinci emperyalist paylaşım savaşıyla birlikte "Leninizm, ulusal sorunu, sömürgeler sorununa bağlamıştır." diyor Stalin. "Böylelikle ulusal sorun, özel bir sorun, devletin bir iç sorunu olmaktan çıkarak, uluslararası genel bir sorun haline, bağımlı ülkelerin ve sömürgelerin ezilen halklarının emperyalizmin boyunduruğundan kurtarılması genel sorunu haline gelmiştir." (Stalin-Ulusal Sorun ve Sömürgeler Sorunu sf:218)

Elbette bu durum, proletaryanın ulusal soruna bakışını da değiştirecek, önüne yeni görevler koyacaktır.

Proletaryanın ulusal soruna yaklaşımı

Tarihsel olarak incelendiğinde, burjuvazinin ulusal sorun konusunda iki eğilimi ortaya çıkar: Birincisi, ulusal yaşamın ve ulusal hareketlerin uyanışıdır, her türlü ulusal baskıya karşı savaşım, ulusal devletlerin kuruluşudur. İkincisi, uluslararası çok yönlü ilişkilerin gelişmesi ve çoğalmasındır, ulusal çitlerin yıkılması, sermayenin, genel olarak iktisadi yaşamın, siyasetin, bilimin vb. uluslararası birliğinin yaratılmasıdır. Kapitalist gelişmenin başlangıcında birinci eğilim egemenken, sonrasında -emperyalizm aşaması- ikinci eğilim ağır basar.

Kapitalizmin emperyalizm aşamasıyla birlikte burjuvazinin ilerici barutunu yitirmesi ve ulusal kurtuluş hareketlerinin önüne dikilmesi üzerine Stalin; "Burjuva toplum, ulusal sorunun çözümünde tamamen hileli müflis çıkmıştır." der. Ve devamında şunları söyler: "Emperyalizm, sömürgeleri sömürmeden, onları zorla 'bir tek bütün'ün çerçevesi içinde tutmadan yaşayamaz; çünkü emperyalizm, ulusları, ancak ilhaklar ve sömürge fetihleri yoluyla birbirine yaklaştırabilir, emperyalizm koşulları içinde başka türlü bir yakınlaşmayı düşünmek olanaksızdır." (Ulusal Sorun ve Sömürgeler Sorunu sf: 224)

Böyle olmakla birlikte uluslar arasındaki bu yakınlaşma, işçi sınıfının enternasyonalist birliğinin temellerini de güçlendirir. Yeni bir toplumun, sosyalist toplumun nesnel koşulla-

Ulusal sorun, özünde burjuva bir nitelik taşıyan ve kapitalizm çerçevesinde çözümlenmesi gereken bir sorundur. Tıpkı diğer demokratik haklarda olduğu gibi. Ancak emperyalizm döneminde burjuvazinin gericileşmesi, ulusal sorunun çözümünü de proletaryanın omuzlarına yıkmıştır. Feodalizmin tam olarak tasfiye edilmediği ülkelerde, demokratik devrime önderlik etmek, nasıl proletaryaya düşüyorsa, benzer şekilde emperyalizm koşullarında ulusal sorunu çözmek de proletaryaya düşmektedir. Böyle olunca ulusal sorun da demokratik devrimin bir parçası haline gelmiştir. Kapitalizmin gelişmişlik düzeyi ile ulusal sorunun varlığı arasında çok yakın bir bağ vardır çünkü. Dolayısıyla ML'ler, ulusal sorunu, her ülkenin sosyo-ekonomik, tarihsel, sınıfsal vb. gelişimi içinde değerlendirir ve ona göre çözümler üretirler. Ulusal sorunda bu 'somutluk ilkesi' her ülkenin komünistlerine de farklı görevler yükler...

rını olgunlaştırır. Marksistlerin, kapitalizmin bu iktisadi gelişimin doğal sonuçlarına yaklaşımı da, onu proletarya çıkarları doğrultusunda değerlendirmek olmuştur. Ulusal soruna bakışına damgasını vuran da budur. Nasıl ki, uluslararası şirketlerde çeşitli uluslardan kapitalistler kendi azami karlarını sağlayabilmek için bir araya geliyorsa, çeşitli uluslardan işçiler de fabrikalarda birlikte çalışırlar. Ve nasıl ki, burjuvazi, işçi ve emekçileri sömürmek sözkonusu olduğunda tam bir uyum içinde davranıyorsa, çeşitli uluslardan işçiler de birlikte örgütlenmeli, ortak düşmana karşı, birlikte savaşım yürütülmelidir. Lenin, kapitalist-emperyalist sistemde "gerçekten ciddi ve derin bir nitelik taşıyan her siyasal sorunda kümelenme, uluslara göre değil sınıflara göre gerçekleşiyor" tespitini yapmıştır. Onun ulusal soruna yaklaşımı da tıpkı Marks gibi proletaryanın çıkarları temelinde ve 'işçi sorununa' oranla 'ikincil bir sorun' şeklindedir.

Ulusal soruna burjuvazi ile proletarya arasındaki yaklaşım farkı, esas olarak bu noktada düğümlenir. Proletarya için ulusal istemler, sınıf savaşımının çıkarlarına bağımlı kılınmıştır. Burjuvazi içinse, önemli olan, 'kendi' ulusunun çıkarlarıdır. Bu 'ulusal çıkarlar', proletaryanın amaçlarının önündedir. Burjuvazinin 'ulusal çıkar' dediği de zaten kendi çıkarlarıdır. Günümüzde birçok ezilen ulus devrimcisi, 'ilk ulusal görevler, ardından proleter görevler' diyerek farkında olmadan kendi burjuvazisinin çıkarlarını savunurlar. ML'ler ise, 'her şeyden önce proleter görevler' der. "Çünkü proleter görevler yalnızca emeğin ve insanlığın sürekli ve yaşamsal çıkarlarına yanıt vermekle kalmıyor, demokrasinin sürekli ve yaşamsal çıkarlarına da yanıt veriyor." diyor Lenin. (Proleter Enternasyonalizm Sorunları sf. 30) Bu başarılmadan "ne özerk ne de bağımsız" hiçbir devletin kurulması olanaklı değildir. Bir biçimde emperyalizme bağımlı hale gelmesi kaçınılmaz olur.

Ulusal sorun, özünde burjuva bir nitelik taşıyan ve kapitalizm çerçevesinde çözülmesi gereken bir sorundur. Tıpkı diğer demokratik haklarda olduğu gibi. Ancak emperyalizm döneminde burjuvazinin gericileşmesi, ulusal sorunun çözümünü de proletaryanın omuzlarına yıkmıştır. Feodalizmin tam olarak tasfiye edilmediği ülkelerde, demokratik devrime önderlik etmek, nasıl proletaryaya düşüyorsa, benzer şekilde emperyalizm koşullarında ulusal sorunu çözmek de proletaryaya düşmektedir. Böyle olunca ulusal sorun da demokratik devrimin bir parçası haline gelmiştir. Kapitalizmin gelişmişlik düzeyi ile ulusal sorunun varlığı arasında çok yakın bir bağ vardır çünkü. Dolayısıyla ML'ler, ulusal sorunu, her ülkenin sosyo-ekonomik, tarihsel, sınıfsal vb. gelişimi içinde değerlendirir ve ona göre çözümler üretirler. Ulusal sorunda bu 'somutluk ilkesi' her ülkenin komünistlerine de farklı görevler yükler...

Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkı (UKKTH) olarak sembolleşen ilke, ML'lerin ulusal soruna yaklaşımındaki temel ilkedir. Ancak bu ilkenin başta II. enternasyonal oportünistleri olmak üzere çeşitli kesimlerce, 'özerklik hakkı' olarak yorumlanması ve bu biçimiyle emperyalistler tarafından da kullanılması üzerine, ML'ler UKKTH sloganını 'devlet olarak ayrılma hakkı'nı içerecek tarz-

da yeniden düzenlemişlerdir. UKKTH, içinde ayrılma hakkını da barındıran koşulsuz bir haktır.

"Emperyalizm, başka ulusları ezen ulusların bu baskıyı yayma ve arttırma ve sömürgeleri aralarında yeniden pay etme çabasıdır. Bu yüzdendir ki, bugün ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı sorunu egemen ulusların sosyalistlerinin davranışına bağlıdır. Egemen uluslardan herhangi birinden hangi sosyalist eğer ezilen ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını (ayrılma hakkını) tanımıyor, o uğurda savaşıyorsa, gerçekte o bir sosyalist değil bir şovendir" (Lenin, Doğu'da U.K Savaşları, sf: 125)

UKKTH ilkesini ele alış ve uygulayış tarzı ile ML'ler, sosyal-şovenlerle aralarına kalınca bir çizgi çekmişlerdir. Aynı zamanda 'ezilen ulus milliyetçiliği'ne de asla prim vermemişlerdir... UKKTH'nın tanınması, sanıldığı gibi her koşulda ayrılığın savunulması demek değildir. Proletaryanın çıkarları her şeyin üzerindedir. Onun içindir ki Lenin; "Demokrasinin çeşitli istemleri, ulusların kendi yazgılarını belirleme hakkı dahil, bir mutlak değil, ama demokratik hareketin tümünün bir parçacığını oluşturuyor. Bazı somut durumlarda parçacığın bütün ile çelişmesi olanaklıdır; o zaman parçacığın reddedilmesi gerekir." demiştir. (Proleter Enternasyonalizm Sorunları sf. 149)

Esasında ML'ler, 'sınırların kalktığı bir dünya' için savaşmaktadır. Dolayısıyla düzinelerce küçük devletin kurulmasına taraf olmaları düşünülemez. Ancak ulusların baskı ve zor ile birarada tutulmasını onaylamak, bir ulus için 'hak' olan şeyi, diğer ulus için görmemek, bir ulusu diğerinden 'daha soylu', 'daha büyük' vb. görüp diğerlerini küçümsemek, ancak emperyalist burjuvazinin ve onun hizmetkarlarının işidir. Proletarya, hiçbir ulusun horlanmasına, küçük görülmesine, zorla baskı altında tutulmasına sessiz kalamaz. Kendi içinde birliği sağlamanın yegane yolunun da, bu tür burjuva önyargıların silinmesinden geçtiğini bilir. Ondan dolayıdır ki, ulusal sorun konusunda 'ikili' bir yaklaşım sergiler. Bunun bir yanını, bütün ulusların kendi kaderlerini tayin haklarının kayıtsız şartsız tanımak; öbür yanını ise, işçilerin sınıf mücadelelerinde uluslararası birliğini sağlamak oluşturur. Bu, daha I. Enternasyonal döneminde kabul gören en köklü, en temel perspektiftir.

Bu 'ikili' tutum; ezen ulusun proleterlerine 'ayrılma özgürlüğü'nü savunmalarını, ezilen ulus proleterlerine ise, 'birleşme özgürlüğü'nde direnmelerini salık vermesiyle devam eder... "Lenin, UKKTH tezini bazen şu yalın formül ile deyimliyordu: 'Birleşmek için ayrılmak!' Bu da paradoks kokar. Gene de ulusal sorunda bolşeviklerin en ele geçirilmez kaleleri almalarını sağlayan bu 'çelişik' formül, marksist diyalektiğin canlı gerçeğini yansıtır." (Stalin, Ulusal Sorun Sömürgeler Sorunu sf:311)

Toparlayacak olursak: ML'ler UKKTH ilkesini birinci olarak; proleterlerin birliğinin, sınıfsal dayanışmanın çıkarlarının, ulusların ayrılma hakkının kabul edilmesinden geçtiğini bildikleri için savunurlar. Farklı uluslardan işçilerin birleşik mücadelesi, ancak ulusal önyargılardan kurtularak mümkündür çünkü.

İkinci olarak; proletarya ile köylülük arasında ki ittifakı sağlamak için savunurlar. Köylülük, ağırlıklı olarak ezilen ulusa mensuptur ve ulusal hareketin ‘temel ordusunu’ oluşturur. Farklı ulusların emekçileri arasında yaratılan güvensizlik aşılmadan işçi-köylü ittifakı da gerçekleşemez. Ve üçüncü olarak; sınıfların ortadan kaldırılmasına nasıl ki, ancak ezilen sınıfın diktatörlüğünden (proletarya diktatörlüğü) geçerek ulaşılabilecekse, ulusların kaçınılmaz birleşmesine de ancak bütün ezilen ulusların tam özgürlüğünden, yani ayrılma özgürlüğü geçiş döneminden geçerek varılacaktır. Proletaryanın ‘sonal hedefi’ olan komünist toplum da ancak sınıfsal, ulusal, dinsel, vb. her tür ayrımın ortadan kalmasıyla gerçekleşecektir.

ML’lerin ulusal sorunu çözmek için geliştirdiği ‘ikili’ tutum, esasında proletaryanın ‘sonal hedefi’ne ulaşmak için zorunlu olan bir tutumdur. Marks’ın ‘bir ulusu ezen bir ulus özgür olamaz’ belirlemesi de bu gerçeğin en özlü anlatımıdır. Ve bu sayede ML’ler her tür milliyetçi görüşle uzlaşmayan bağımsız çizgilerini ortaya koymuşlardır. UKKTH ilkesinin milliyetçiliği teşvik ettiği yönündeki karşı çıkışlara da Lenin, bu ilkeyi ‘milliyetçiliğin asgarisi, demokrasinin azamisi’ olduğu için savunduklarını özellikle belirtmiştir.(...)

Sonuç olarak; emperyalizm aşamasında burjuvazi, ezilen ulusları ve tüm insanlığı iki seçenek ile karşı karşıya bıraktı: Ya sosyalizmi benimsemek ve gerçek bağımsızlığa, özgürlüğe kavuşmak; ya da kapitalizme boyun eğip halkların ezilmesine, yıllarca sürecek olan savaflara razı olmak. Bu durum karşısında Lenin; *“tarihin diyalektiği öyle işliyor ki, emperyalizme karşı mücadelede bağımsız bir etken olarak güçsüz kalan küçük uluslar, gerçek anti-emperyalist gücün, sosyalist proletaryanın sahnede görünmesine yardımcı bir rol oynuyorlar.”* diyordu. (Doğu’da U. K. Savaşları, sf: 228) Ancak proletaryanın bu rolü oynayamadığı yerlerde, ulusal veya küçük-burjuvazi, harekete önderlik ediyor, ya devrim aşamasında ya da sonrasında hareketi emperyalizmin kucağına oturtuyordu. Ayrıca ulusal kurtuluş hareketlerinin yükselişi karşısında, emperyalist burjuvazi, UKKTH sahip çıkar görünerek rakip emperyalistlerin hegemonyası altındaki ulusları kışkırtıyor, kendine bağımlı devletler kurduruyordu. İlk olarak birinci emperyalist savaş döneminde uygulanan bu yöntem, daha da çeşitlenen biçimler altında günümüze kadar uzayıp geldi. (...)

Ulusal sorun nasıl ve ne zaman çözülür?

‘90’lı yıllardan bu yana, sosyalizmin ulusal sorunu çözmediği yaygarası, burjuva cephaneliğinden alınmış, gerçekleri tersiyüz eden demagojilerden biri olmuştur.

Bu, her şeyden önce başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelere saldırı, bu alanda yapılan onca önemli gelişmenin inkarıdır. Sadece yasal düzenlemeler bakımından bile, o güne dek yapılanların çok ilerisinde kararların alınması bir yana, bizzat pratiğe geçen, ortaya konan örnekler vardır. Ve bunlar, insanlığın ulusal sorun meselesinde bu-

“Kürt ulusunun ayrılıp bağımsız bir devlet kurma hakkı dahil olmak üzere kendi kaderini tayin etme hakkı vardır. Gönüllü olarak ayrılmayı reddedip birarada yaşamak istedikleri koşulda halk demokrasisi devleti federatif bir temel üzerinde oluşturulacaktır. Komünistler, devrimin zaferinden sonra Kürt halkının serbest iradesine dayanan anlaşmalarla ortak bir halk demokrasisi devletin kurulmasından yanadır. Kürt ulusu ve diğer ulusal azınlıklar üzerindeki her türlü ulusal baskı, hak eşitsizliği, ırkçı nefret ve önyargıların sürdürülmesi mutlak biçimde engellenecektir. Her ulus ve azınlık halklarının kendi kültürlerini geliştirmelerinin önü açılacak ve desteklenecektir. Anadilde eğitim hakkı, bütün ulusal azınlıklar için garanti altına alınacaktır.”

(TİKB(B) Programı- Madde 27)

güne dek görüp görebildiği en gelişkin uygulamalardır. Sovyetler Birliği’nde 50’den fazla ulusun tek bir yürek ile sosyalist inşada mucizeler yaratması, dahası Nazi Almanyası’nın saldırısını püskürtüp Berlin’e kadar sürmesi, başka nasıl açıklanabilir? SSCB deneyimi, uluslar arasındaki kaynaşma ve kardeşleşmenin en seçkin örneğidir. Birlikte çalışılıp birlikte paylaşılmış, birlikte dövüşülüp birlikte ölmüştür. Bunun sırrı, sosyalizmin, ulusal sorunun çözümünde aldığı mesafede saklıdır. II. emperyalist paylaşım savaşında, sosyalizm ile faşizm arasındaki savaş, aynı zamanda ulusal soruna iki farklı dünyanın bakışı ve savaşımıdır. Sosyalizmin ulusların eşitliği ve dostluğu ideolojisi ile faşizmin milliyetçilik ve ırk düşmanlığı ideolojisi çarpışmış ve ilkinin kesin zaferiyle sonuçlanmıştır. Böylece Nazi Almanyası sadece askeri olarak değil, siyasal ve manevi olarak da büyük bir yenilgi almıştır.

Bu zaferin ardından Stalin ‘Sovyet yurtseverliği üzerine’ yaptığı konuşmada şunları söyler: *“Sovyet ülkesinin insanları, ister büyük ister küçük olsun, her ulusun yalnızca kendine ait ve başka uluslarda bulunmayan kendi nitel özellikleri, kendi özgül kişiliği olduğu düşüncesindedirler. Bu özellikler, her ulusun tamamlayıp zenginleştirdiği dünya kültürünün ortak hazinesine katkısını oluşturur. Bu anlamda, büyük küçük bütün uluslar eşit bir durum içinde bulunurlar ve her ulus, herhangi bir başka ulus kadar değerlidir.”* (Sömürgeler Sorunu sf: 328)

İşte sosyalizmin, gerek savaş öncesi, gerekse savaş döneminde emperyalizm ve faşizm karşısındaki başarısının kaynağı budur. Her ulus, kendi kaderini tayin hakkını kendi iradesi ile kullanmıştır. Daha devrimin ilk yıllarında Finlandiya meclisinin bağımsızlık kararını onaylayan Lenin’dir. Ve bu, dünyada ilktir. Azeri, Ermeni, Gürcü gibi uluslar da bir süre bağımsız kaldıktan sonra SSCB’ye katılmışlardır. Ki bunlar, emperyalistler tarafından dünyadaki ilk sosyalist devleti daha doğmadan boğmak için kullanıldıkları halde.

Devrimin ilk yıllarından itibaren

60’tan fazla dilde gazete basılmaya başlanmış, kültürel-sanatsal etkinlikleri alabildiğince gelişmiştir. Denebilir ki, SSCB içinde yeralan uluslar ‘altın çağ’larını, sosyalizm döneminde yaşamışlardır. Ne zaman ki, sosyalizm içten çökertilmiş, geriye dönüş başlamıştır; ‘yeni Çar’lar ulusların elde ettiği özgürlükleri gaspetmeye, uluslar üzerinde baskıya girişmişlerdir. Arkasından -emperyalizmin kışkırtmasıyla da- ulusal boğazlaşma dönemi ve ayrı devletler olarak parçalanma baş gösterir. Yani kapitalizmin uç verdiği noktada, ulusal baskı ve haksızlıklar, ardından boğazlaşma sökün etmiştir. Böyle olması da eşyanın doğası gereğidir.

İşin bir yönü budur. Diğer yönü ise, ulusal sorunun tümünden ortan kalkmasının ancak dünya ölçeğinde sosyalizmin zaferi ile mümkün olacağıdır. ML’ler hiçbir zaman sosyalizmde ulusal sorunun tümünden çözüldüğünü iddia etmemişlerdir. Aksine sosyalizmi, ulusal sorunun çözümünde bir ‘geçiş dönemi’, ‘büyük bir adım’ olarak nitelemişler ve çözüm

doğrultusunda ‘anahtarı bulmuş’ olmanın, sorunu ‘büsbütün ve kesin olarak çözmek’ anlamına gelmeyeceğini vurgulamışlardır. Çünkü ulusal önyargıların insan bilincindeki kalıntısı ve gücünün, kapitalizmin diğer alanlarından çok daha etkili ve canlı olduğunu bilmektedirler. Onun içindir ki, ulusal düşmanlıkların kısa sürede ortadan kaldırabilmesi mümkün değildir. Sosyalizmde bile örtük biçimde varlığını koruyabilmekte ve uygun koşulları bulduğunda yeniden hortlamaktadır.

Bu durum, daha Marks ve Engels’ten itibaren, çok net biçimde ortaya koyulmuştur. Komünist Manifesto’da şöyle diyorlar: *“Kişinin bir başkası tarafından sömürülmesine son verildiği ölçüde, bir ulusun bir başkası tarafından sömürülmesine de son verilmiş olacaktır. Ulus içindeki sınıflar arası karşıtlığın kalkması ölçüsünde bir ulusun bir başkasına düşmanlığı da son bulacaktır.”* Ardından Lenin, ulusal sorunun, *“dünya ölçüsünde sosyalizmin zaferi ilan edildikten sonra bile uzun, pek uzun zaman devam edeceğini”* söylüyor. Benzer şekilde Stalin; *“Sosyalizmin tek bir ülkede zaferi, dünya emperyalizmini ciddi olarak zayıflatmakla birlikte, ulusların ve dünyanın ulusal dillerinin bir ortak bütün içinde kaynaşması için gerekli koşulları yaratmaz, yaratamaz”* diyor. (Sömürgeler Sorunu sf: 294)

Stalin’in de belirttiği gibi, ‘ulusal güvensizlik’, ‘ulusal düşmanlık’, ‘ulusal çatışmalar’, insanlığın ‘doğuştan gelme’ bir özelliği değildir. Emperyalizmin ulusları köleleştirme eğiliminden ve bu tehdit karşısında diğer ulusların duydukları korkudan kaynaklanmaktadır. Emperyalizm varolduğu sürece, bu eğilim ve bu korku da varolacaktır. Ve bunun sonucu olarak ulusal güvensizlik, ulusal düşmanlık ve çatışmalar sürüp gidecektir. Çünkü ulus, *“yalnızca bir tarihsel kategori değil, belirli bir çağın, yükselen kapitalizm çağının tarihsel kategorisidir.”* O halde özünde burjuva bir nitelik taşıyan ulusal sorunun varlığı, doğal olarak kapitalizmin varlığına bağlıdır. Ve bu sorunun kesin çözümünü de, kapitalizmin bir daha dirilmemek üzere tarihin çöplüğüne gömülmesiyle mümkündür.

Sonuç olarak sosyalizm, ulusal sorunun çözümünde çok büyük adımlar atmış, çok güzel örnekler sunmuştur. Onu tamamlamak ve sorunu sonal olarak çözmek ise, sosyalizmin tüm dünyada zaferiyle, sınıfsız sömürsüz toplumla gerçekleşecektir.

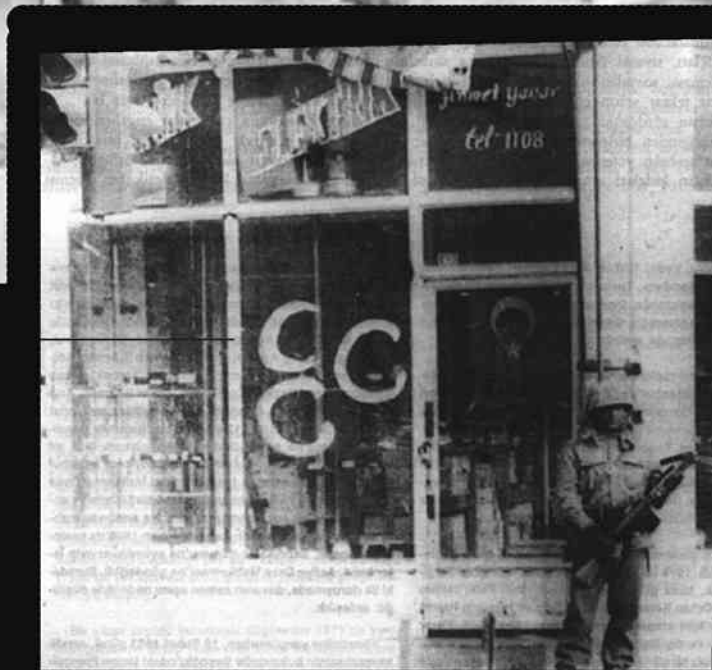
* * *

Bugün, yeni emperyalist savaş ortamında, ulusal düşmanlıkların her zamankinden daha fazla kışkırtıldığı ve emperyalizm tarafından kullanıldığı bir dönemi yaşıyoruz. Milliyetçiliğin körüklendiği, her tür milliyetçi akımın aynı kavşakta bulunduğu bir dönemden geçiyoruz. Ve bunların hepsi, hep bir ağızdan, sosyalizme ML’ye saldırıyorlar... Oysa savaş, diğer ilişkileri olduğu gibi ‘ulusal sorunu’ da keskinleştiriyor, görmeyen, görmek istemeyen gözlerin içine sokuyor....

Her tür milliyetçiliğe karşı, halklar arasında birliği ve kardeşliği, proletarya enter-nasyonalizmini yükseltmek, ulusal sorunun çözümünü de dahil, savaşa ve faşizme karşı mücadeleyi büyütmenin ve onu devrimle taçlandırmanın ‘olmazsa olmazı’, vazgeçilmez şartıdır.

Dün Çorum, Maraş, Sivas...

Faşizm yeni katliamlara hazırlanıyor!

ÇÖZÜM FAŞİZME KARŞI SAVAŞTA!